

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

**WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA DOWODZENIA**

JAWNE

POUFNE

Egz. Nr. 4

Płk dr Bogdan TARASIUŁ

PORADNIK PRACY SZTABÓW SZCZEBŁA OPERACYJNEGO

Material studjny

55740

WARSZAWA

1990

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA DOWODZENIA

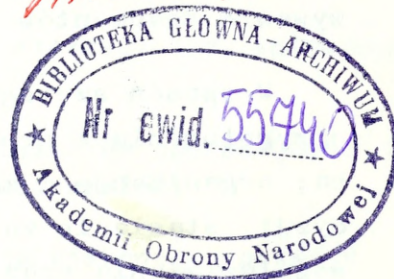

JAWNE

~~POUFNE~~

Egz.nr 1.

Archiwum

Płk dr Bogdan TARASIUŁ

PORADNIK

PRACY SZTABÓW SZCZEBŁA OPERACYJNEGO

Material studyjny

*Indeksyfikowane
na "JAWNE"
28.01.2003*

ppłk. W. W. W.

WARSZAWA

1990 r.

"Poradnik pracy sztabów szczebla operacyjnego" /dalej w tekście - poradnik/ przeznaczony jest dla nauczycieli akademickich i słuchaczy II kursów Akademii Obrony Narodowej. Zawiera on niezbędne dane dotyczące organizacji i funkcjonowania sztabów szczebla operacyjnego, /frontu i armii/.

W poradniku, w sposób syntetyczny przedstawiono przeznaczenie i obowiązki sztabów oraz organizację dowodzenia wojskami.

Bardziej szczegółowo określono zasady pracy sztabów, uwypuklające: organizację pracy w sztabach, ocenę danych o sytuacji, przygotowanie i prowadzenie kalkulacji operacyjnych oraz opracowywanie dokumentów bojowych,

W sposób szczegółowy przedstawiono pracę sztabów w czasie przygotowania i prowadzenia operacji, zwracając szczególną uwagę na: organizację i metody pracy sztabów, proces podejmowania decyzji, stawianie zadań bojowych, planowanie operacji, organizację współdziałania oraz organizację ogniowego porażenia.

Ponadto w poradniku przedstawiono pracę sztabów w zakresie zabezpieczenia operacji, głównie w zakresie zabezpieczenia operacyjnego i logistycznego.

Poradnik może być wykorzystywany w procesie kształcenia słuchaczy AON jako materiał pomocniczy do studiowania zasad i metodyki pracy sztabów w czasie przygotowania i prowadzenia współczesnych operacji.

Rozdział pierwszy

PRZEZNACZENIE I OBOWIĄZKI SZTABÓW

1. Przeznaczenie sztabów

S z t a b jest głównym organem dowodzenia wojskami. Przeznaczony on jest do kierowania bieżącą i bojową działalnością wojsk. Pracę swoją organizuje na podstawie decyzji, rozkazów i wytycznych dowódcy oraz zarządzeń sztabu nadrzędnego, które ściśle i bezwzględnie wciela w życie.

S z t a b y dzielą się na:

- według skali wykonywanych zadań - strategiczne, operacyjne i taktyczne;
- według podporządkowania - sztaby związków operacyjnych /ZO/, związków taktycznych /ZT/, oddziałów i pododdziałów;
- według rodzajów działalności-ogólnowojskowe~~z~~, rodzajów wojsk i służb, wojsk specjalnych.

Sztaby frontu, armii, korpusów są sztabami ogólnowojskowymi. Do nich należy wiodąca rola w planowaniu i organizowaniu ogólnowojskowych operacji /walki/. Pracują one pod kierownictwem dowódców ZO i są sztabami nadrzędnymi w stosunku do sztabów podległych ZO i ZT oraz sztabami głównymi /przełożonymi/ w stosunku do sztabów rodzajów wojsk i służb.

Sztaby rodzajów wojsk i służb pracują pod kierownictwem swoich szefów /dowódców/ i jednocześnie wykonują wszystkie zarządzenia sztabu ogólnowojskowego.

Sztab służb technicznych jest sztabem przełożonym w stosunku do służb technicznych, a sztab kwatermistrzostwa - w stosunku do służb kwatermistrzowskich danego ZO.

Do podstawowych obowiązków sztabów w zakresie działalności ogólnej należy:

- stworzenie warunków wykonania zadań związanych z utrzymaniem gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk i organizacja wszelkiego rodzaju działalności bieżącej i bojowej w tym zakresie;

- ciągle zdobywanie, gromadzenie, studiowanie i ocenianie wiadomości o sytuacji;

- przygotowanie kalkulacji operacyjno-taktycznych i propozycji potrzebnych dowódcy do powzięcia decyzji;

- planowanie operacji /walki/;

- terminowe przekazywanie zadań do wojsk, organizacja przygotowania ich do walki, udzielanie pomocy podległym dowódcom, sztabom i wojskom;

- planowanie i uczestnictwo w organizacji współdziałania, a także utrzymywania jego w toku operacji /walki/;

- organizacja przedsięwzięć zabezpieczenia operacji /walki/;

- kontrola realizacji postawionych zadań;

- prowadzenie ewidencji stanu osobowego, uzbrojenia, sprzętu technicznego, rakiet, dysponowanie danymi o stanie amunicji, paliw i innych podstawowych środków materiałowych;

- planowanie i organizowanie uzupełnienia wojsk żołnierzami, uzbrojeniem oraz środkami bojowymi i materiałowymi;

- prognozowanie i ewidencja dawek napromienienia stanu osobowego i ocena zdolności bojowej podległych wojsk zależnie od stanu napromienienia;

- organizacja służby ochrony i regulacji ruchu;

- składanie meldunków sztabowi nadrzędnemu o sytuacji i decyzjach dowódcy;

- informowanie podległych i współdziałających sztabów o sytuacji i możliwych jej zmianach;

- organizacja i zabezpieczenie ochrony tajemnicy państwowej i wojskowej, tajnego dowodzenia, przeciwdziałanie siłom i środkom rozpoznania i WRE nieprzyjaciela;

- organizacja dyżurnych służb operacyjnych;

- realizacja przedsięwzięć wzmocnienia dyscypliny i porządku regulaminowego;

- uczestnictwo w realizacji propagandy specjalnej;

- studiowanie, uogólnianie i rozpowszechnianie w wojskach doświadczeń bojowych.

Oprócz wyżej wymienionych zadań sztaby w zależności od rodzaju działalności i rozwoju sytuacji mogą realizować inne zadania.

Sztab powinien charakteryzować się wysokim zgraniem i być zdolnym zabezpieczyć dowodzenie wojskami w każdej sytuacji. Osiąga się to przez stałą gotowość bojową sztabu, maksymalne zbliżenie struktury organizacyjnej sztabu czasu "P" do struktury organizacyjnej sztabu czasu "W", właściwym doбором składu osobowego sztabu i jego wszechstronnym przygotowaniem fachowym; precyzyjną organizacją pracy sztabu; racjonalnym podziałem zadań i uzgodnioną współpracą wszystkich wchodzących w skład sztabów; zarządów, oddziałów; współdziałaniu oficerów; stworzeniu właściwych wzajemnych stosunków z podległymi i współdziałającymi sztabami.

Oficerowie sztabu powinni świecić przykładem w wywiązywaniu się ze swoich obowiązków służbowych; posiadać wysokie profesjonalne przygotowanie, a także cechy organizatorskie; wyróżniać się głęboką znajomością sztuki wojennej; fachowością, wysoką kulturą osobistą i sztabową, zdyscyplinowaniem, inicjatywą i twórczym podejściem do wykonywanych zadań.

Każdy oficer sztabu powinien doskonale znać założenia doktryny obronnej państwa i zasady sztuki wojennej, właściwie rozumieć charakter i sposoby prowadzenia współczesnych operacji; znać organizację, uzbrojenie i możliwości bojowe wojsk własnych i nieprzyjaciela;

ściśle wykonywać obowiązki przewidziane dla danego stanowiska, a w ramach zamienności funkcji być gotowym do wykonywania zadań innych oficerów; umieć prowadzić dogłębną analizę i ocenę sytuacji, szybko i dokładnie wykonywać kalkulacje operacyjno-taktyczne, umieć wykorzystywać posiadane środki techniczne do przekazywania zadań bojowych i informacji sytuacyjnej; wykonywać na wysokim poziomie dokumenty bojowe; precyzyjnie meldować dane o sytuacji, rezultaty kalkulacji, a także wnioski i propozycje; przejrzystość prowadzić mapy robocze; umieć efektywnie wykorzystywać środki łączności, elektroniczne maszyny cyfrowe, środki automatyzacji i mechanizacji dowodzenia; znać i dokładnie przestrzegać zasady tajemnicy państwowej i wojskowej /służbowej/, zasady tajnego dowodzenia; ciągle podwyższać stopień wyszkolenia teoretycznego, doskonalić praktyczne umiejętności pracy sztabowej; umieć stosować nowoczesne metody kształcenia i wychowania.

2. Podział obowiązków w sztabach

Struktura organizacyjna sztabu określana jest odpowiednimi etatami i powinna zapewnić wykonanie wszystkich zadań stawianych przed nim.

Sztab ogólnowojskowy z zasady składa się z: zarządów lub oddziałów /operacyjnego, rozpoznawczego, walki radioelektronicznej, organizacyjnego i uzupełnień/ i oddziałów lub wydziałów /topograficznego, informatyki, wychowawczego, ochrony tajemnicy, zabezpieczenia/, oraz szefostwa wojsk łączności.

S z e f s z t a b u jest organizatorem pracy w sztabie i osobiście odpowiada za wykonanie wszystkich zadań postawionych sztabowi. Bezpośrednio odpowiada za organizację dowodzenia i zabezpieczenie jego ciągłości, stan gotowości bojowej i mobilizacyjnej sztabu i oddziałów zabezpieczenia; kieruje ich przygotowaniem i bojowym zgrywaniem, organizuje i kieruje wszelką działalnością sztabu, jego zarządów i oddziałów /wydziałów/.

Szef sztabu jest pierwszym zastępcą dowódcy. Tylko on ma prawo, w imieniu dowódcy, wydawać rozkazy i zarządzenia podległym wojskom, dowódcom i szefom rodzajów wojsk i służb.

Szef sztabu obowiązany jest znać aktualną sytuację i powinien być stale gotowy do zameldowania dowódcy: położenia, stanu i możliwości bojowych wojsk własnych i nieprzyjaciela, uogólnionych wniosków z oceny sytuacji i propozycji decyzji; przedsięwzięcia dotyczące przygotowania wojsk do walki, sposobów zabezpieczenia operacji oraz organizację dowodzenia wojskami. Osobiście opracowuje najważniejsze dokumenty bojowe, przygotowuje uogólnione wnioski z oceny sytuacji i propozycję przyszłych działań wojsk, organizuje wykonanie powziętych przez dowódcę decyzji, kontroluje realizację postawionych zadań /szczególnie ważnych zarządzeń/, koordynuje pracę sztabu, oraz zarządów i oddziałów /wydziałów/ rodzajów wojsk i służb w zakresie planowania i organizacji operacji i współdziałania, ogniowego porażenia, dezorganizacji dowodzenia wojskami i środkami ogniowymi przeciwnika, zabezpieczenia operacji. Ponadto organizuje pracę centrum dowodzenia bojowego oraz stoi na czele grupy jądrowego i ogniowego porażenia.

Z a s t ę p c a s z e f a s z t a b u odpowiada za terminowe przesunięcie i rozwinięcie stanowisk dowodzenia, przygotowanie ich do pracy, maskowanie, ochronę i obronę, organizację dyżurnej służby operacyjnej, dyżurnych zmian centrów dowodzenia bojowego na stanowiskach dowodzenia; zabezpieczenie terminowego przekazywania sygnałów i informacji operacyjnej o sytuacji do podległych i współdziałających ZO /ZT/, oddziałów/; przygotowanie informacyjnego materiału dla dowódcy i szefa sztabu; uzupełnianie stanowisk dowodzenia stanem osobowym, uzbrojeniem, sprzętem, technicznymi środkami dowodzenia, środkami materiałowo-technicznymi. W trakcie planowania i prowadzenia operacji pracuje w grupie planowania, może też, na polecenie szefa sztabu, kierować opracowaniem ważnych dokumentów bojowych. W czasie nieobecności szefa sztabu pełni jego obowiązki.

Z a r z ą d /oddział/ operacyjny spełnia wiodącą rolę w sztabie.

Do jego podstawowych obowiązków należy: planowanie, organizacja i realizacja przedsięwzięć związanych z utrzymaniem gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk; organizacja bojowego dyżurności i służby dyżurnej; organizacja wykorzystania systemów i środków automatyzacji dowodzenia oraz systemów i środków komputerowego wspomaganie dowodzenia; zbieranie, studiowanie i ocena danych o sytuacji /w tym wspólnie z szefami rodzajów wojsk i służb - o stanie, możliwościach, położeniu i działaniach wojsk własnych; z zarządem lub oddziałem rozpoznawczym - o stanie, położeniu i działaniach nieprzyjaciela; z szefostwem wojsk chemicznych - o sytuacji promieniotwórczej i chemicznej; z szefem wojsk inżynierskich - o terenie/, meldowanie tych danych dowódcy, szefom sztabu i sztabowi nadrzędnemu; przygotowanie kalkulacji operacyjno-faktycznych i danych do decyzji dowódcy; opracowanie powziętej przez dowódcę decyzji; uczestniczenie w planowaniu operacji lub innych rodzajach działalności wojsk, przygotowanie dyrektyw operacyjnych, rozkazów i zarządzeń bojowych; terminowe przekazywanie zadań do wojsk, zapoznanie z sytuacją operacyjną sztabów /szefostw/ rodzajów wojsk i służb, sztabów wojsk współdziałających oraz sąsiadów; kontrolowanie stanu przygotowania wojsk do działań, a także terminowości i dokładności realizacji otrzymanych rozkazów, zarządzeń i wytycznych; organizacja rozwijania systemu stanowisk dowodzenia, ich maskowania, obrony i ochrony; przygotowanie meldunków bojowych i sprawozdań, prowadzenie dziennika działań bojowych i mapy informacyjnej, uogólnianie doświadczeń z działalności bojowej i zapoznanie z nimi oficerów sztabu; planowanie i organizacja przygotowania operacji.

Szef zarządu /oddziału/ operacyjnego organizuje i osobiście kieruje opracowaniem głównych dokumentów bojowych, uzgadnia udział innych zarządów /oddziałów/ w ich opracowaniu; kieruje działalnością zarządu /oddziału/ operacyjnego, koordynuje pracę innych zarządów, oddziałów i służb w zakresie planowania operacji /walki/, organizacji współdziałania i zabezpieczenia.

Na zapotrzebowanie szefa zarządu operacyjnego sztabu ZO /lub zastępcy szefa sztabu ZO/ sztaby rodzajów wojsk i służb są obowiązane terminowo dostarczać niezbędne dokumenty /materiały/ do oceny sytuacji, planowania operacji, organizacji dowodzenia i współdziałania, a także uczestniczyć w opracowaniu dokumentów bojowych. Ze swojej strony, szef zarządu operacyjnego obowiązany jest informować te sztaby /szefostwa/ o sytuacji, powziętych decyzjach i wydanych zarządzeniach. Na zapotrzebowanie dowódcy lub szefa sztabu powinien on być w gotowości do zameldowania wniosków z oceny sytuacji.

Z a r z ą d /oddział/ r o z p o z n a w c z y organizuje wszelkiego rodzaju rozpoznanie nieprzyjaciela.

Do podstawowych jego obowiązków należy: stworzenie warunków wykonania zadań związanych z utrzymaniem gotowości bojowej i mobilizacyjnej podległych oddziałów /pododdziałów/; zdobywanie, gromadzenie i studiowanie wiadomości o nieprzyjacielu; planowanie i organizacja rozpoznania; dowodzenie siłami i środkami rozpoznawczymi podległymi bezpośrednio szefowi zarządu rozpoznawczego; przygotowanie kalkulacji i danych niezbędnych do powzięcia decyzji przez dowódcę; uczestniczenie w planowaniu operacji i innych rodzajów działalności bojowej wojsk; przekazywanie danych z rozpoznania niezbędnych do planowania ogniowego i jądrowego porażenia, radioelektronicznego obezwładniania obiektów przeciwnika; organizacja i prowadzenie działalności informacyjno-rozpoznawczej /w tym przygotowanie i przekazanie meldunków rozpoznawczych i sprawozdań do sztabu nadrzędnego/; kierowanie przygotowaniem oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych do działania; studiowanie, uogólnianie i przekazywanie do wojsk doświadczeń związanych z organizacją i prowadzeniem rozpoznania; kontrola i pomoc wojskom i sztabom w organizacji rozpoznania i wykonywania zadań rozpoznawczych.

Z a r z ą d /oddziały/ o r g a n i z a c j i i uzupełnienie organizuje i prowadzi działalność organizacyjno-ewidencyjną, planuje mobilizacyjne rozwijanie i uzupełnienie wojsk żołnierzami, sprzętem technicznym i środkami

materiałowymi z gospodarki narodowej, zabezpieczenie w uzbrojenie, technikę bojową i inne środki materiałowe, a także prowadzi ewidencję składu i dyslokacji wojsk.

Do podstawowych jego obowiązków należy: organizacja i kontrola terminowej realizacji przedsięwzięć organizacyjno-ewidencyjnych; opracowanie i terminowe uaktualnianie planów mobilizacyjnych, kontrola gotowości mobilizacyjnej wojsk i stanu ich przygotowania mobilizacyjnego; kierowanie pracą komend uzupełnień; zbieranie i analizowanie danych o ukompletowaniu stanu osobowego wojsk, wyposażeniu w uzbrojenie, sprzęt techniczny i środki materiałowe; przygotowanie niezbędnych kalkulacji i propozycji rozdziału napływającego uzupełnienia stanu osobowego i głównych rodzajów uzbrojenia i sprzętu technicznego; prowadzenie ewidencji stanu i składu bojowego wojsk, kalkulacji uzupełnienia; organizacja i kontrola formowania nowych związków taktycznych i samodzielnych oddziałów; ewidencja strat w stanie osobowym, uzbrojeniu i sprzęcie technicznym, ewidencja jeńców wojennych; przygotowanie i przedstawienie meldunków do sztabu nadrzędnego o ilości żołnierzy, uzbrojenia, sprzętu technicznego i innych środków materiałowych.

Na zapotrzebowanie szefa zarządu /oddziału/ organizacyjnego i uzupełnień sztabu rodzajów wojsk i służb /szefostwa/ dostarczają zestawienia i dokumenty do planowania uzupełniania wojsk, a także zestawienia strat.

S z e f o s t w o w o j s k ł ą c z o ś c i p l a n u j e i o r g a n i z u j e ł ą c z n o ś ć , z a b e z p i e c z a t e c h n i c z n ą e k s p l o a t a c j ę n a s t a n o w i s k a c h d o w o d z e n i a ś r o d k ó w / s y s t e m ó w / a u t o m a t y z a c j i d o w o d z e n i a .

Do jego podstawowych obowiązków należy: utrzymywanie w stałej gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk łączności i systemu łączności, a także środków automatyzacji dowodzenia; organizacja dyżurowania bojowego w węzłach /obiektach/ łączności, zbieranie, analizowanie i ocenianie sytuacji łączności; planowanie i organizowanie systemu łączności, uczestniczenie w opracowaniu innych dokumentów planu operacji i tajnego dowodzenia;

środków radioelektronicznych i przeciwdziałania technicznym
środkom rozpoznania przeciwnika; opracowanie planu WRE,
uczestniczenie w planowaniu ogniowego porażenia przeciwnika,
maskowania operacyjnego; przygotowanie i przekazanie do orga-
nów i oddziałów zarządzeń, /zarządzeń bojowych/ WRE, kontrolo-
wanie ich wykonania; bezpośrednia organizacja i kierowanie ra-
dioelektronicznym obezwładnieniem systemów i środków dowodzenia
wojskami i kierowania środkami walki przeciwnika; koordynowanie
przedsięwzięć ZO i ZT obrony radioelektronicznej własnych środ-
ków WRE i zabezpieczenie ich bezkolizyjnej pracy; organizacja
przeciwdziałania technicznym środkom rozpoznania nieprzyjaciela,
prowadzenie kompleksowej kontroli realizacji w wojskach przed-
sięwzięć przeciwdziałania technicznym środkom rozpoznania nie-
przyjaciela; organizacja współdziałania w zakresie WRE sąsied-
dnimi związkami operacyjnymi i rodzajami wojsk; studiowanie i
uogólnianie doświadczeń z zakresu organizacji i prowadzenia
WRE i przekazywanie ich do wojsk.

O d d z i a ł ł ą c z n o ś c i s p e c j a l n e j
i b e z p i e c z e ń s t w a ł ą c z n o ś c i organizuje
szyfrową i kodową łączność; ustala klucze szyfrowe; uczestni-
czy w opracowaniu i planowaniu przedsięwzięć zabezpieczenia
tajnego dowodzenia; opracowuje i realizuje wspólnie z innymi
zarządami i służbami przedsięwzięcia zabezpieczenia tajemnicy;
kontroluje utrzymywanie i przetrzeganie określonych reżimów
tajemnicy, zabezpieczenie środków utajniania łączności i och-
rony informacji.

Do jego obowiązków należy: planowanie i organizacja szyf-
rowej i kodowej łączności; realizacja łączności szyfrowej i
kontrolowanie przepływu informacji szyfrowej; kierowanie szy-
frografowaniem i kodowaniem w podległych sztabach, posterun-
kach łączności specjalnej i w grupie kodowej własnego sztabu,
zabezpieczeniem ich gotowości bojowej i mobilizacyjnej; kon-
trolowanie stanu łączności kodowej i szyfrowej w podległych
sztabach; kalkulacja potrzeb urządzeń szyfrujących i kodują-
cych w łączności specjalnej, kodów i łączności telegraficznej,

wzorów dokumentów kodowych łączności i zabezpieczenie w nie organów szyfrowych podległych sztabów; tworzenie i organizacja ochrony zapasów środków szyfrowania i kodowania, zabezpieczenie podległych sztabów i na ich zapotrzebowanie uzupełnianie w dokumentację łączności telegraficznej i inne środki utajniania łączności i ochrony informacji.

O d d z i a ł /wydział/ t o p o g r a f i c z n y
planuje i organizuje topogeodezyjne zabezpieczenie operacji.

Do jego obowiązków należy: zabezpieczenie i utrzymanie gotowości bojowej i mobilizacyjnej podległych oddziałów topogeodezyjnych i kierowanie nimi; organizacja i kontrola wykonania przedsięwzięć przygotowania topogeodezyjnego terytorium w pasie odpowiedzialności ZO; opracowanie planów i zarządzeń topogeodezyjnego zabezpieczenia operacji, organizacja, tworzenie, magazynowanie i rozserdkowanie oraz ochrona zapasów map; organizacja zabezpieczenia wojsk w mapy topograficzne i specjalne, dane astronomiczno-geodezyjne, grawimetryczne oraz fotodokumenty; kontrola przestrzegania zasad gromadzenia i wykorzystania w wojskach danych topogeodezyjnych; organizacja rozpoznania topograficznego i bieżącego unowocześniania map topograficznych; organizacja wyposażenia oficerów sztabów w graficzne dokumenty bojowe; organizacyjno-metodyczne kierownictwo i kontrola topograficznego przygotowania wojsk.

O d d z i a ł /wydział/ a u t o m a t y z a c j i
d o w o d z e n i a zabezpiecza terminowe i efektywne wykorzystanie systemów i środków automatyzacji ETO w pracy organów dowodzenia.

Do jego obowiązków należy: zabezpieczenie stałej gotowości zautomatyzowanych systemów dowodzenia; środków automatyzacji i ETO; planowanie i organizacja wykorzystania środków automatyzacji i ETO w codziennej i bojowej działalności wojsk; zabezpieczenie ochrony informacji w środkach automatyzacji i ETO; gromadzenie programów rozwiązywania zadań informacyjnych i obliczeniowych i wcielanie ich do praktycznej działalności organów dowodzenia; kontrola terminowego uaktualniania

danych wejściowych w polowych, elektronicznych kompleksach obliczeniowych i centrum obliczeniowym, kontrola pracy osób funkcyjnych na zautomatyzowanych miejscach pracy, stanowiskach dowodzenia, w dziedzinie pomocy osobom funkcyjnym sztabu w przygotowaniu danych wejściowych do prowadzenia obliczeń przy pomocy środków automatyzacji i ETO; studiowanie uogólnianie i rozpowszechnianie doświadczeń dotyczących wykorzystywania systemów /środków/ automatyzacji i ETO.

C e n t r u m i n f o r m a t y c z n o -
o b l i c z e n i o w e przeznaczone jest do opracowywania informacji i rozwiązywania danych informacyjno-obliczeniowych przy pomocy EMC i innej techniki obliczeniowej, zgodnie z zapotrzebowaniem dowódcy, sztabu, szefostw rodzajów wojsk i służb. Obowiązane jest ono utrzymywać programy rozwiązywania zadań w reżimie roboczym, ciągle je doskonalić i wspólnie z oficerami dowództwa opracowywać nowe.

W y d z i a ł a d m i n i s t r a c y j n o - g o s p o d a r c z y prowadzi personalną i ilościową ewidencję stanu osobowego sztabu, uzbrojenia i indywidualnych środków ochrony przeciwchemicznej, organizuje wyżywienie stanu osobowego sztabu i zabezpieczenie w niezbędne środki bytowania.

Oprócz tego do jego obowiązków należy prowadzenie ewidencji strat w stanie osobowym sztabu, przygotowanie projektów wewnętrznych rozkazów administracyjno-gospodarczych, wyposażenie sztabu w niezbędny sprzęt i materiały, zgodnie z tabelami należności oraz jego ewidencję.

K o m e n d a s t a n o w i s k d o w o d z e n i a odpowiada za ochronę i maskowanie stanowisk dowodzenia, utrzymanie w sprawności urządzeń inżynieryjno-technicznych, terminowe urządzenie miejsc pracy i odpoczynku oficerów.

Oprócz tego, do jej obowiązków należy: wyznaczanie i urządzenie miejsc postoju środków transportowych /parkingów/; organizacja regulacji ruchu i blokada dojazdu do rejonu SD;

realizacja przedsięwzięć ppoż, i ochrony przed uderzeniami ogniowymi i BMR, likwidacja skutków uderzeń ogniowych i BMR.

Szta by r o d z a j ó w w o j s k i s ł u ż b planują i organizują użycie podległych funkcjonalnie ZT, oddziałów i pododdziałów rodzajów wojsk i służb. Zabezpieczają pracę zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb, a także organizują dowodzenia podległymi ZT, oddziałami i zgrupowaniami.

Do ich obowiązków należy: utrzymanie ZT i oddziałów rodzajów wojsk i służb w wysokiej gotowości bojowej i mobilizacyjnej; zbieranie, analizowanie i uogólnianie danych o stanie, położeniu i charakterze działania podległych wojsk i wojsk przeciwnika; uczestniczenie w planowaniu operacji przez sztab ZO; przygotowanie materiałów /danych/ wejściowych oraz rozwiązywanie operacyjno-taktycznych i specjalnych zadań obliczeniowych i informacyjnych; przygotowanie propozycji do powzięcia decyzji o użyciu podległych wojsk; opracowanie planów ich użycia /planów zabezpieczenia/; terminowe przekazywanie zadań do wykonawców i organizacja kontroli ich wykonania; opracowanie i realizacja przedsięwzięć wszechstronnego zabezpieczenia użycia bojowego rodzajów wojsk w operacjach; organizacja wyposażenia ich w uzbrojenie, sprzęt, amunicję, paliwo i inne środki materiałowe; zabezpieczenie logistyczne; terminowe informowanie sztabu ZO o zmianach w sytuacji i wydanych zarządzeniach podległym wojskom i sztabom; organizacja i zabezpieczenie dowodzenia podległymi ZT i oddziałami w operacjach; zbieranie i ocena danych o sytuacji radioelektronicznej, inżynieryjnej, chemicznej i biologicznej /bakteriologicznej/ w rejonach działania podległych wojsk; planowanie i realizacja przedsięwzięć tajnego dowodzenia, przeciwdziałania środkom technicznego rozpoznania przeciwnika, obronie przed jego bronią precyzyjną i samonaprowadzającą się oraz przed elektronicznym obezwładnianiem własnych środków radioelektronicznych; opracowanie meldunków bojowych i innych dokumentów sprawozdawczych i ich

terminowe przesyłanie do organów nadrzędnych; studiowanie i uogólnianie doświadczeń bojowych, zapoznanie z nimi podległych wojsk.

Sz e f o s t w o WRiA /^{poza} zadaniami ~~nie~~ ogólnymi^{jak} /wyżej/ realizuje: organizację rozpoznania artyleryjskiego; zbiera, analizuje, uogólnia i ocenia informacje o obiektach przeciwnika; przygotowuje dane do uderzeń WRiA; planuje i organizuje bojowe wykorzystanie WRiA; uczestniczy, pod kierownictwem sztabu ogólnowojskowego, w planowaniu ogniowego porażenia; organizuje terminowe rozwijanie i przesunięcie ZT i oddziałów raketowych, techniczno-raketowych, i artyleryjskich; organizuje dowodzenie WRiA, techniczno-raketowe zabezpieczenie, topogeodezyjne, meteorologiczne, techniczne i balistyczne przygotowanie startów /strzelań/; uzgadnia ze służbą uzbrojenia zagadnienia techniczno-raketowego i techniczno-artyleryjskiego zabezpieczenia.

S z e f o s t w o w o j s k OPL zobowiązane jest do: analizy i oceny sytuacji operacyjnej i powietrznej; planowania bojowego wykorzystania podległych wojsk w operacjach prowadzonych przez ZO; uczestniczenia w planowaniu operacji przeciwpowietrznej i powietrznej; utrzymywania ścisłego współdziałania ze sztabami ZT rozmieszczonych w rejonach odpowiedzialności /przeciwlotniczej/ ZO; organizacji i zabezpieczenia stałej gotowości bojowej podległych wojsk, ciągłego dowodzenia ich działaniami; kontrolowania pełnienia przez siły i środki OPL dyżurów bojowych; uzgadniania zagadnień techniczno-raketowego i techniczno-artyleryjskiego zabezpieczenia.

Sztaby rodzajów wojsk i służb /szefostwa/ uwzględniając opracowane plany i konkretną sytuację organizują i kontrolują wykonanie postawionych zadań. W celu zabezpieczenia dowodzenia, w sztabach tych prowadzi się odpowiednie mapy sytuacyjne, zestawienie stanu ilościowego podległych ZT i oddziałów, ich ukompletowanie, ewidencję zużycia i uzupełniania środków materiałowych.

3. Współpraca /współzależność/ sztabów

Jednym z ważniejszych warunków decydujących o efektywności dowodzenia jest właściwe ustanowienie: współpracy i współzależności między sztabami nadrzędnymi i podległymi, sztabami ogólnowojskowymi i sztabami rodzajów wojsk i służb, a także między sztabami i innymi organami dowodzenia oraz odpowiednie ujednoczenie stylu i metod ich pracy.

S z t a b y n a d r z ę d n e /przełożone/ są obowiązane do: ciągłego kierowania sztabami podległymi, terminowego stawiania im zadań, opracowywania i przekazywania rozkazów, zarządzeń i innych dokumentów; informowania ich o sytuacji, położeniu i działaniach sąsiadów, a jeśli wymaga tego sytuacja /istnieje konieczność/ - orientowania, w części ich dotyczącej; o zamierzeniach i decyzjach; organizowania i utrzymywania z podległymi sztabami /swoimi środkami/ trwałej łączności; określania sposobu składania meldunków, sprawozdań i innych dokumentów; wskazywania miejsc rozwinięcia SD podległych ZO, ZT sposobów ich przemieszczania; okazywania pomocy podległym sztabom i ukierunkowywanie ich działalności; zabezpieczenie ich w mapy topograficzne i specjalne oraz inne materiały niezbędne do pracy.

S z t a b y p o d l e g ł e powinny ściśle wykonywać wszystkie wytyczne sztabu nadrzędnego /przełożonego/ według ustalonego harmonogramu i stopnia pilności; w miarę potrzeb meldować: dane o sytuacji, powziętych przez dowódcę decyzjach i przekazywanych do wojsk zarządzeniach; terminowo przekazywać meldunki i sprawozdania, a także kopie planów, rozkazów i innych meldunków.

S z t a b y /o r g a n y d o w o d z e n i a/ w s p ó ł d z i a ł a j ą c e powinny: znać sytuację w pasie wspólnych działań; ciągle uaktualniać dane o sytuacji i dążyć do ich wspólnej oceny: właściwie rozumieć zamiar wspólnie

prowadzonej operacji /walki/ i postawione wojskom współdziałającym zadania, utrzymywać między sobą trwałą łączność i prowadzić systematyczną informację; na podstawie decyzji dowódcy oraz wytycznych dowódcy i sztabu nadrzędnego do współdziałania, zgodnie z uzgodnionymi planami - organizować przygotowanie i działanie bojowe współdziałających i podległych wojsk; precyzyjnie uzgadniać wszystkie przedsięwzięcia dowodzenia wojskami i wszechstronnego zabezpieczenia; wspólnie kontrolować wykonywanie dyrektyw, rozkazów i zarządzeń dowódcy oraz realizację planu współdziałania i postawionych zadań.

Sztaby współdziałających ZO wymieniają między sobą dokumenty dowodzenia wojskami /wyciągi z dokumentów/, a w razie konieczności - grupy operacyjne ze środkami łączności.

Wzajemne stosunki sztabów ZO sił zbrojnych państw sojuszniczych określane są na podstawie ogólnych zasad i postanowień zawartych w odpowiednich układach Sztabu Generalnego WP, z uwzględnieniem różnic w wyposażeniu technicznym sztabów, organizacji i wyposażeniu wojsk sojuszniczych i różnic językowych.

W celu zabezpieczenia ścisłego współdziałania i spójności w pracy sztabów armii sojuszniczych przewiduje się: ustanowienie określonego sposobu podległości sztabów; organizację wspólnej pracy w planowaniu operacji; stworzenie jednolitego systemu dowodzenia, wykrywania i oceny skutków użycia przez nieprzyjaciela BNR, opracowanie jednolitych co do formy dokumentów bojowych, jednolitych sygnałów, wymianę grup operacyjnych/ze środkami łączności/ w składzie których znajdują się oficerowie władający językami drugich, sojuszniczych państw; możliwość powiązań systemów dowodzenia, łączności i automatyzacji; uzgodnienie przedsięwzięć zabezpieczenia operacyjnego i logistycznego.

4. Gotowość bojowa sztabów

Gotowość bojowa sztabów polega na ich zdolności, zorganizowania się w ustalonych planami terminach, przystąpienia do wykonywania stojących przed nim zadań

i utrzymania ciągłości dowodzenia w każdej sytuacji bojowej.

Dla realizacji tego zadania niezbędne jest: utrzymanie określonego ukompletowania sztabów odpowiednio przygotowanym stanem osobowym, środkami dowodzenia /łączności, automatyzacji, transportu itd./; precyzyjnego planowania i umiejętnego organizowania przejścia sztabów na etat czasu "W", dokładnego przygotowania fachowego oficerów przybywających na uzupełnienie; wcześniejszym rozdzielaniem składu operacyjnego i środków dowodzenia na stanowiska dowodzenia; precyzyjne zaplanowanie i opracowanie sposobu przechodzenia na reżim pracy czasu "W"; wszechstronne przygotowanie przedsięwzięć rozwijania systemów dowodzenia na czas "W"; terminowe przechodzenie sztabów na wyższe stany gotowości bojowej, zorganizowane rozwijanie ich na stacjonarnych lub polowych stanowiskach dowodzenia; dokładna organizacja i nieprzerwane pełnienie dyżurów bojowych.

Zasadnicze przedsięwzięcia związane z utrzymaniem sztabów wysokiej gotowości bojowej oraz ich przejściem na strukturę i reżim pracy czasu "W" są zawarte w planach osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej dowództw ZO.

W planie tym zawarte są: zadania i sposoby pracy sztabów; skład stanowisk dowodzenia i podział osób funkcyjnych, środków łączności, automatyzacji i transportu na stanowiska dowodzenia; skład i sposób tworzenia grup operacyjnych wysyłanych do sztabów współdziałających wojsk; sposób przechodzenia sztabu na struktury i etaty czasu "W", skład tworzonych zespołów roboczych, bojowe rozliczanie i podział osób funkcyjnych na zespoły robocze i zmiany dyżurne; sposób powiadamiania, zbiórki stanu osobowego i przemieszczenie jego na stanowiska dowodzenia; sposób uzupełniania sztabu, rozdziału wcielanych oficerów rezerwy, a także oficerów liniowych /zawodowych/; sposób wzmocnienia dyżurów w sztabie, na centrum dowodzenia i węzłach łączności; sposób podłączenia dodatkowych kanałów łączności; organizacja ochrony i obrony stanowisk dowodzenia.

Do planu osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej dowódców dodatkowo opracowuje się załączniki zawierające typowe kalkulacje oraz grafik pracy w czasie przechodzenia z pokojowego na wojenne funkcjonowanie. Z chwilą wprowadzenia wyższych stanów gotowości bojowej, w organach dowodzenia wprowadza się dyżury, a sztaby przechodzą na całodobowy reżim pracy bojowej.

Stałą gotowość pracy sztabu w dowodzeniu wojskami osiąga się przez organizację na stanowiskach dowodzenia systemu dyżurowania bojowego, obejmującego zmiany dyżurne składu operacyjnego /w tym CDB, zarządów i oddziałów, szefostw, węzła łączności, organów łączności specjalnej, systemu środków automatyzacji/. Na czele zmiany dyżurnej CDB, zarządu /oddziału/, szefostwa stoi szef zmiany dyżurnej. Zmiany dyżurne powinny znać sytuację w części ich dotyczącej, miejsca przebywania przełożonych, sposób działania w wypadku wprowadzenia określonych stanów gotowości, system dowodzenia, sposób wykorzystania systemu łączności; bezwzględnie meldować osobom funkcyjnym, którym podlegają, o zmianach w sytuacji i otrzymanych zarządzeniach; być w gotowości do przekazania, w określonych terminach, do wojsk, podległym sztabom lub określonym osobom funkcyjnym - rozkazów, sygnałów dowodzenia, wytycznych dowódcy, szefa sztabu, szefa zarządu operacyjnego i poszczególnych szefów; kontrolować ich wykonanie; prowadzić mapy robocze.

Skład zmian dyżurnych, terminy i sposoby przyjęcia i pełnienia dyżurowania określa się na każdą dobę pracy w rozkazie dziennym dowódcy.

Sztab, po otrzymaniu rozkazu /sygnału/, powinien być gotowy do natychmiastowego opuszczenia miejsc stałej dyslokacji i zajęcia stacjonarnego lub polowego stanowiska dowodzenia. Wyjście sztabu może nastąpić po ogłoszeniu lub bez ogłoszenia alarmu w określonym porządku /całością lub częściami/. W każdym przypadku powinna być zachowana stała gotowość pracy sztabu, a także ciągłość dowodzenia wojskami.

Do czasu wyjścia zasadniczego składu sztabu na stacjonarne lub polowe stanowiska dowodzenia, powinna być na nich zorganizowana trwała łączność z podległymi i współdziałającymi sztabami, wojskami oraz sztabami nadrzędnymi. O zajęciu stanowiska dowodzenia i gotowości do dowodzenia sztab melduje przełożonemu.

W miejscu stałej dyslokacji, po opuszczeniu go przez zasadniczą część dowództwa, pozostaje grupa oficerów na czele z szefem sztabu lub jego zastępcą. Grupa ta zazwyczaj rozmieszcza się na przygotowanym stanowisku dowodzenia. Stąd utrzymywana jest łączność z przemieszczającą się zasadniczą częścią dowództwa, a także ze sztabem nadrzędnym. Grupa ta prowadzi mapę sytuacyjną, melduje dowódcy /szefowi sztabu/ o sytuacji, przekazuje zgodnie z ich wytycznymi zarządzenia podległym ZO i ZT, kontroluje wykonanie przedsięwzięć przechodzenia wojsk w nakazane stany gotowości bojowej, ich mobilizacyjne rozwijanie i wykonywanie innych zadań. Grupa opuszcza miejsca stałej dyslokacji za pozwoleniem dowódcy /szefa sztabu/, tylko wtedy, kiedy zasadniczy skład dowództwa przybędzie na stacjonarne lub polowe SD i przejmie na siebie dowodzenie wojskami.

Rozdział drugi

ORGANIZACJA DOWODZENIA WOJSKAMI

1. Udział sztabów w organizacji dowodzenia

Dowodzenie wojskami organizuje się i realizuje na podstawie decyzji dowódcy. Organizacyjno-techniczną podstawę dowodzenia stanowi system dowodzenia, który składa się z organów dowodzenia, stanowisk dowodzenia, oraz środków dowodzenia /łączność, zautomatyzowane systemy dowodzenia i inne systemy specjalne/.

W czasie organizacji dowodzenia określa się /precyzuje/ zadania i sposoby pracy dowództwa, sztabów i innych organów dowodzenia w czasie przygotowania i w toku operacji; skład, miejsce, sposób rozwijania i pracy stanowisk dowodzenia, systemu łączności i zautomatyzowanego systemu dowodzenia; opracowuje się i realizuje przedsięwzięcia utrzymania systemu dowodzenia w stałej gotowości bojowej, zabezpieczenia trwałego i ciągłego jego funkcjonowania i szybkiego odtwarzania.

Zagadnienia organizacji dowodzenia znajdują się w operacyjnej części planu operacji, w planie współdziałania zawierającym grafiki dowodzenia bojowego i w planie łączności. Dodatkowo opracowuje się plan /grafik/ rozwijania i przemieszczenia stanowisk dowodzenia, a także grafiki pracy organów dowodzenia.

Rozwijanie systemu dowodzenia do pracy bojowej realizuje się zgodnie z opracowanymi planami. W tym celu wprowadza się organy dowodzenia w odpowiedni stan gotowości bojowej, rozwija stanowiska dowodzenia i rozmieszcza się na nich skład operacyjny dowództwa; zwiększa przepustowość stacjonarnych sieci łączności, rozwija polowe linie łączności; realizuje się przedsięwzięcia związane z przygotowaniem do pracy systemów i środków automatyzacji dowodzenia; organizuje ochronę i obronę systemu dowodzenia oraz służbę regulacji ruchu.

W celu zabezpieczenia trwałości systemu dowodzenia tworzy się wielogałęziowy system łączności, rozśrodkowuje się i maskuje stanowiska dowodzenia, dokonuje się inżynierskiej rozbudowy rejonu rozmieszczenia stanowisk dowodzenia i zasadniczych elementów systemu dowodzenia; realizuje się przedsięwzięcia związane z przeciwdziałaniem technicznym środkom rozpoznania przeciwnika; planuje się i realizuje okresową zmianę rejonów rozmieszczenia stanowisk dowodzenia; organizuje się obronę i ochronę stanowisk dowodzenia, radioelektroniczną obronę środków dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki; określa się reżim pracy środków łączności i zautomatyzowanych systemów dowodzenia, tworzy się odwody sił i środków dowodzenia; określa się sposoby przejmowania dowodzenia w wypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia; organizuje się rozpoznanie /obserwację/ chemiczne i skażeń; tworzy się pozorne stanowiska dowodzenia i węzły łączności i imituje się ich funkcjonowanie.

2. Tworzenie stanowisk dowodzenia i organizacja pracy na nich

Do dowodzenia wojskami związków operacyjnych tworzy się następujące stanowiska dowodzenia; stanowisko dowodzenia /SD/, zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/, tyłowe stanowisko dowodzenia /TSD/, pomocnicze stanowisko dowodzenia /PSD/. Mogą być one stacjonarne i ruchome. Ponadto elementami stanowiska dowodzenia /SD/ mogą być: wysunięte i powietrzne stanowiska dowodzenia.

Dowodzenie wojskami realizuje się ze stanowiska dowodzenia /SD/. W czasie podejmowania decyzji do operacji i w decydujących momentach jej prowadzenia, a także w czasie podsumowywania wyników za dobę walki, dowódca z reguły, znajduje się razem z szefem sztabu na SD i pracuje w oparciu o zasadniczy skład sztabu i szefostw rodzajów wojsk i służb. W miarę potrzeb dowódca, z niezbędnym do pracy składem osób funkcyjnych, może wyjeżdżać do podległych wojsk lub w określony rejon działań bojowych i dowodzić wykorzystując wysunięte lub powietrzne stanowiska dowodzenia.

Zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/ jest w stałej gotowości do przejęcia dowodzenia wojskami w wypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia /SD/. Jego pracą, z zasady kieruje zastępca dowódcy ZO.

Dla zabezpieczenia trwałości i ciągłości dowodzenia wojskami na SD i ZSD rozmieszcza się na stałe 20% składu operacyjnego dowództwa, jednakową ilość wozów sztabowych i dowodzenia, środków automatyzacji i łączności oraz oddziałów zabezpieczenia. Zasadniczy skład operacyjny dowództwa /60%/ pracuje razem z dowódcą, na tym stanowisku dowodzenia, na którym aktualnie znajduje się dowódca. Biorąc powyższe pod uwagę na stanowisku dowodzenia może znajdować się do 80% składu operacyjnego dowództwa.

Na wysunięte stanowisko dowodzenia /WSD/ lub powietrzne stanowisko dowodzenia /PSD/, a także na pomocnicze stanowisko dowodzenia /PSD/ - z zasadniczego składu operacyjnego dowództwa wydziela się grupy operacyjne, których skład określa się w zależności od sytuacji i realizowanych zadań.

Skład operacyjny stanowisk dowodzenia powinien być wszechstronnie przygotowany do pracy, wyposażony w kompletne dokumenty bojowe, mapy i inne dokumenty pomocnicze. Powinien też dokładnie znać organizację przemieszczania się na kolejne stanowiska dowodzenia.

Stacjonarne stanowiska dowodzenia są z reguły umocnione. Rozbudowywane są one z góry, w specjalnie wybranych rejonach. Ze stanowisk tych realizuje się dowodzenie wojskami w trakcie przechodzenia na wyższe stopnie gotowości bojowej, rozwijania operacyjnego wojsk i prowadzenia pierwszych operacji w początkowym okresie wojny.

W czasie pokoju, na nich organizuje się dyżurowanie bojowe przez zmiany dyżurne /zmniejszone składy bojowe/ składu operacyjnego dowództwa i węzła łączności.

W okresie zagrożenia i wojny na stanowiskach tych rozmieszczane są organy dowodzenia w pełnym składzie.

R Ruchome stanowiska dowodzenia tworzone są: polowe - przy wykorzystaniu wozów dowodzenia, dowódczo-sztabowych i sztabowych oraz innych pojazdów; powietrzne - na samolotach i śmigłowcach; morskie - na okrętach; kolejowe - w pociągach.

R Ruchome stanowiska /punkty/ dowodzenia rozwija się podczas przechodzenia wojsk z okresu pokojowego na okres wojenny lub z chwilą wybuchu wojny i rozmieszcza się w rejonach przygotowanych pod względem inżynieryjnym i łączności. Obsadza się zasadniczym składem operacyjnym dowództwa na specjalne zarządzenie w wypadku: zniszczenia stacjonarnych /umocnionych/ stanowisk dowodzenia, przy gwałtownych zmianach sytuacji i w sytuacji przechodzenia do przeciwnatarcia.

R Polowe ruchome SD /ZSD/, z zasady rozmieszcza się w pobliżu odpowiednich stacjonarnych /umocnionych/ stanowisk dowodzenia, w gotowości wyjścia do zawczasu rozpoznanego rejonu, zgodnie z decyzją dowódcy. Dla zabezpieczenia żywotności powinny być one rozmieszczone w sposób rozśrodkowany, dokładnie ukryte i zamaskowane, chronione przed rozpoznaniem nieprzyjaciela, oddziaływaniem grup dywersyjno-rozpoznawczych i penetrowaniem przez osoby postronne. Ustala się na nich rygorystyczny porządek, ogranicza się ruch pojazdów i ludzi. W rejonie rozmieszczenia stanowiska dowodzenia zabrania się wykorzystywać demaskujące oznaczenia, znaki i napisy.

Każde stanowisko dowodzenia /SD, ZSD, TSD, PSD/ składa się z trzech zasadniczych części: grupy dowodzenia bojowego /GDB/; węzła łączności /WŁ/ i grupy zabezpieczenia.

G r u p a d o w o d z e n i a b o j o w e g o /GDB/ jest podstawową częścią stanowiska dowodzenia, przy pomocy której, dowódca realizuje dowodzenie wojskami w czasie osiągnięcia przez nie wyższych stanów gotowości bojowej, przygotowania i prowadzenia operacji.

W skład GDB wchodzi: dowódca, sztab, szefostwa rodzajów wojsk i służb.

W ę z e ł ł ą c z n o ś c i /Wł/ przeznaczony jest do zapewnienia łączności /pracy/ stanowiska dowodzenia. Tworzą go siły i środki techniczne oddziałów i pododdziałów łączności.

W s k ł a d g r u p y z a b e z p i e c z e n i a wchodzi: oddziały i pododdziały ochrony i obrony, rozbudowy inżynierijnej, siły i środki zabezpieczenia i obsługi.

Na SD i ZSD, grupę dowodzenia bojowego stanowią: centrum dowodzenia bojowego /CDB/, centrum informacyjne; punkty dowodzenia: rozpoznaniem, łącznością, WRE; oddziały: łączności specjalnej, topograficzny; punkty dowodzenia szefów rodzajów wojsk i służb; grupy operacyjne kwatermistrzostwa i szefostwa służb technicznych, oddziału wychowawczego i zarządu organizacyjnego i uzupełnień. Oprócz tego, na stacjonarnych SD frontu rozmieszcza się połączone stanowisko obrony przeciwlotniczej i wojsk lotniczych frontu /PSD OPL i WL/. Na ruchomym /SD/, /ZSD/ frontu jako oddzielny element, rozwija się połączone stanowisko dowodzenia /zapasowe stanowisko dowodzenia/ obrony przeciwlotniczej i wojsk lotniczych frontu /PSD OPL i WL/.

Stanowiska dowodzenia rodzajów wojsk, obrony przeciwlotniczej i wojsk lotniczych, a także marynarki wojennej mogą mieć w swoim składzie inne elementy, wynikające z przeznaczenia i właściwości pracy w dowodzeniu wojskami.

Zasadniczym elementem grupy dowodzenia bojowego SD i ZSD związków operacyjnych jest c e n t r u m d o w o - d z e n i a b o j o w e g o /CDB/. Przeznaczone jest ono do ciągłego dowodzenia wojskami podczas przygotowania i w toku operacji. W centrum dowodzenia bojowego /CDB/ realizuje się przedsięwzięcia związane ze zbieraniem i uogólnianiem danych o sytuacji w zakresie podejmowania decyzji, planowania operacji.

W skład centrum dowodzenia bojowego wchodzi: grupa dowodzenia, grupa ogólnego planowania operacyjnego, grupa planowania porażenia ogniowego, grupa kierunków.

Na stacjonarnych stanowiskach dowodzenia, CDB rozmieszcza się w specjalnie urządzonych obiektach, w polowych warunkach - na bazie zestawu specjalnych wozów dowódczo-sztabowych. W celu zapewnienia właściwych warunków pracy CDB, dla każdej grupy wydziela się oddzielne pomieszczenia, wyposażone w odpowiedni zestaw środków łączności. Ustala się wykaz osób funkcyjnych, upoważnionych do wejścia do CDB, który zatwierdza szef sztabu.

C e n t r u m i n f o r m a c y j n e tworzy się ze składu oficerów oddziałów informacyjnych zarządu operacyjnego i rozpoznawczego, a także z oficerów rodzajów wojsk.

Na czele centrum stoi szef lub zastępca szefa oddziału informacyjnego zarządu operacyjnego.

Centrum informacyjne przeznaczone jest do zbierania, analizowania i uogólniania bieżącej informacji sytuacyjnej, jej opracowywania, rozdzielania oraz przekazywania zainteresowanym osobom funkcyjnym i organom dowodzenia. Wyposażone jest w środki łączności i automatyzacji dowodzenia, aparaturę kontroli, utrwalania i wymiany informacji, środki dokumentowania i powielania informacji.

P u n k t d o w o d z e n i a r o z p o z n a n i o m przeznaczony jest do dowodzenia siłami i środkami rozpoznania, zbierania, opracowywania, oceny i przekazywania informacji rozpoznawczej. W jego skład wchodzi: zarząd /oddział/ rozpoznawczy, centrum dowódczo-rozpoznawcze, podległe operacyjne centrum zbierania /gromadzenia/ i opracowania informacji z rozpoznania powietrznego /w armii - naziemny ruchomy punkt przyjmowania i opracowywania danych z rozpoznania powietrznego/, węzeł /centrum/ łączności.

P u n k t d o w o d z e n i a ł ą c z n o ś c i ą przeznaczony jest do zcentralizowanego kierowania łącznością, organizowaną na SD /ZSD/, a także łącznością zabezpieczającą funkcjonowanie systemów i środków zautomatyzowanego dowodzenia. Zazwyczaj na nim znajdują się miejsca pracy szefa wojsk łączności, zmian dyżurnych poszczególnych rodzajów łączności i kontroli przepływu informacji.

P u n k t d o w o d z e n i a w a ł k i r a d i o - e l e k t r o n i c z n e j przeznaczony jest do kierowania siłami i środkami walki radioelektronicznej, zabezpieczenia, współdziałania z oddziałami /pododdziałami/ i organami rozpoznania, a także siłami i środkami walki radioelektronicznej współdziałających wojsk, sąsiadów oraz do koordynacji przedsięwzięć obrony radioelektronicznej i swoich środków radioelektronicznych. Zautomatyzowane miejsce pracy szefa WRE i zmiany dyżurnej wyposaża się w urządzenia zobrazowania sytuacji radioelektronicznej, wprowadzania, /wyprowadzania/ danych do EMC, środki łączności.

P u n k t y d o w o d z e n i a s z e f ó w wojsk raketowych i artylerii, wojsk inżynieryjnych i chemicznych przeznaczone są do dowodzenia podległymi im związkami taktycznymi i oddziałami. Na punktach tych urządza się miejsca pracy dla szefów i zmian dyżurnych.

P o ł ą c z o n e s t a n o w i s k o d o w o d z e n i a wojsk obrony powietrznej frontu /armii/ przeznaczone jest do wspólnego kierowania obroną powietrzną, organizacji i realizacji współdziałania między wojskami obrony powietrznej /w tym lotniczej/ i obrony przeciwlotniczej, scentralizowanego wykorzystania informacji rozpoznawczej i środków łączności.

S t a n o w i s k o d o w o d z e n i a k o r p u s u l o t n i c z e g o /SD KL/ przeznaczone jest do dowodzenia podległymi związkami taktycznymi i oddziałami wojsk lotniczych.

W armii, do kierowania działaniami bojowymi lotnictwa i utrzymania współdziałania lotnictwa ze związkami taktycznymi i oddziałami wojsk lądowych organizuje się ośrodek dowodzenia lotnictwem.

Tyłowe stanowisko dowodzenia /Logistyczne stanowisko dowodzenia - LSD/ rozwija się w dwóch rzutach. Pierwszy rzut najczęściej stanowią organy dowodzenia organizujące kwatermistrzowskie i techniczne zabezpieczenie wojsk, drugi rzut - pozostałe zarządy i oddziały /wydziały/.

Zasadniczymi elementami pierwszego rzutu TSD /LSD/ są: centrum dowodzenia tyłami /służbami kwatermistrzowskimi/ i centrum dowodzenia zabezpieczeniem technicznym /służbami technicznymi/.

Centrum dowodzenia tyłami /służbami kwatermistrzowskimi/ przeznaczone jest do pracy kwatermistrza - zastępcy dowódcy związku operacyjnego i zasadniczego sztabu kwatermistrzowskiego, w czasie planowania i organizacji zabezpieczenia kwatermistrzowskiego oraz kierowania nim w toku operacji.

Centrum dowodzenia zabezpieczeniem technicznym /służbami technicznymi/ przeznaczone jest do zabezpieczenia pracy zastępcy dowódcy związku operacyjnego - szefa służb technicznych, zasadniczego składu sztabu i służb technicznych podczas planowania i organizacji zabezpieczenia technicznego i kierowania nim w toku operacji.

Na czele TSD /LSD/ stoi kwatermistrz - zastępca dowódcy związku operacyjnego, natomiast drugim rzutem TSD kieruje szef zarządu organizacyjnego i uzupełnień lub jego zastępca.

Na stanowiskach dowodzenia organizuje się całodobowe dyżurowanie bojowe. Najczęściej, w tym celu, na każdym stanowisku dowodzenia tworzy się zmiany dyżurne centrów dowodzenia bojowego, centrów dowodzenia tyłami i zabezpieczeniem technicznym /zabezpieczeniem logistycznym/; łączności, walki radioelektronicznej, wojsk raketowych i artylerii, wojsk lotniczych,

wojsk OPL, organów szyfrowych, węzłów łączności, a w miarę potrzeb-innych zarządów, oddziałów i służb. Zmiany dyżurne wyznacza się w rozkazie dowódcy. Do kierowania pracą każdej zmiany wyznaczona jest osoba funkcyjna z dowództwa /ze składu kierowniczego/.

W centrum dowodzenia bojowego /CDB/ wyznacza się zmiany w składzie: 1 - 2 oficerów operacyjnych; po jednym oficerze z zarządów /oddziałów/: rozpoznawczego, łączności, wojsk rakietowych i artylerii; po jednym oficerze z grupy operacyjnej OPL, OP i wojsk lotniczych, oddziału /wydziału/ walki radioelektronicznej; oficera do spraw zautomatyzowanych systemów dowodzenia; a na kierunku nadmorskim - oficera marynarki wojennej.

Na starszego zmiany dyżurnej wyznacza się zastępcę szefa sztabu, szefa zarządu operacyjnego lub jego zastępcę. Starszy zmiany obowiązany jest znać sytuację operacyjną w pełnym zakresie i organizować pracę zmiany dyżurnej centrum dowodzenia bojowego.

W przypadku nieobecności dowódcy lub szefa sztabu ma on prawo podejmować decyzję do działań niecierpiących zwłoki.

Do obowiązków zmiany dyżurnej należy: ciągle zbieranie informacji o sytuacji, analizowanie jej i meldowanie przełożonemu, nanoszenie jej na mapę /planszet/ i przekazywanie na urządzenie zobrazowania; prowadzenie dziennika wpływających informacji; zapisywanie wytycznych i zarządzeń dowódcy lub szefa sztabu /starszego na SD/; przekazywanie ich wykonawcom; kontrolowanie ich przekazania, właściwego zrozumienia i wykonania.

W celu zabezpieczenia ciągłej pracy w zakresie dowodzenia i zorganizowanego pełnienia służby, w poszczególnych zmianach dyżurnych, z ich składu, a na SD /ZSD/ z oficerów stałej grupy dyżurowania w dowództwach ZO, wyznacza się dyżurnego operacyjnego.

Podlega on starszemu zmian dyżurnej CDR i szefowi zarządu operacyjnego, a na ZSD - jego zastępcy.

Dyżurny operacyjny powinien znać: charakter działań bojowych wojsk i ich zadania; sposób utrzymania z nimi łączności; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia związku operacyjnego; podległych i współdziałających związków operacyjnych i taktycznych oraz sąsiadów; grafik pracy dowództwa, terminy przekazywania zarządzeń, rozkazów i meldunków; miejsca przebywania dowództwa; sygnały dowodzenia, powiadamiania i sposób działania po ich ogłoszeniu /otrzymaniu/; w ustalonych terminach przekazywać do wojsk sygnały, komendy i zarządzenia, kontrolować ich otrzymanie; utrzymywać na SD /ZSD/ porządek; kontrolować organizację ochrony i obrony stanowisk dowodzenia. Miejsce pracy dyżurnego operacyjnego wyposaża się w środki automatyzacji łączności.

W zarządach /oddziałach/ w warunkach bieżącej działalności, a także w sytuacji bojowej - ze składow zmian dyżurnych wyznacza się dyżurnych zarządów /oddziałów/, których obowiązki są analogiczne do obowiązków dyżurnego operacyjnego związku operacyjnego.

Polowe ruchome stanowiska dowodzenia rozmieszcza się zgodnie z wcześniej opracowanym i zatwierdzonym schematem /typowym wariantem rozmieszczenia/.

P Stanowisko dowodzenia /SD/ może zmienić rejon rozmieszczenia za zgodą /na polecenie/ sztabu nadrzędnego.

P Zapasowe stanowiska dowodzenia mogą zmienić miejsce rozmieszczenia za zgodą /na polecenie/ odpowiednich dowódców lub szefów sztabów. O powyższym fakcie należy powiadomić sztab nadrzędny. O zmianie rejonów rozmieszczenia stanowisk dowodzenia powinno się poinformować podległe oraz współdziałające sztaby oraz sztaby sąsiadów.

Stanowiska dowodzenia przemieszcza się tak, aby nie naruszyć ciągłości dowodzenia podległymi wojskami i łączności ze współdziałającymi wojskami, sztabem nadrzędnym i sąsiednimi

P Zabrania się jednoczesnego przesuwania stanowiska dowodzenia i zapasowego stanowiska dowodzenia, a także równoczesnego przemieszczania większości stanowisk dowodzenia związków operacyjnych i taktycznych.

P We wszystkich przypadkach, przesunięcie może nastąpić wówczas, kiedy rejonny ich rozmieszczenia zostaną przygotowane pod względem inżynieryjnym i nawiązana zostanie z nimi trwała łączność ze sztabem nadrzędnym i wojskami podległymi. Przesunięcie stanowisk dowodzenia odbywa się na podstawie opracowanego na mapie planu /grafiku/, zatwierdzonego przez dowódcę.

P Sposób przemieszczenia stanowiska dowodzenia /SD/ zależy od charakteru działania wojsk i rozwoju sytuacji bojowej. Zazwyczaj zasadniczy skład operacyjny stanowiska dowodzenia /SD/ przemieszcza się na zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/, które przekształca się automatycznie w SD, a pozostały skład dowództwa - tworzy ZSD, które po rozpoczęciu pracy przez SD, przemieszcza się do nowego rejonu.

P W operacji obronnej stanowiska dowodzenia przemieszczają się w miarę potrzeb /konieczności/ w celu ukrycia ich rozmieszczenia, a także w przypadku przerwania obrony przez przeciwnika.

W kontrnatarciu i operacji zaczepnej stanowiska dowodzenia przemieszczają się w miarę przesuwania się wojsk: we froncie - zazwyczaj 1 raz na 2-3 doby, w armii - 1 raz na dobę.

P Podczas przegrupowania wojsk, stanowiska dowodzenia przemieszczają się razem z wojskami, przy czym zapasowe stanowisko dowodzenia /ZSD/ i wysunięte stanowiska dowodzenia /WSD/ mogą być wcześniej przemieszczone do przodu i rozwijać się w rejonie kolejnego odpoczynku dziennego, w rejonie ześrodkowania lub na ważnej rubieży obronnej.

W niektórych przypadkach, SD i ZSD mogą kolejno przemieszczać się po wyznaczonych drogach i rozwijać się w określonych rejonach.

We wszystkich przypadkach przemieszczanie stanowisk dowodzenia powinno odbywać się szybko, skrycie, w sposób zorganizowany.

Dowódca z zasadniczym składem operacyjnym przemieszcza się na ZSD drogą powietrzną, wykorzystując do tego celu powietrzne stanowiska dowodzenia i śmigłowce /samoloty/ transportowe, a w przypadku niemożliwości przelotu - wozy dowódczo-sztabowe. Pozostały skład stanowiska dowodzenia wraz ze środkami łączności przemieszcza się na pojazdach, po wyznaczonych /oddzielnych/ drogach, z pierwszeństwem przejazdu po nich.

W celu wyboru i przygotowania nowych rejonów rozmieszczenia stanowiska dowodzenia, wysyła się grupę rekonesansową z zadaniem rozpoznania drogi marszu, określenia miejsca rozwinięcia stanowiska dowodzenia i jego elementów. Rozpoczęcie funkcjonowania stanowiska dowodzenia w nowym rejonie następuje po rozwinięciu pełnego systemu łączności i osiągnięciu gotowości do pracy przybyłego, zasadniczego składu operacyjnego.

Zabezpieczenie, ochronę i obronę stanowisk dowodzenia realizuje się w celu uchronienia ich przed niespodziewanym napadem przeciwnika naziemnego i powietrznego, działaniem taktycznych desantów powietrznych i grup dywersyjno-rozpoznawczych, uniemożliwienia przenikania /penetrowania/ osób postronnych. W tym celu zaleca się rozwijanie stanowisk dowodzenia w pobliżu rozmieszczenia wojsk, dokładne ich maskowanie, ukrycie przed środkami rażenia, zamknięcie dogodnych kierunków podejścia przeciwnika zaporami inżynieryjnymi, rozbudowę inżynieryjną rejonu rozmieszczenia, organizacją obrony przeciwlotniczej i przeciwdesantowej, realizacją przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia, obrony specjalistycznej technicznych

środków przekazywania i opracowywania informacji, bezpośredniej ochrony i obrony elementów stanowiska dowodzenia i systemu łączności.

Obronę przeciwlotniczą stanowiska dowodzenia, obronę przed desantami powietrznymi i grupami dywersyjno-rozpoznawczymi przeciwnika organizuje się w ramach ogólnego systemu obrony przeciwlotniczej i przeciwdesantowej. Do obrony przeciwlotniczej stanowisk dowodzenia wykorzystuje się etatowe środki OPL oddziałów i pododdziałów ochrony i zabezpieczenia, mogą też być wyznaczone specjalistyczne oddziały i pododdziały obrony przeciwlotniczej.

Obronę przed bronią precyzyjnego rażenia organizuje się w ramach realizacji przedsięwzięć inżynierskiej rozbudowy rejonów rozmieszczenia stanowiska dowodzenia, a także w ramach specjalnych przedsięwzięć dotyczących zmniejszenia ich kontrastowego, cieplnego i radiolokacyjnego tła.

Bezpośrednią ochronę i obronę obiektów stanowiska dowodzenia realizują oddziały i pododdziały ochrony i zabezpieczenia. Rejon rozmieszczenia stanowiska dowodzenia przygotowuje się do obrony okrężnej, podejścia i drogi dojazdu osłania się posterunkami, zaporami i zasiekami, ustawia się miny sygnałowe i inne zapory inżynierskie. Do obrony szczególnie ważnych obiektów używa się czołgów i bojowych wozów piechoty. W celu ochrony pozostałych elementów organizuje się ich ciągłe patrolowanie.

Przemieszczające się kolumny stanowisk dowodzenia po drogach marszu osłania się pododdziałami bojowymi i śmigłowcami.

3. Łączność i zautomatyzowane systemy dowodzenia

Jednym z ważniejszych obowiązków sztabów jest organizacja i zabezpieczenie trwałej łączności. Łączność jest zasadniczym środkiem dowodzenia wojskami i stanowi materialną podstawę jego zabezpieczenia. Organizowana jest na podstawie decyzji dowódcy, wytycznych szefa sztabu, zarządzenia sztabu nadrzędnego, z uwzględnieniem posiadanych sił i środków, czasu na rozwijanie

systemu, a także możliwego oddziaływania przeciwnika. Za organizację i stan łączności odpowiada szef sztabu, a bezpośrednim jej organizatorem jest szef wojsk łączności /szef łączności/, który odpowiada za terminowe planowanie, organizację i ciągłość łączności.

Łączność organizuje się z bezpośrednio podległymi dowódcami i sztabami związków operacyjnych /związków taktycznych/, o jeden szczebel w dół, a w niektórych związkach operacyjnych rodzajów wojsk//sił zbrojnych/ bezpośrednio do środków walki /wyrzutni, samolotów, okrętów/.

Sztab nadrzędny ponosi odpowiedzialność za łączność z podwładnymi. Zarówno sztab nadrzędny jak i sztaby podległe są obowiązkane do wykorzystania wszelkich możliwości do organizacji i utrzymania łączności, a w przypadku jej utraty - do odtworzenia.

Dowódcy i szefowie sztabów powinni, stale i w każdej sytuacji, posiadać przy sobie środki łączności, pozwalające utrzymać trwałą łączność z przełożonym i podległymi dowódcami i sztabami, a także ze swoim sztabem. Jest niedopuszczalne przebywanie dowódców i szefów sztabów bez środków łączności.

Łączność między współdziałającymi związkami operacyjnymi /taktycznymi/ organizuje się na podstawie wytycznych sztabu organizującego współdziałanie.

Za nawiązanie łączności współdziałania odpowiedzialny jest:

- a/ wzdłuż frontu - sąsiad z prawa;
- b/ do frontu - sztab ZO /ZT/ znajdującego się w drugim rzucie /odwodzie/;
- c/ ZO ogólnowojskowego ze ZO /ZT/ rodzajów wojsk - sztab ogólnowojskowego związku operacyjnego.

W celu zabezpieczenia dowodzenia zgrupowaniem wojsk z sił i środków łączności tworzy się system łączności, w skład którego wchodzi: węzły łączności bazowe i pomocnicze; osiowe i rokadowe linie łączności; linie łączności bezpośredniej między stanowiskami dowodzenia związków operacyjnych i stanowiskami dowodzenia podległych związków operacyjnych, taktycznych i oddziałów; linie dowiązania węzłów łączności do bazowej /państwowej/ sieci łączności; sieć wojskowej poczty polowej; system kierowania łącznością; system technicznego zabezpieczenia łączności zautomatyzowanych systemów dowodzenia; odwody sił i środków łączności. Dla związku operacyjnego, związków taktycznych i oddziałów rodzajów wojsk tworzy się jednolitą sieć łączności bazowej.

Zadania do organizacji łączności, szefowi wojsk łączności /szefowi łączności/, stawia szef sztabu, który określa: zadania związku operacyjnego, sposób organizacji dowodzenia, rozmieszczenie stanowisk dowodzenia oraz sposób i kierunki ich przemieszczania; z kim i w jakiej kolejności powinna być zorganizowana /utrzymana/ łączność, sposób wykorzystania, reżimy pracy i czas gotowości systemu łączności; sposób zabezpieczenia łączności w toku operacji. Na podstawie tych wytycznych opracowywany jest plan łączności i przekazywane są odpowiednie zarządzenia do wojsk.

W celu zabezpieczenia efektywnego wykorzystania systemu i wojsk łączności organizuje się dowodzenie łącznością, które realizowane jest z punktu dowodzenia łącznością.

Dowodzenie łącznością powinno zapewnić: terminowe i skryte rozwijanie systemu łączności i wzmocnienie jej w toku operacji, możliwości dokonania manewru liniami, kanałami i środkami łączności, odpowiednio do zaistniałej sytuacji; zabezpieczenie terminowego przepływu informacji operacyjnej w systemie łączności; realizację przedsięwzięć zabezpieczających węzły łączności, oraz linie i stacje łączności przed oddziaływaniem środków masowego rażenia przeciwnika; szybkie odtwarzanie łączności, a także zdolności bojowej związków taktycznych i oddziałów łączności;

realizację przedsięwzięć obrony systemu łączności przed radioelektronicznym obez władnieniem przez przeciwnika; spełnienie wymagań w zakresie bezpieczeństwa łączności.

Zautomatyzowane systemy dowodzenia i elektroniczna technika obliczeniowa przeznaczona jest do automatyzacji procesów przekazywania /transmisji/ i odbioru dyrektyw, rozkazów i zarządzeń, meldunków i sygnałów dowodzenia; zbierania, opracowania i przekazywania na miejsca pracy osób funkcyjnych danych o sytuacji.

W czasie przygotowania i w toku operacji, przy pomocy elektronicznej techniki obliczeniowej, mogą być rozwiązywane zadania operacyjno-taktyczne, informacyjne i obliczeniowe.

Obliczeniowe zadania operacyjno-taktyczne bezpośrednio wspomagają procesy: podejmowania uzasadnionych decyzji, planowania operacji, organizację bojowego użycia rodzajów wojsk; prognozowania i oceny efektywności działań bojowych; organizacji operacyjnego, kwatermistrzowskiego i technicznego /logistycznego/ zabezpieczenia.

Informacyjne zadania operacyjno-taktyczne zabezpieczają procesy zbierania i opracowania danych o przeciwniku, wojskach własnych i warunkach organizacji i prowadzenia operacji.

W sztabach prowadzi się ewidencję /katalog/ modeli matematycznych /programów/ i zadań operacyjno-taktycznych.

Zbiory modeli matematycznych i zadań operacyjno-taktycznych dotyczących rodzajów wojsk i służb pozostawia się w dyspozycji tych zarządów /oddziałów/, służb.

W każdym zarządzie /oddziale/ wyznacza się oficerów odpowiedzialnych za te zbiory. Określa się sposób tworzenia sieci komputerowych, przygotowania danych wyjściowych i wykorzystania programów oraz zadań operacyjno-taktycznych, przekazywania wyników /danych/ w czasie podejmowania decyzji, planowania operacji, a także w toku jej prowadzenia.

Centrum /punkt/ obliczeniowy, zgodnie z zatwierdzonym grafikiem, realizuje w kolejności zadania operacyjno-taktyczne, obliczeniowe i związane z modelowaniem operacji, opracowuje dobowe zestawienie realizowanych zadań, kontroluje zaplanowanie bezpieczeństwa informacji w trakcie przygotowania i realizacji obliczeń. Zadania operacyjno-taktyczne i kalkulacje dotyczące użycia rodzajów wojsk i służb realizuje się, w zasadzie w zarządach, oddziałach /służbach/, wykorzystując do tego celu specjalistyczne /własne/ EMC, a jedynie najbardziej złożone i objętościowo duże zadania - w centrum obliczeniowym. Poszczególne zarządy, oddziały dokonują analizy wykonanych obliczeń i modeli.

Zautomatyzowane systemy /środki/ dowodzenia wojskami, w czasie pokoju, znajdują w reżimie dyżurowania, i zabezpieczają bieżącą działalność sztabów, oraz realizują przedsięwzięcia związane z przygotowaniem wojsk. W czasie osiągnięcia przez wojska wyższych stanów gotowości bojowej, przygotowania i prowadzenia operacji - przechodzą na reżim pracy bojowej.

4. Zabezpieczenie tajnego dowodzenia

W każdych warunkach działalności wojsk, w celu zachowania w skrytości przedsięwzięć związanych z dowodzeniem z wojskami organizuje się tajne dowodzenie.

Tajność dowodzenia osiąga się przez: wykorzystywanie do stawiania zadań podległym dowódcom i sztabom metodę kontaktu osobistego; powszechne wykorzystywanie środków łączności utajnionej, utajnionej aparatury łączności, techniki szyfrowej i kodowej, szyfrów ręcznych i dokumentów łączności kodowej; techniczne i organizacyjne przedsięwzięcia ochrony informacji w systemach EMC, a także w czasie wykorzystywania innych technicznych środków przekazu i opracowywania informacji; ścisłe przestrzeganie ustalonych reżimów pracy technicznych środków łączności i przedsięwzięć maskowania radiowego; ograniczenie kręgu osób mających prawo posługiwania się technicznymi środkami łączności; ograniczenie możliwości korzystania z jawnych kanałów w dowodzeniu wojskami;

maksymalne ograniczenie kręgu osób biorących udział w planowaniu operacji i opracowaniu dokumentów bojowych; prawidłową organizację dowodzenia, szczególnie w warunkach polowych i właściwe zabezpieczenie dokumentów bojowych; wychowanie składu osobowego w duchu zaostrej czujności, wykrycie w odpowiednim czasie możliwych kanałów przecieku tajnej informacji i ich zabezpieczenie. Za opracowanie i realizowanie przedsięwzięć zabezpieczenia tajnego dowodzenia odpowiadają: zarząd operacyjny, zarząd łączności, oddział łączności.

Organizując tajne dowodzenie wojskami, sztab obowiązany jest do: precyzyjnego określania sposobu wykorzystania i reżimów pracy środków łączności, zestawów środków automatyzacji i innych technicznych środków dowodzenia wojskami; sporządzenia wykazu osób mających prawo do pracy na środkach automatyzacji i prowadzenie wymiany informacji przez techniczne środki łączności; zaplanowania i zorganizowania kompleksowego wykorzystania środków łączności utajnionej; zdecydowanego ograniczenia kręgu osób dopuszczonych do tajnych dokumentów, a szczególnie do dokumentów operacyjnych i bojowych; zorganizowania systemu upoważnień i kontroli osób uprawnionych do pracy w poszczególnych sztabach, na stanowiskach dowodzenia, węzłach łączności; ciągłej pracy zmierzającej do zwiększenia czujności składu osobowego i wytworzenie zawodowej odpowiedzialności za ochronę tajemnicy państwowej i wojskowej; zorganizowania kontroli, przestrzegania zasad i realizacji przedsięwzięć tajnego dowodzenia wojskami.

W czasie przygotowania operacji, sztab zabezpiecza podległym i współdziałającym sztabom klucze szyfrowo-kodowe zapewniające realizację łączności utajnionej, szyfrowej i kodowej oraz ochronę informacji w środkach automatyzacji; gromadzi zapasy środków łączności utajnionej i dokumentacji szyfrowo-kodowej, opracowuje wydaje i rozsyła do wojsk dokumenty łączności kodowej.

Sposób wykorzystania środków łączności utajnionej określa się w zarządzeniu dotyczącym tajnego dowodzenia wojskami, które opracowuje oddział łączności specjalnej wspólnie z zarządem operacyjnym i łączności.

W zarządzeniu tym podaje się: jakie środki łączności utajnionej wykorzystywać do przekazywania informacji związanej z dowodzeniem wojskami, w zależności od stopnia tajności informacji, szczególności dowodzenia, wykorzystywanych kanałów łączności, posiadanych zautomatyzowanych systemów dowodzenia itd; organizację łączności kodowej; przedsięwzięcia zabezpieczające ochronę tajnych dokumentów bojowych, w tym ograniczające krąg osób dopuszczonych do nich; organizację kontroli przestrzegania tajnego dowodzenia wojskami, reżimów tajności oraz bezpieczeństwa łączności

Do sztabów podległych i współdziałających związków operacyjnych, związków taktycznych i oddziałów wysyła się wyciągi z zarządzenia dotyczącego tajnego dowodzenia wojskami, tylko w zakresie ich dotyczącym; sztab nadrzędny otrzymuje kopię zarządzenia.

Prowadzenie rozmów i przekazywanie informacji związanej z dowodzeniem wojskami odbywać się może tylko w utajnionych kanałach łączności / transmisji danych/ przy użyciu utajnionych środków łączności.

W czasie pokoju, dopuszcza się prowadzenie jawnych rozmów i przekazywanie informacji przy wykorzystaniu środków łączności, ale tylko określonych ich kategorii ustalonych przez Sztab Generalny, a w sytuacji bojowej - w przypadkach określonych przez regulaminy i instrukcje.

W czasie prowadzenia jawnych rozmów, we wszystkich przypadkach, w miejsce nazw związków operacyjnych, taktycznych, oddziałów, okrętów podaje się telefoniczno-telegraficzne kryptonimy ich węzłów łączności /kryptonimy radiostacji/, a nazewnictwo osób funkcyjnych zastępuje się kryptonimami liczbowymi osób funkcyjnych. W miejsce właściwych nazw miejscowości lub współrzędnych punktów terenowych podaje się ich umowne współrzędne według zakodowanej mapy, a położenie obiektów podaje się według oznaczonych dozorów.

Kontrolę realizacji przedsięwzięć zabezpieczenia tajnego dowodzenia wojskami, bezpieczeństwa łączności, zabezpieczenia ochrony specjalnej technicznych środków opracowania i transmisji informacji /danych/, a w tym EMC - organizuje szef sztabu po przez szefa zarządu operacyjnego, szefów wojsk łączności /szefa łączności/, szefa oddziału WRE oraz szefa oddziału łączności specjalnej i bezpieczeństwa łączności.

Rozdział trzeci

ZASADY PRACY SZTABÓW

1. Organizacja pracy w sztabach

W zależności od wprowadzonego stopnia gotowości bojowej i zaistniałej sytuacji, w sztabach może być wprowadzony określony tryb /reżim/ pracy: zwykły /codzienny/, o zwiększonym wysiłku oraz bojowy.

W zwykłym trybie pracy /codziennym/ sztab wykonuje czynności bieżące zgodnie z planem, będąc w strukturze czasu pokojowego.

Tryb pracy o zwiększonym wysiłku wprowadza się w sytuacji złożonej, w celu wykonania wynikłych niespodziewanie lub złożonych zadań, a także z chwilą wprowadzenia stanu podwyższonej gotowości bojowej. W tej sytuacji zarządy /oddziały/ przechodzą na pracę całodobową lub według uaktualnionego porządku dnia. W sztabach mogą być tworzone grupy robocze do rozwiązywania szczególnie ważnych zadań: opracowania dokumentów bojowych, ważnych materiałów, kontroli i udzielania pomocy wojskom.

Tryb pracy bojowej wprowadza się w sytuacji szczególnej, z chwilą wprowadzenia stanu zagrożenia wojennego lub pełnej gotowości bojowej. W tej sytuacji pracę sztabu organizuje się zgodnie z podziałem bojowym w systemie całodobowym.

W zależności od ustalonego trybu /reżimu/ pracy w sztabach ustala się dobowy porządek pracy, aktualizowany codziennie w zależności od rozwoju sytuacji i charakteru działalności sztabów i wojsk. W porządku dnia określa się: czas i kolejność pracy, odpoczynku, żywienia osób funkcyjnych i zmian dyżurnych; terminy odpraw i meldowania uogólnionych danych o sytuacji; oceny dobowej działalności bojowej; kolejność i czas wykonywanych zasadniczych zadań /operacyjnych, administracyjnych, gospodarczych/ w zarządach i oddziałach, a także przeprowadzenia przedsięwzięć szkoleniowych i innych.

Organizacja pracy w sztabie powinna umożliwić optymalną działalność zarządów i oddziałów, najbardziej racjonalne wykorzystanie stałego składu operacyjnego, terminowe podjęcie decyzji, wszechstronne planowanie operacji, uzgodnioną pracę wszystkich organów dowodzenia, pozostawienie możliwie dużo czasu dla wojsk w celu przygotowania się do działań, operatywne reagowanie na zmiany w sytuacji, wykonanie postawionych zadań w określonych terminach.

Sposób i metody pracy sztabu zależą do charakteru operacji, powstałej sytuacji i dysponowanego czasu. Wszyscy dowódcy /szefowie/ organizując pracę powinni kierować się naukowo uzasadnionymi i sprawdzonymi metodami pracy. Jednocześnie powinni uwzględniać /brać pod uwagę/ stopnie przygotowania oficerów sztabu, charakter i warunki realizacji zadań bojowych i posiadany czas na realizację zadań.

Metodę pracy dowództwa, na określony przedział czasu określa dowódca na podstawie analizy zadania z uwzględnieniem przeprowadzonej kalkulacji czasu, wyznaczonych terminów meldowania decyzji, zakończenia planowania, stawiania wojskom zadań bojowych oraz czasu przeznaczanego na bezpośrednie przygotowanie się do działań bojowych wojsk wszystkich szczebli, do plutonu włącznie.

W c z a s i e p o k o j u główny wysiłek w działalności sztabów nakierowany jest na: stałe utrzymanie gotowości i zdolności bojowej wojsk, przygotowanie i doskonalenie ich umiejętności osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej, doskonalenie umiejętności mobilizacyjnego rozwinięcia wojsk, a także wykonywania zadań bojowych w różnych sytuacjach.

W tym celu sztaby opracowują i systematycznie uaktualniają plany mobilizacyjne, plany osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej; kontrolują stany gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk i sztabów oraz organizację i realizację przedsięwzięć związanych z ich doskonaleniem; organizują rozpoznanie, ciągle studiują, analizują i oceniają skład, położenie,

możliwości, codzienną działalność oraz zamierzenia przeciwnika i podejmują stosowne działania w celu niedopuszczenia do zaszkoczenia przez przeciwnika; uwzględniając charakter przygotowań wojennych przeciwnika organizując i zabezpieczając pełnienie dyżurów bojowych i służby operacyjnej, kontrolują gotowość sił i środków wydzielonych do dyżurowania i ich możliwości wykonania niespodziewanych zadań, wynikłych w zaistniałej sytuacji; realizują planowanie operacyjne; organizują system dowodzenia wojskami i utrzymują go w stałej gotowości do pracy; planują uzupełnienie wojsk stanem osobowym, uzbrojeniem i techniką bojową; organizują przygotowanie operacyjne, bojowe i mobilizacyjne dowództw, sztabów i wojsk; opracowują i realizują przedsięwzięcia organizacyjno-etatowe; uogólniają doświadczenia działań bojowych wojsk; planują i organizują przedsięwzięcia zabezpieczenia i utrzymania państwowej tajemnicy wojskowej; organizują i prowadzą pracę naukową; wspólnie z organami wychowawczymi prowadzą pracę w celu utrzymania wysokiej dyscypliny wojskowej; organizują i kontrolują pełnienie służby w wojskach; gromadzą dane dotyczące teatru działań wojennych; systematycznie uaktualniają bazę danych w zautomatyzowanych systemach dowodzenia; planują przedsięwzięcia przeciwdziałania technicznemu rozpoznaniu przeciwnika i realizują kontrolę wojsk.

W czasie przechodzenia wojsk z pokojowego na wojenne położenie główny wysiłek sztabów kierowany jest na: terminowe przekazanie zarządzeń /sygnałów, komend/ o przejściu wojsk na wyższe stany gotowości bojowej i kontrolę ich wykonania; przejście systemu dowodzenia na organizację i reżim pracy okresu wojennego, a systemy wykrywania i oceny skali i skutków użycia broni masowego rażenia przez przeciwnika - na dyżurowanie bojowe; wzmocnienie wszystkich rodzajów rozpoznania, realizację przedsięwzięć kompleksowego maskowania operacyjnego i kontrolowania ich skuteczności; uaktualnianie planów mobilizacyjnych, a także planów osiągnięcia wyższych stanów gotowości bojowej oraz przekazywanie uaktualnionych zadań do wojsk; organizację operacyjnego rozwijania wojsk i bezpośrednie przygotowanie ich do operacji /działań bojowych/.

Sztaby organizują i kontrolują powiadamianie wojsk i meldują dowódcy oraz do sztabu nadrzędnego dane o osiągnięciu przez wojska wyższych stanów gotowości bojowej, o otrzymaniu i wcielaniu do wojsk uzupełnień mobilizacyjnych, wywozie i rozśrodkowaniu zapasów środków materiałowych, kontrolują terminowość wychodzenia wojsk z miejsc stałej dyslokacji /bazowania/, przybycie wojsk w rejony ześrodkowania, operacyjnego przeznaczenia, organizują ich zgrywanie.

W czasie przygotowania i w toku operacji główny wysiłek sztaby skupiają na zdobywaniu, studiowaniu, ocenie informacji o sytuacji, prognozowaniu jej zmian i możliwego rozwijania działań bojowych; uaktualnianiu planów operacyjnych; zabezpieczeniu procesów podejmowania decyzji przez dowódców; doprowadzaniu zadań do podległych sztabów i wojsk; planowaniu organizacji i praktycznym przygotowaniu operacji /działań bojowych/; bezpośrednim kierowaniem działaniami bojowymi wojsk; utrzymaniu trwałego współdziałania i dowodzenia, szybkim ich odtworzeniu; organizacji i realizacji wszystkich rodzajów /wszechstronnego/ zabezpieczenia działań; zachowaniu zdolności bojowej wojsk, terminowym uzupełnieniu ich strat; studiowaniu uogólnianiu wniosków i doświadczeń z działań bojowych i zapoznawaniu z nimi podległych sztabów i wojsk.

Pracę sztabów, w okresie przygotowania i planowania operacji /działań bojowych/ planuje się i organizuje uwzględniając ustalone terminy gotowości wojsk i konkretne warunki sytuacji bojowej. Organizowanie pracy sztabu polega na szczegółowym określaniu i podziale obowiązków funkcyjnych dowództwa, grup roboczych i poszczególnych wykonawców do realizacji /wykonania/ każdego zadania.

Wyszczególnienie głównych zadań, określenie wykonawców i terminów ich realizacji przedstawia się w grafiku pracy dowództwa związku operacyjnego, a zadań szczegółowych - w grafiku pracy każdego zarządu /oddziału/, szefów i sztabów rodzajów wojsk i służb, grup roboczych.

Sztaby i inne organy dowodzenia realizują swoje zadania w etatowej strukturze organizacyjnej, zgodnie z przyjętym rozliczeniem /podziałem/ bojowym, w którym określa się: podział składu operacyjnego dowództwa na stanowiska dowodzenia ; skład grup operacyjnych wysyłanych do współdziałających sztabów i wojsk; skład grup roboczych, tworzonych do wykonania samodzielnych zadań.

W sztabach frontu i armii zazwyczaj tworzy się grupy: planowania ogólnego, planowania ogniowego porażenia, kierunków.

Grupę planowania ogólnego organizuje się na bazie zarządu /oddziału/ operacyjnego. Na czele jej stoi szef zarządu /oddziału/ operacyjnego.

W skład grupy mogą wchodzić: oficerowie zarządu /oddziału/ operacyjnego, rozpoznawczego, oddziału /wydziału/ WRE, szefostwa wojsk łączności, a także oficerowie wojsk rakietowych i artylerii, obrony przeciwlotniczej, przeciwchemicznej, wojsk lotniczych, inżynierskich, służb technicznych i kwatermistrzowskich.

Do zadań grupy należy: dokonywanie głównych kalkulacji operacyjnych i przygotowanie danych do podjęcia decyzji, opracowanie decyzji do operacji /działań bojowych/; opracowanie operacyjnej części planu operacji /działań bojowych/; planów operacji desantowych i przeciwdesantowych, planu współdziałania i grafiku dowodzenia bojowego, planu maskowania operacyjnego, kalendarzowego planu przygotowania operacji i innych dokumentów.

Oprócz tego grupa przygotowuje propozycję i opracowuje decyzję na każdy kolejny dzień działań bojowych.

Grupę planowania ogniowego porażenia organizuje się na bazie szefostwa WRiA. Na czele jej stoi szef sztabu frontu /armii/. Składa się ona zazwyczaj z: zespołu koncepcyjnego i roboczego.

W skład zespołu koncepcyjnego mogą wchodzić: szef sztabu, szef WRiA, dowódca KL /dowódca ośrodka dowodzenia lotnictwem - w A/, szefowie zarządów /oddziałów/: operacyjnego i rozpoznawczego.

Zespół roboczy tworzony jest na bazie oficerów szefostwa WRiA i dowództwa KL /przedstawicieli WL/.

Do zadań grupy należy: rozliczenie, analiza i podział obiektów i celów do porażenia przez wojska raketowe, artylerię i lotnictwo; przygotowanie propozycji i opracowanie danych wyjściowych do organizacji ogniowego porażenia; map i grafików przygotowania i wykonania uderzeń na obiekty pierwszej kolejności, oraz ognia zmasowanego; przekazanie do wykonawców /bezpośrednio lub przez sztaby odpowiednich rodzajów wojsk/ załań ogniowego porażenia przeciwnika; naliczenie i rozdział ładunków amunicji do broni precyzyjnego rażenia; prognozowanie i ocena rezultatów ogniowego porażenia wojsk i obiektów przeciwnika.

Przygotowane przez grupę propozycje i plany ogni zmasowanych są wspólnie analizowane przez szefa sztabu, szefa wojsk raketowych i artylerii, dowódcę /szefa sztabu/ korpusu lotniczego. Na podstawie przedstawionych propozycji, grupa ta precyzuje zadania ogniowego porażenia i dokonuje podziału tych zadań między wojska raketowe, artylerię i lotnictwo.

G r u p a k i e r u n k ó w tworzona jest w celu zabezpieczenia dowodzenia podległymi związkami operacyjnymi i taktycznymi. Jej skład zależy od ilości podległych związków operacyjnych /taktycznych/ ogólnowojskowych i związków taktycznych /oddziałów/ rodzajów wojsk. Z reguły, na jeden związek operacyjny /taktyczny/ organizuje się kierunek dowodzenia. W skład kierunku wchodzi: szef kierunku, 1 - 2 pomocników /dyżurni telegrafistów/. W zależności od potrzeb mogą być tworzone kierunki do sąsiednich i współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/, a także do związków taktycznych i oddziałów wojsk specjalnych.

Do zadań kierunku należy: prowadzenie i ocena ilościowych danych o składzie, ukończeniu, zabezpieczeniu materiałowym, położeniu i działaniach związku operacyjnego /taktycznego/; zbieranie, analizowanie, uogólnianie i ocena sytuacji w pasie jego działania, w celu przygotowania meldunku szefowi zarządu /oddziału/ operacyjnego i dla centrum informacyjnego, a w razie potrzeby bezpośrednio dowódcy lub szefowi sztabu; prowadzenie map roboczych i dziennika - stanu ilościowego; zapisywanie wytycznych dowódcy i meldunków wpływających z podległych sztabów; przygotowanie wstępnych zarządzeń bojowych, dyrektyw, rozkazów i zarządzeń; organizacja przekazania ich podległym dowództwom /sztabom/ i kontrolowanie ich wykonania.

Oprócz tego, kierunki informują sztaby związków operacyjnych /taktycznych/ o sytuacji bojowej, oczekujących działaniach, terminach przekazania odpowiednich zarządzeń /zadań/; przygotowują meldunki o składzie, stanie i możliwościach bojowych związków operacyjnych /związków taktycznych/ kalkulacje czasowe przegrupowania wojsk - meldunki o przygotowaniu wojsk do przyszłych działań bojowych; przekazują sygnały dowodzenia bojowego; sprawdzają prawidłowość ich zrozumienia; oceniają zgodność podejmowanych decyzji z przekazanymi rozkazami i zarządzeniami; meldują przełożonym o trudnościach napotykanym przy wykonywaniu zadań.

Szefowie kierunków powinni towarzyszyć dowódcy lub szefowi sztabu podczas ich wyjazdu do podległych związków operacyjnych /taktycznych/ i tam zabezpieczać ich pracę.

Grupy operacyjne, wysyłane⁵⁹ do sztabów współdziałających i sąsiednich związków operacyjnych. Tworzy się je w zależności od potrzeb, w celu uzgodnienia zagadnień wynikających z planu operacji i organizacji wspólnego wykonania ważnych zadań, zabezpieczenia współdziałania i wymiany informacji.

Grupy te wydziela się zazwyczaj ze składu zarządów /oddziałów/: operacyjnego i rozpoznawczego, szefostwa wojsk łączności, a także ze specjalistów rodzajów wojsk oraz techniki i kwatermistrzostwa. Powinny one być niewielkie i wyposażone w środki łączności, transportu, a także odpowiednie dokumenty dowodzenia.

Grupy wysyła się na polecenie sztabu nadrzędnego lub w wyniku decyzji dowódcy /szefa sztabu/ związku operacyjnego. Szefowi grupy powinny być postawione konkretne zadania, określone terminy i miejsca przebywania.

W trakcie wykonywania zadań, oficerowie grupy uczestniczą w planowaniu wspólnych operacji /działań bojowych/, zbierają, opracowują i meldują dane o współdziałających wojskach, podejmują działania w celu odtworzenia naruszonego współdziałania.

Oficerowie łącznikowi wysyłani są do sztabów podległych, przydzielonych i wspierających związków operacyjnych/, w celu osobistego przekazania rozkazów i zarządzeń, zapoznania się na miejscu z zaistniałą sytuacją i otrzymania bardziej dokładnych informacji o stanie i działaniach wojsk. Oficerowie ci przed wyjazdem powinni otrzymać szczegółowy instruktaż od szefa zarządu operacyjnego. Po przybyciu na miejsce przeznaczenia oficerowie łącznikowi przedstawiają się szefowi sztabu, i informują go o swoich zadaniach. Przed odjazdem /po wrotem/ informują szefa sztabu o zakończeniu prac, a także zapoznają go z wnioskami, o których będą meldować swojemu dowództwu.

Oficerom łącznikowym przydziela się środki transportu, łączności oraz żołnierzy ochrony.

2. Zbieranie, analiza i ocena danych o sytuacji

Jednym z ważniejszych zadań i obowiązków sztabów we wszystkich szczeblach jest ciągle zbieranie, analizowanie, ocenianie danych o sytuacji, ich uogólnianie i terminowe meldowanie dowódcy /szefowi/ wniosków i propozycji.

Do wykonania tego zadania wykorzystuje się informacje otrzymane z wszystkich możliwych źródeł: wszystkich rodzajów rozpoznania, sztabów nadrzędnych i sąsiadów, sztabów podległych, przydzielonych i współdziałających związków operacyjnych i związków taktycznych, oficerów wysyłanych do wojsk i oficerów łącznikowych; specjalnych systemów powiadamiania o sytuacji powietrznej morskiej; systemów powiadamiania o skutkach użycia broni masowego rażenia przez przeciwnika; jeńców, uciekinierów i miejscowej ludności; zdobycznych dokumentów; egzemplarzy broni i techniki bojowej, map topograficznych, zdjęć lotniczych, opisów teatrów działań wojennych; osobistej obserwacji dowódcy.

Sztaby powinny stale znać sytuację i być gotowe do przedstawienia danych o nieprzyjacielu, wojskach własnych, rejonie działań bojowych, warunkach terenowych, meteorologicznych, sytuacji skażeń i zakażeń oraz o sytuacji inżynieryjnej i radioelektronicznej w rejonie rozmieszczania wojsk, a także w rejonach /kierunkach/ przyszłych działań.

W tym celu prowadzi się, uogólnia i analizuje informacje dotyczące:

a/ p r z e c i w n i k a - skład bojowy, stan gotowości i zdolności bojowej, możliwości bojowe, silne i słabe strony, położenie i działania, przewidywane zmiany i plany, organizacja dowodzenia, miejsce rozmieszczenia /współrzędne/ obiektów i celów przewidywanych do zniszczenia, rozbudowa inżynieryjna rubieży i pozycji obronnych oraz rejonów ześrodkowania, stopień i zakres ukompletowania wojsk; charakterystyka nowych środków walki i sposoby prowadzenia działań bojowych; postawę i stan moralny wojsk i ludności.

b/ w o j s k w ł a s n y c h - skład bojowy, stan gotowości i zdolności bojowej, ukończenie stanu osobowego, uzbrojenia i techniki oraz środków materiałowych; możliwości bojowe, położenie i działanie; stan systemu dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki; stopień ochrony wojsk /żywotności/ i systemu dowodzenia; przygotowanie wojsk do przyszłych działań.

c/ r e j o n u d z i a ł a ń b o j o w y c h - charakterystyka kierunków operacyjnych; operacyjna i inżynierska rozbudowa, przeszkody wodne, przejezdność dróg, warunki klimatyczne; stan skażeń i zakażeń; sytuacja sanitarno-epidemiologiczna oraz nawigacyjno-hydrograficzna.

Dokładność charakterystyki danych o sytuacji, obszar i czas ich zbierania zależy od szczebla związku operacyjnego oraz charakteru działania wojsk.

Sztab związku operacyjnego powinien znać szczegółową sytuację:

a/ w e f r o n c i e /a r m i i / - w swoim pasie działań i na skrzydłach /w pasie sąsiadów/, na całą głębokość stawianego zadania;

b/ w m a r y n a r c e w o j e n n e j - na całą głębokość teatru działań bojowych.

Dane te powinny być minimalnie spóźnione w stosunku do ich zaistnienia.

Zbieranie /zdobywanie/ danych o sytuacji prowadzi się, zarówno w czasie przygotowania, jak i w toku działań bojowych. Realizują je: osobiście dowódca, szef sztabu i inne osoby funkcyjne sztabów, szefowie rodzajów wojsk i służb, oficerowie kierunków poprzez bezpośrednie rozmowy i studiowanie informacji napływających w sposób automatyczny, półautomatyczny, klasyczny i kombinowany. W procesie zbierania danych w sposób automatyczny i półautomatyczny najważniejsze informacje mogą być bezpośrednio wyświetlane /odzwierciedlane/ na odpowiednich urządzeniach /ekranach, tablicach znakowych, monitorach/, a pozostałe - utrwalone w pamięci EMC w celu dalszego ich opracowania

i wykorzystania w miarę potrzeb /na zapotrzebowanie/.

Za pełną i wiarygodną znajomość sytuacji odpowiada dowódca. Bezpośrednim organizatorem pracy w zakresie zbierania danych o sytuacji jest szef sztabu. On wydaje wytyczne w tym zakresie, w których określa: jakie dane i w jakim czasie zdobyć, sposób ich gromadzenia, analizy i meldowania.

W procesie zbierania /zdobywania/ danych o sytuacji należy zapobiegać ich dublowaniu i przekazywaniu podległym sztabom tych samych informacji z różnych zarządów, oddziałów /służb/. W tym celu, w utworzonym systemie zbierania /zdobywania/ danych o sytuacji, dokonuje się specjalistycznego rozdziału informacji; określa się charakter i treść danych, zbieranych przez różne osoby funkcyjne, zarządy, oddziały i kierunki; organizuje się informowanie operacyjne o otrzymanych danych. Osoby funkcyjne dowództwa związku operacyjnego korzystają głównie z danych o sytuacji zgromadzonych w centrum informacyjnym. W wyjątkowych wypadkach, w celu uzyskania brakujących danych lub uzupełnienia posiadanych, wysyłają zapotrzebowania o informacje bezpośrednio do wojsk.

Każdy szef zarządu /oddziału/ sztabu, rodzaju wojsk i służb powinien zawsze być zorientowany, jakimi danymi o sytuacji jego specjalności dysponuje centrum informacyjne oraz podległy zarząd /oddział, szefostwo, kierunek/, jakie dodatkowe dane mogą być potrzebne dowódcy do decyzji i podejmować działania zmierzające do ich zdobycia w odpowiednim czasie.

O otrzymanych danych, należy niezwłocznie, bez dodatkowych zapytań, informować inne zarządy, oddziały i kierunki o danych dotyczących.

Otrzymane informacje o sytuacji wszechstronnie się analizuje i ocenia. W czasie tego procesu dokonuje się klasyfikacji informacji /danych/, sprawdza ich wiarygodność i określa się jej ważność.

Według stopnia wiarygodności informacje dzielą się na: wiarygodne, prawdopodobne, wątpliwe i fałszywe.

Z a i n f o r m a c j e w i a r y g o d n e uważa się takie, które zostały dodatkowo potwierdzone przez pewne, wiarygodne źródła i są zgodne z ogólną sytuacją i działaniami wojsk.

Z a p r a w d o p o d o b n e uważa się te informacje, które pochodzą z jednego źródła i w zasadzie odpowiadają wcześniej otrzymanym danym, i rozwojowi sytuacji.

Z a w ą t p l i w e uważa się te informacje, które są sprzeczne z wcześniej otrzymanymi danymi lub wpłynęły z niezbyt wiarygodnych źródeł.

Z a f a ł s z y w e uważa się te informacje, które nie odpowiadają aktualnej sytuacji, są niezgodne z danymi otrzymanymi z wiarygodnych źródeł lub fałszywność których nie ulega wątpliwości.

Sztab obowiązany jest zawsze sprawdzać wiarygodność otrzymanych informacji, a szczególnie informacji prawdopodobnych i wątpliwych, poprzez konfrontowanie informacji z różnych źródeł, a także poprzez organizację dodatkowego rozpoznania. Natomiast w przypadku wojsk własnych - sprawdzać na miejscu ich wiarygodność przez oficerów sztabu, kierunkowych, łącznikowych lub przez przedstawicieli dowództwa.

Według ważności, informacje /dane/ o sytuacji dzielą się na: szczególnie ważne, ważne i zwykłe.

O informacjach szczególnie ważnych i ważnych należy niezwłocznie meldować przełożonemu.

Pozostałe informacje /dane/ o sytuacji są studiowane w pierwszej kolejności przez bezpośrednich odbiorców, a następnie są dodatkowo analizowane i oceniane przez kierownicze osoby

funkcyjne zarządów, oddziałów i kierunków, które dokonują ich uogólnień i nadają formę umożliwiającą złożenie krótkiego i jasnego meldunku dowódcy, przełożonemu, a także sztabowi nadrzędnemu.

W rezultacie analizy i oceny informacji /danych/ o sytuacji, sztab powinien wyciągnąć wnioski, w których określa się: prawdopodobne działanie wojsk własnych i przeciwnika; globalne, ilościowo-jakościowe stosunki sił; warunki i możliwości wykonania postawionych zadań; przedsięwzięcia, które należy wykonać natychmiast i w terminie późniejszym w celu osiągnięcia celu operacji; zadania w zakresie zbierania /zdobywania/ danych uzupełniających. Na podstawie tych wniosków opracowuje się propozycję do decyzji dowódcy do kolejnych działań.

Wpływające dane o sytuacji nanoszone są na mapy robocze, zapisywane w odpowiednich dziennikach, utrwalane na taśmach magnetofonowych i w miarę potrzeb wprowadzane do pamięci EMC w centrum obliczeniowym.

Wszystkie osoby funkcyjne osobiście prowadzą swoje mapy robocze. W przypadku nieobecności dowódcy, szefa sztabu, szefów rodzajów wojsk i służb, ich mapy robocze uzupełniają starsi zmian dyżurnych. Najbardziej szczegółowo prowadzi się mapy robocze szefów kierunków, /w dwóch skalach: jedna do pracy z podległymi sztabami, druga do pracy ze swoim sztabem/.

Na mapy robocze dowódcy, szefa sztabu, zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb, nanosi się tylko dane dla nich niezbędne, w tym położenie podległych wojsk własnych i przeciwnika oraz krótkie dane o ich stanie. Na mapę nanosi się tylko wiarygodne dane o położeniu wojsk. Dane niepotwierdzone nanosi się z uwagą o potrzebie ich potwierdzenia.

W zarządach /oddziałach/, sztabach rodzajów wojsk i służb zabrania się nanosić na mapy robocze te dane o wojskach, własnych które nie wiążą się z wykonywanymi przez nie obowiązkami.

W toku operacji, na mapę roboczą nanosi się maksymalnie trzy - cztery położenia wojsk, odpowiednio je podkolorowując lub oznaczając, po czym mapy wymienia się na nowe. Na nowe mapy przenosi się ostatnie położenie z poprzednich map. Poprzednie mapy robocze zamieniane są w mapy sprawozdawcze.

Całościowo informacje o sytuacji zbiera się okresowo, w wyznaczonym przez dowódcę lub szefa sztabu terminie.

W sztabie frontu /marynarki wojennej/ uogólnia dane o sytuacji wszystkich rodzajów wojsk, zawierające wszystkie elementy sytuacji zbiera się nie rzadziej, niż trzy-cztery razy na dobę do czasu podsumowania wyników działań za dzień walki i podjęcia decyzji na następną dobę.

W sztabach armii /flotylii/, a także w związkach operacyjnych rodzajów sił zbrojnych całościowo dane o sytuacji mogą być zbierane częściej.

Dane o sytuacji melduje się dowódcy, szefowi sztabu i sztabowi naczędnemu, na ich zapotrzebowanie, a informacje niecierpiące zwłoki - natychmiast, dane o sytuacji melduje się w określonej formie, natomiast informacje pilne - w takiej formie w jakiej wpłynęły. Kolejność meldowania danych, ich treść i stopień detalizacji zależy od rodzaju meldunku i charakteru działania wojsk.

Dane ważne i szczególnie ważne, a także pilne przedstawia się natychmiast. Są to dane: o przygotowaniach i napadzie przeciwnika, użyciu broni jądrowej, chemicznej, biologicznej /bakteriologicznej/, o szczególnych zmianach w charakterze działania wojsk własnych i przeciwnika, które mogą w decydujący sposób wpłynąć na możliwość wykonania postawionych zadań.

3, Przygotowanie i prowadzenie kalkulacji operacyjnych

Kalkulacje /obliczenia/ operacyjne realizuje się w celu określania danych wyjściowych, ilościowych i jakościowych, oraz czasowych i innych wskaźników normatywnych umożliwiających podjęcie decyzji przez dowódcę, planowanie operacji i zabezpieczenie dowodzenia wojskami.

W sztabach prowadzi się ewidencję typowych dla każdego rodzaju działań bojowych kalkulacyjnych zadań operacyjnych /obliczeniowo-informacyjnych/, które można wykonywać w zależności od zaistniałej sytuacji i potrzeb. Zadania te /informacyjne i obliczeniowe/ wykorzystuje się zarówno w czasie przygotowania, jak i prowadzenia operacji. Realizuje się je najczęściej z zautomatyzowanych miejsc pracy osób funkcyjnych. Najbardziej skomplikowane kalkulacje dokonuje się w centrum obliczeniowym związku operacyjnego. W tym celu w zarządach, oddziałach i służbach zawczasu podaje się wykaz zadań i kolejność ich rozwiązywania; organizuje się przygotowanie danych wejściowych i przekazanie ich do centrum obliczeniowego; systematycznie uaktualnia się bazę danych, kontroluje się proces rozwiązywania zadań i właściwe wykorzystanie otrzymywanych rozwiązań.

Wyniki przeprowadzonych kalkulacji przedstawia się odpowiednim osobom funkcyjnym w postaci tablic, grafików, diagramów, schematów, na mapach lub wyświetla się je na ekranach monitorów w zautomatyzowanych miejscach pracy osób funkcyjnych.

Z a r z ą d o p e r a c y j n y sztabu, przed rozpoczęciem przygotowania operacji, w trakcie jej planowania i organizacji, a także w czasie podsumowania realizacji zadań bojowych za dobę walki /określony okres/ i podejmowania decyzji na kolejną dobę, przygotowuje: uogólnione dane i wnioski z oceny stanu i położenia wojsk własnych, ich możliwości bojowych, istniejącego i przewidywanego stosunku sił i środków, a także oczekiwanych efektów działań; kalkulacje związane z przegrupowaniem wojsk, wykonaniem zadań maskowania operacyjnego i organizacji dowodzenia. W oparciu o dokonane kalkulacje, przygotowuje się propozycję możliwych działań wojsk i sposobów wykonania kolejnych zadań.

Z a r z ą d r o z p o z n a w c z y przygotowuje: uogólnione dane i wnioski z oceny przeciwnika, jego głównych obiektów i celów, w tym o obiektach zmasowanego uderzenia; dane o przeciwniku umożliwiające planowanie działań bojowych; dane dotyczące możliwości bojowych przeciwnika; kalkulacje i propozycje dotyczące organizacji i prowadzenia rozpoznania.

Z a r z ą d o r g a n i z a c y j n y i u z u p e ł n i e ń przygotowuje dane dotyczące: bojowego i ilościowego stanu wojsk; o realizacji zadań planu mobilizacyjnego; informacje, kalkulacje i propozycje uzupełnienia wojsk; określa stan napromienienia i zdolności bojowej wojsk; kalkulacje i propozycje uzupełnienia strat w stanie osobowym; dane o stanie oddziałów rezerwowych i propozycji ich wykorzystania; kalkulacje i propozycje ich wykorzystania; kalkulację i propozycję zmian w strukturze organizacyjnej związków taktycznych i oddziałów.

Oddział walki radioelektronicznej ocenia sytuację radioelektroniczną, planuje, organizuje i koordynuje całością przedsięwzięć związanych z walką radioelektroniczną, organizuje i realizuje dowodzenie oddziałami i pododdziałami WRE.

S z t a b k o r p u s u l o t n i c z e g o / o ś r o d k a d o w o d z e n i a l o t n i c t w e m / przygotowuje dane: o zgrupowaniach lotniczych i przeciwlotniczych przeciwnika, składzie, ugrupowaniu i działaniach bojowych własnego lotnictwa, jego bazowaniu i zabezpieczeniu; prowadzi kalkulację o możliwych wariantach podziału lotnictwa i wylotów, ładunków, oczekiwanej efektywności pokonania strefy obrony przeciwlotniczej przeciwnika, porażenia jego obiektów /zgrupowań wojsk/ i wykonania innych zadań. Na podstawie tych kalkulacji przygotowuje propozycje użycia lotnictwa, zabezpieczenia działań i dowodzenia.

S z t a b y z a r z ą d ó w / o d d z i a ł ó w / r o d z a j ó w w o j s k i s ł u ż b przygotowują dane: o stanie, ugrupowaniu i możliwościach bojowych podległych wojsk;

dokonywają kalkulacji możliwych wariantów ich podziału i użycia według zadań operacji /działań bojowych/, oczekiwanych efektów użycia w walce, a także zużycia środków walki. Na tej podstawie przygotowują propozycje dotyczące użycia wojsk, organizacji odpowiednich rodzajów zabezpieczenia operacyjnego, technicznego i kwatermistrzowskiego.

S z t a b s ł u ż b t e c h n o c z n y c h przygotowuje dane: o składzie podległych oddziałów, instytucji i zakładów, ich położeniu i możliwościach; przydzielonym limitach rakiet; stanie, terminach i sposobach otrzymywania uzbrojenia, techniki, rakiet, amunicji i innych środków materiałowych; dokonują oceny możliwych strat w sprzęcie i uzbrojeniu, zużycia środków materiałowych, możliwości remontowych sprzętu i uzbrojenia, odtwarzania zapasów materiałowych. Na tej podstawie przygotowują propozycje organizacji odpowiednich rodzajów zabezpieczenia technicznego.

S z t a b y s ł u ż b k w a t e r m i s t r z o w s k i c h przygotowują dane: o przydzielonych limitach środków materiałowych na operację; prowadzą kalkulacje potrzeb wojsk w zakresie tworzenia i rozwijania ugrupowań kwatermistrzowskich, zabezpieczenia materiałowego wojsk, wielkości, kolejności i terminach ich dostarczenia oraz realizacji innych zadań kwatermistrzowskiego zabezpieczenia; kalkulacje dotyczące organizacji obrony obiektów kwatermistrzowskich.

Sztab związku operacyjnego analizuje przygotowane dane wejściowe, wyniki dokonywanych kalkulacji, a także rezultaty modelowania operacji /działań bojowych/. Na ich podstawie przygotowuje uogólnione wnioski i propozycje do decyzji, które zazwyczaj melduje się dowódcy i szefowi sztabu. Wyniki kalkulacji wykorzystuje się także do planowania operacji /działań bojowych/ i dowodzenia wojskami.

4. Dokumenty opracowywane w sztabach

W sztabach opracowuje się dokumenty operacyjne /bojowe/, mobilizacyjne, administracyjno-organizacyjne i inne.

Dokumenty operacyjne /bojowe/ - dotyczą działalności bojowej wojsk, przygotowania i prowadzenia operacji /działań bojowych/, przegrupowania wojsk lub ich rozmieszczenia w terenie.

Dokumenty operacyjne /bojowe/ według przeznaczenia dzielą się na: dokumenty dowodzenia wojskami - planowania i dyrektywne /decyzje, plany, dyrektywy operacyjne, rozkazy i zarządzenia bojowe, mapy robocze, i itd./; sprawozdawczo-informacyjne - meldunki, sprawozdania informacyjne, dzienniki działań bojowych, mapy sprawozdawcze itd; pomocnicze - wyniki kalkulacji, tablice, schematy, opisy itd.

Dokumenty mobilizacyjne dotyczą planowania prac mobilizacyjnych. Są one opracowywane zgodnie z instrukcjami mobilizacyjnymi.

Dokumenty administracyjno-organizacyjne dotyczą codziennej pracy sztabów w zakresie organizacyjnej, administracyjnej i gospodarczej działalności sztabów i innych jednostek organizacyjnych.

Przy opracowywaniu dokumentów operacyjnych /bojowych/ należy przestrzegać określonych zasad. Zasadnicze dokumenty powinny posiadać określoną formę, odpowiadającą wymogom zabezpieczenia dowodzenia wojskami, zaistniałej sytuacji i charakterowi działań wojsk. Tylko w szczególnych przypadkach można stosować inne formy dokumentów operacyjnych.

Szczególną uwagę należy zwracać na spójność opracowywanych dokumentów.

Ilość opracowywanych dokumentów powinna ściśle odpowiadać realnym potrzebom zabezpieczenia dowodzenia wojskami. Jest niedopuszczalne opracowywanie i przesyłanie do wojsk zbędnych dokumentów.

Dla każdego sztabu, zarządu i oddziału sporządza się wykaz obowiązujących dokumentów operacyjnych i innych, które opracowuje się w czasie planowania i prowadzenia operacji /działań bojowych/.

Szef sztabu, w swoich wytycznych, określa ilość opracowywanych dokumentów operacyjnych i stopień ich detalizacji. Zależy to głównie od sytuacji i posiadanego czasu na ich opracowanie.

Przy przygotowaniu operacji /działań bojowych/ w ograniczonym czasie, można zrezygnować z opracowania niektórych dokumentów. W tym czasie mogą być opracowane inne dokumenty /nie uwzględnione w wykazie/, niezbędne do rozwiązania szczególnie ważnych problemów w zaistniałej sytuacji.

Dokumenty operacyjne opracowuje się w ściśle określonej ilości egzemplarzy i rozsyła się je zgodnie z zawartym rozdzielnikiem.

Do sztabu nadrzędnego przesyła się: decyzje, dyrektywy, rozkazy, plany, meldunki i inne dokumenty. Do sztabów podległych i bezpośrednich wysyła się dokumenty w całości lub tylko wyciągi z nich, w takim zakresie, ażeby zapewniły zrozumienie i wykonanie postawionych zadań.

W sztabach i innych organach dowodzenia mogą być wykorzystywane dokumenty sformalizowane. Wykorzystuje się je głównie do przekazywania typowych zarządzeń, meldunków, danych dotyczących zabezpieczenia wojsk i ich działania.

Balnkiety tych dokumentów przygotowuje się zawczasu, w ilościach zapewniających wykonanie zadania. Dokumenty sformalizowane wykonuje się tak, aby można było je wykorzystać, do przekazywania informacji w zautomatyzowanych systemach dowodzenia.

Szef sztabu, w zależności od znaczenia i rozwoju sytuacji, określa każdorazowo sposoby dostarczania dokumentów. W każdej sytuacji, sztab obowiązany jest zorganizować dostarczenie dokumentów w terminie wyznaczonym przez dowódcę lub sztab nadrzędny.

Treść dokumentów bojowych może być przekazywana przez techniczne środki łączności i środki automatyzacji dowodzenia, wyposażone w urządzenia utajniające, szyfrowe i kodowe, gwarantujące trwałość informacji. Dokumenty te mogą być przesyłane także środkami wojskowej poczty polowej oraz przez oficerów sztabu /oficerów łącznikowych/.

5. Organizacja procesu wymiany informacji

Jednym z ważniejszych zadań sztabu jest informowanie /wymiana informacji/. Organizuje się je i prowadzi ciągle, zarówno w pracy codziennej, jak i w działaniach bojowych.

Do obowiązków sztabu w zakresie organizacji i realizacji procesu informowania /wymiany informacji/ należy: zbieranie, opracowywanie, analizowanie, ocenianie i uogólnianie informacji zawartych w meldunkach i sprawozdaniach podwładnych; analiza i ocena informacji i wiadomości otrzymanych od sztabów nadrzędnych, sztabów związków operacyjnych /taktycznych/ współdziałających i sąsiednich; opracowywanie i przedstawianie dowódcom, szefom i sztabom nadrzędnym meldunków i sprawozdań; wymiana informacji między stanowiskami dowodzenia, a także wewnątrz sztabu, między zarządami rodzajów wojsk i służb, oraz sztabami wojsk współdziałających i sąsiadów.

Informowanie organizuje się centralnie i realizuje się wybiórczo.

Centralizacja zabezpiecza operatywność informowania, racjonalny podział informacji i właściwe wykorzystanie środków łączności i zautomatyzowanych systemów dowodzenia.

Wybiórczość zapewnia przekazywanie tylko tych informacji, które związane są z charakterem działalności służbowej osób funkcyjnych i organów dowodzenia.

W zależności od zawartej treści, informacje dzielą się na: bieżące, terminowe i nadzwyczajne.

I n f o r m a c j e b i e ż ą c e, to takie, które napływają stale, bez uprzedniego ustalenia terminów ich przesyłania. Zazwyczaj są one przekazywane na zapotrzebowanie lub w miarę ich gromadzenia.

I n f o r m a c j e t e r m i n o w e, to takie, których treść i terminy przekazania są wcześniej określone. Zazwyczaj są przekazywane zgodnie z tabelą meldunków terminowych lub na podstawie dodatkowych zarządzeń.

I n f o r m a c j e n a d z w y c z a j n e, to takie, których treść wymaga podjęcia natychmiastowych decyzji. Są one natychmiast przesyłane do odpowiednich osób funkcyjnych i organów dowodzenia.

Organizatorem procesu wymiany informacji jest szef sztabu. On określa sposób organizacji wymiany informacji i zatwierdza terminarz meldunków terminowych. Za organizację informowania w zarządach sztabu, sztabach rodzajów wojsk i służb odpowiada szefowie tych komórek.

Bezpośrednimi wykonawcami z zakresu informowania są: w sztabach /na stanowisku dowodzenia/ związku operacyjnego - centrum informacyjne; na zapasowym stanowisku dowodzenia

związku operacyjnego - grupa informacyjna; w zarządach /oddziałach/ - wyznaczeni oficerowie.

Dane o sytuacji do centrum /grupy/ informacyjnego napływają z : kierunków, punktów dowodzenia rozpoznaniem, walką radioelektroniczną, zarządów /oddziałów/, sztabów rodzajów wojsk i służb, a także ze sztabów podległych i współdziałających wojsk, sąsiadów i grup informacyjnych innych stanowisk dowodzenia związku operacyjnego. Ponadto informacje mogą być przekazywane bezpośrednio z samolotów rozpoznawczych, różnych źródeł systemów zautomatyzowanych, a także z pamięci EMC.

Otrzymane informacje analizuje się, ocenia, nanosi na mapy i wpisuje do dziennika kontroli przepływu informacji.

Opracowaną informację klasyfikuje się pod kątem przeznaczenia, dokonuje się podziału, a następnie przekazuje się z centrum informacyjnego do zainteresowanych sztabów, zarządów, oddziałów i służb. W zależności od charakteru informacji, może być ona przekazywana zgodnie z wcześniej ustalonym terminarzem, na zapotrzebowanie lub natychmiast. Natychmiast informuje się o niespodziewanych zmianach w sytuacji, obiektach /celach/ przewidzianych do porażenia, a także o przekazanych zarządzeniach i wytycznych. Informowanie jest procesem ciągłym.

Sposób informowania określony jest w terminarzu /tabeli/ przesłania meldunków, który jest opracowany przez sztab nadrzędny z uwzględnieniem terminarza meldunków Sztabu Generalnego.

Do informowania wykorzystuje się dokumenty sprawozdawczo-informacyjne, takie jak meldunki i sprawozdania.

Zależnie od przeznaczenia, meldunki dzielą się na: bojowe i specjalne; a sprawozdania na: operacyjne, rozpoznawcze, rodzajów wojsk, specjalne /według rodzajów zabezpieczenia/ techniczne i kwatermistrzowskie. logistyczne.

Zależne do charakteru zawartych w nich informacji meldunki dzielą się na: terminowe i bieżące, a sprawozdania tylko terminowe. Meldunki mogą być pojedyncze i zbiorcze. Meldunki terminowe i sprawozdania przedstawia się w terminach określonych w zależności do sytuacji lub na zapotrzebowanie.

W m e l d u n k a c h z b i o r c z y c h /sprawozdawczych/ przedstawia się uogólnione dane o sytuacji, położeniu, działaniu i materiałowym zabezpieczeniu wojsk, w określonym czasie pod koniec doby lub za określony przedział czasu. W sztabach wyższych zbiorcze meldunki bojowe wykorzystywane są do analizy rezultatów działań bojowych i podejmowania decyzji stosownie do zaistniałej sytuacji. Jest niedopuszczalne opóźnianie przedstawienia meldunków i sprawozdań ze względu na brak pełnej informacji do nich.

Brakujące informacje powinny być przekazane w bezpośrednich rozmowach osób zainteresowanych, a następnie potwierdzone w kolejnym meldunku.

W t e r m i n o w y m m e l d u n k u b o j o w y m podaje się: zakres wykonania przez związek operacyjny zadania bojowego; położenie podległych związków operacyjnych /taktycznych/, o jeden szczebel niżej; stan i charakter działania przeciwnika; decyzje z zaistniałej sytuacji; prośby.

B i e ż ą c e m e l d u n k i b o j o w e zawierają informacje o: otrzymanych rozkazach /zarządzeniach bojowych/, powzięciu przez dowódcę nowej decyzji, rozpoczęciu wykonywania zadań bojowych, gwałtownych zmianach sytuacji, użyciu przez nieprzyjaciela nowych środków walki i innych danych, które mogą mieć wpływ na prowadzenie operacji /działań bojowych/.

Meldunki bojowe przesyłane do sztabu nadrzędnego są podpisywane przez dowódcę i szefa sztabu, a pozostałe podpisuje szef sztabu i odpowiedni szefowie rodzajów wojsk i służb, szefowie zarządów.

W sprawozdaniu operacyjnym /komunikacie/ przedstawia się dane o sytuacji za dobę walki.

W sprawozdaniu operacyjnym /komunikacie/ podaje się:

w punkcie pierwszym - położenie, charakter działań stan związku operacyjnego za dobę;

w punkcie drugim - ugrupowanie i ogólny charakter działania przeciwnika;

w kolejnych punktach - charakter i rezultaty działań bojowych, położenie i stan związków operacyjnych i związków taktycznych wchodzących w skład związku operacyjnego /o dwa szczeble niżej/, stan zabezpieczenia materiałowego i stopień napromienienia stanu osobowego, straty i zdobycze wojenne; położenie i działania współdziałających związków operacyjnych i taktycznych;

w oddzielnym punkcie - dane o sytuacji radioelektronicznej i dowodzeniu;

w ostatnim punkcie - dane w terenie, jego promieniotwórczym, chemicznym i biologicznym skażeniu /bakteriologicznym zakażeniu/, warunkach hydrometeorologicznych, a także inne informacje mające wpływ na działania i położenie związku operacyjnego.

W sprawozdaniu rozpoznawczym /komunikacie/ przedstawia się:

w pierwszym punkcie - ogólna charakterystyka ugrupowania i działań przeciwnika, jego położenie;

w drugim punkcie - najnowsze dane o jego broni jądrowej i nowych rodzajach uzbrojenia;

w kolejnych punktach - dane o położeniu i działaniu wojsk przeciwnika, według kierunków i rodzajów wojsk; dane o ważnych dokumentach przeciwnika z podaniem źródeł i czasu ich otrzymania /dane uzyskane od jeńców, uciekinierów i miejscowej ludności przedstawia się w oddzielnym punkcie/; rozpoznane straty przeciwnika;

w ostatnim punkcie - wnioski z oceny przeciwnika i możliwy charakter jego działania.

Sprawozdanie rodzajów wojsk oraz kwatermistrzowskie i techniczne opracowuje się w formie dowolnej lub według ustaleń przełożonego.

W nich przedstawia się informację o składzie, stanie, położeniu, ukompletowaniu, zabezpieczeniu i działaniach tych wojsk, służb, a także o organizacji i wykonaniu zadań.

Sprawozdanie operacyjne i rozpoznawcze podpisuje szef sztabu i szefowie zrzędów - operacyjnego i rozpoznawczego. Inne sprawozdania podpisują szefowie rodzajów wojsk i służb.

Na specjalne życzenie, do sztabu nadrzędnego, mogą być przesyłane meldunki, podsumowujące określony etap działań bojowych /zadania operacyjnego/; tzw: meldunki sprawozdawcze.

W meldunkach sprawozdawczych przedstawia się: dane z analizy operacji i ocenę działania wojsk i przeciwnika; przyczyny poniesionych porażek; wnioski co do przyszłych działań. Meldunki mogą być uzupełniane załącznikami, które wyjaśniają i potwierdzają zawarte w nich informacje.

Meldunki sprawozdawcze podpisuje dowódca i szef sztabu.

Informowanie bieżące wewnątrz sztabu na stanowiskach dowodzenia realizowane jest poprzez przekazywanie informacji do zarządów, oddziałów zgodnie z grafiką lub w miarę potrzeb.

W tym celu mogą być wykorzystane: urządzenia głośno mówiące, łączność selektorowa, lub środki wideo-łączności, monitory telewizyjne. W niektórych wypadkach, w celu informowania operacyjnego zbiera się osoby funkcyjne w wyznaczonych miejscach odpraw.

W celu informowania sztabów podległych, współdziałających i sąsiadów opracowuje się i przesyła bojowe wiadomości informacyjne /komunikaty/.

W zależności od potrzeb instytucji, można wysyłać komunikaty rozpoznawcze lub wyciągi z nich, a także wyciągi ze sprawozdań operacyjnych. Przy tym należy zwrócić szczególną uwagę na poinformowanie o pojawieniu się nowych związków taktycznych, oddziałów, sił i środków nieprzyjaciela, o nagłych zmianach i położeniu wojsk, a także o decyzjach, jeśli one wpływają na działanie i zadania sąsiednich związków operacyjnych i taktycznych.

6. Praca organizatorska sztabów w wojskach i kontrola realizacji zadań

Jednym z głównych warunków terminowej i pełnej realizacji powziętych przez dowódcę decyzji jest właściwa praca organizatorska sztabów i innych organów dowodzenia, a także osób funkcyjnych bezpośrednio w wojskach. Powinna ona być ukierunkowana na okazanie pomocy w wykonaniu postawionych zadań.

Prowadząc pracę organizatorską w wojskach należy pomóc: we właściwym zrozumieniu przez podwładnych treści otrzymanego zadania, zorganizowaniu współdziałania oraz wszechstronnego zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia; w terminowym przygotowaniu i osiągnięciu gotowości wojsk i organów dowodzenia

do wykonania postawionych zadań; w kontroli terminowego i precyzyjnego wykonania dyrektyw, rozkazów i zarządzeń.

Przy czym główny wysiłek należy skierować na pełne zrealizowanie przez podwładnych wszystkich przedsięwzięć przygotowania operacji /działań bojowych/, wykrycie i w odpowiednim czasie usunięcie trudności, które mogą mieć bezpośredni wpływ na wykonanie postawionych zadań.

Praca organizatorska w wojskach, w czasie przygotowywania operacji, jest realizowana zgodnie z kalendarzowym planem przygotowania operacji przez zespoły wydzielonych oficerów ze składu kierowniczej kadry dowodzenia ZO.

W skład zespołu wchodzi oficerowie sztabu, zarządów /oddziałów/, rodzaju wojsk i służb. Główne zadania, na najważniejszych kierunkach, rozwiązywane są osobiście przez dowódcę.

Praca organizatorska w wojskach w toku operacji realizowana jest przez zespoły oficerów sztabu, osoby funkcyjne /przedstawicieli/ lub osobiście przez dowódcę. Kierowane do wojsk zespoły oficerów sztabu powinny być dokładnie przygotowane do wykonania swoich zadań i umieć udzielić pomocy w rozwiązywaniu wynikłych problemów.

Praca dowódcy, jego zastępców, szefów rodzajów wojsk i służb, a także zespołów specjalistycznych, powinna być odpowiednio ukierunkowana i przygotowana. Należy wcześniej określić zagadnienia, które będą analizowane, i następnie realizowane, miejsce, czas, sposób i metody pracy. Ujawnione niedociągnięcia w miarę możliwości, powinny być usuwane na bieżąco.

Rezultaty pracy zespołów analizuje się, uogólnia i melduje przełożonemu, który je wysłał.

Ważną częścią składową pracy organizatorskiej w wojskach jest kontrola wykonania zadań. Kontrolowanie powinno być procesem ciągłym i ukierunkowanym na te zadania, od realizacji których zależy sukces działań bojowych. We wszystkich przypadkach powinno się ono wiązać z udzielaniem pomocy podległym dowódcom, sztabom i wojskom. Kontrolę przeprowadza się planowo lub w miarę potrzeb. Realizacja jej odbywa się na podstawie specjalnie opracowanego planu kontroli.

W r a m a c h c o d z i e n n e j /bieżącej/ i bojowej działalności sztabu kontroluje się: gotowość systemu dowodzenia, siły i środki bojowych służb dyżurnych; wykonanie rozkazów i zarządzeń bojowych, komend i sygnałów; stan i aktualne położenie wojsk; zgodność podejmowanych przez podwładnych decyzji z zamiarem operacji i postawionymi zadaniami; organizację współdziałania i dowodzenia; realizację zabezpieczenia działań bojowych; przestrzeganie i realizację przedsięwzięć maskowania, reżimów tajności i zachowania bezpieczeństwa łączności; zabezpieczenia wojsk w środki materiałowe; terminowość i jakość wykonywania przez wojska nakazanych prac przygotowawczych; gotowość do działań; prawidłowość i terminowość wykonania przez wojska postawionych zadań.

Szczególną uwagę należy zwracać na kontrolę przepływu dokumentów bojowych, ich właściwą analizę, dokładność i terminowość realizacji ich treści.

Sposoby kontrolowania zależą od sytuacji, charakteru i warunków działań bojowych.

Zasadniczym sposobem kontrolowania jest osobiste sprawdzenie na miejscu przez dowódcę i inne osoby funkcyjne stanu i działalności wojsk. Ponadto, można kontrolować uzyskując niezbędne informacje przez techniczne środki łączności i zautomatyzowane systemy dowodzenia, a także przez studiowanie przedstawionych dokumentów, obserwację i fotografowanie lotnicze,

nasłuchu prowadzonych rozmów w sieci podległych dowódców i sztabów.

Po zakończeniu kontroli wydaje się rozkazy i zarządzenia pokontrolne i opracowuje plany usuwania niedociągnięć.

7. Organizacja służby porządkowo-ochronnej

Służbę porządkowo-ochronną organizuje się w celu zabezpieczenia zorganizowanego, terminowego i skrytego przegrupowania, rozwinięcia i rozmieszczenia wojsk. Organizuje się ją w rejonach rozmieszczenia /bazowania/, ześrodkowania, załadowania, /wyładowania/ wojsk, na drogach marszu, w pasach /rejonach/ działań bojowych, a także w pasie tyłowym, na drogach dowozu i ewakuacji.

Organizatorem służby porządkowo-ochronnej jest sztab.

D o z a d a ń s ł u ż b y p o r z ą d k o w o -
o c h r o n n e j w czasie przygotowania i w toku operacji /działań bojowych/ należy: regulowanie ruchem wojsk w wyznaczonych pasach działań bojowych, na drogach, przeprawach, przejściach w zaporach inżynierskich, rejonach zniszczeń i terenach skażonych; zabezpieczenie zorganizowanego przegrupowania stanowisk dowodzenia, wojsk i kolumn transportowych; zwolnienie wyznaczonych dróg dla przegrupowania wojsk wykonujących szczególne ważne i odpowiedzialne zadania; kontrolowanie ustalonego porządku rozmieszczenia, przegrupowania i przedsięwzięć maskowania; zbierania i odsyłania do swoich oddziałów pozostających w tyle żołnierzy, techniki bojowej, środków walki i transportu; ochrona dróg i obiektów drogowych, organizacja walki z grupami dywersyjno-rozpoznawczymi i agentami przeciwnika; prowadzenie na drogach marszu rozpoznania /pomiaru/ skażeń i zakażeń oraz powiadamiania, maszerujących wojsk o wynikach rozpoznania, a także o narzutowych polach minowych; utrzymanie ściśle ustalonego porządku przemieszczania się ludności cywilnej,

w rejonach rozmieszczenia wojsk i działań bojowych.

W trakcie rozwijania służby porządkowo-ochronnej w pasach /rejonach/ działań bojowych wojsk i w miejscach ich rozmieszczenia tworzy się rejon służby porządkowo-ochronnej, a na drogach - odcinki służby porządkowo-ochronnej.

Na każdy rejon, odcinek oraz przeprawę wyznacza się komendanta /rejonu, odcinka, przeprawy/. Na drogach marszu, przeprawach, przełęczkach, rubieżach zaporowych, wystawia się posterunki kontrolne, posterunki regulacji ruchu i punkty dyspozytorskie ze środkami łączności, urządza się punkty żywienia, ogrzewania, punkty uzupełniania paliwa, a także punkty pomocy medycznej i technicznej oraz punkty zbiórki uszkodzonych pojazdów.

Na podejściach do rejonów rozmieszczenia wojsk, przepraw, przejść w zaporach inżynieryjnych i przełęczy organizuje się punkty kontrolno-przepustowe oraz patrolowanie przez patrole służby porządkowo-ochronnej.

Organizacja służby porządkowo-ochronnej obejmuje: określanie jej zadań, wydzielanie sił i środków; planowanie służby porządkowo-ochronnej; postawienie zadań oddziałom /pododdziałom/; przygotowanie wydzielonych wojsk i środków do pełnienia służby porządkowo-ochronnej; organizację łączności.

Sztab, na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy oraz zarządzenia sztabu nadrzędnego, wspólnie ze sztabem kwatermistrzostwa organizuje rozpoznanie rejonów rozmieszczenia wojsk i dróg marszu; dokonuje podziału głównych dróg marszu i ustala przegrupowania wojsk; określa ilość i granice rejonów i odcinków służby porządkowo-ochronnej, oraz ilość niezbędnych sił i środków służby porządkowo-ochronnej; określa czas i sposób rozwijania i zwijania elementów służby porządkowo-ochronnej; daje wytyczne do organizacji dowodzenia i łączności; ustala sposób wzajemnego rozpoznania.

Służbę porządkowo-ochronną planuje zarząd operacyjny sztabu przy udziale szefów wojsk łączności, inżynierskich, przeciwchemicznych, a w pasie tyłowym - sztab logistyki - wspólnie z wojskami inżyniersko-drogowymi.

Plan służby porządkowo - ochronnej zawiera: siły i środki i ich podział; drogi marszu, dowozu i ewakuacji, przeprawy, przejścia, rejon /odcinki/ służby porządkowo-ochronnej, miejsca rozmieszczenia punktów kierowania komendantów, posterunków kontrolnych, posterunków regulacji ruchu i punktów kontrolno-przepustowych; skład i miejsce rozmieszczenia oddziałów sił i środków służby porządkowo-ochronnej, najbliższych punktów medycznych, żywienia oraz punktów tankowania i obsługi technicznej, a także zbiórki uszkodzonych pojazdów, zaopatrzenia w wodę, ogrzewczych; sposób rozwijania i terminy gotowości służby porządkowo-ochronnej; czas i sposób zwijania lub przegrupowania sił i środków służby porządkowo-ochronnej w trakcie działań bojowych /przegrupowania/ wojsk; organizację łączności i dowodzenia służbą porządkowo-ochronną.

Plan służby porządkowo-ochronnej opracowuje się na mapie z legendą. Podpisuje go szef sztabu oraz szef zarządu operacyjnego, a zatwierdza - dowódca; w pasie tyłów - podpisuje szef sztabu -logistyki - a zatwierdza zastępca dowódcy - szef logistyki.

W zarządzeniu dotyczącym służby porządkowo - ochronnej przekazany do podległych związków operacyjnych /taktycznych/ podaje się: gdzie, kiedy i w jakim celu powinna być organizowana służba porządkowo-ochronna i na co należy zwrócić szczególną uwagę; komendantów, siły i środki wydzielone do ich dyspozycji; sposób łączności z komendantami; sposób rozwijania, zwijania i przegrupowania służby porządkowo-ochronnej; termin gotowości.

W zadaniach stawianych komendantom rejonów /odcinków/ podaje się: krótkie wiadomości o przeciwniku; zadanie /odcinka/ rejonu, służby porządkowo-ochronnej, wydzielone siły i środki; kolejność i terminy przekraczania przez wojska ustalonych rubieży /punktów/; oddziały i pododdziały posiadające prawo przemarszu poza kolejnością i wyprzedzania innych kolumn; przedsięwzięcia maskowania i rejonny przygotowane pod względem inżynieryjnym; miejsca rozmieszczenia sztabu i sposób utrzymania łączności.

Przygotowanie oddziałów /pododdziałów/ do służby porządkowo-ochronnej obejmuje: rekonesans rejonów, dróg, przepraw; podział stanu osobowego na posterunki kontrolne, regulacji ruchu i punkty kontrolno-przepustowe; zapoznanie stanu osobowego ze sposobem działania w warunkach użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia, w rejonach zniszczeń, pożarów i zatopień, w strefach skażeń, a także w przypadku oddziaływania grup dywersyjno-rozpoznawczych i agentów przeciwnika; przygotowanie środków transportu, ewakuacji, łączności i regulacji ruchu; przygotowanie drogowskazów i oznakowań.

Służbę porządkowo-ochronną rozwija się przed rozpoczęciem wychodzenia wojsk na drogi marszu lub wchodzenia do rejonów ześrodkowania, związa się - po wykonaniu postawionych zadań. W miarę wychodzenia wojsk na drogi marszu lub wchodzenia do rejonów służba porządkowo-ochronna nasila swoją działalność.

W celu sprawnego przegrupowania wojsk na rubieże rozwinięcia lub do wyznaczonego rejonu, w trakcie marszu w lasach, górach, przez rejonny pustyne, miasta, drogi na przełaj, w trakcie pokonywania rejonów skażeń, obchodzenia rejonów zniszczeń, zatopień, pól minowych i w innych skomplikowanych sytuacjach, służbę porządkowo-ochronną realizuje się przy wykorzystaniu ruchomych patroli regulacji ruchu, poprzez pilotowanie kolumn przez patrole dobrze znające drogi marszu i miejscowe warunki.

Sztab utrzymuje ciągłą łączność z organami służby porządkowo-ochronnej i kieruje ich działalnością. Realizuje to przez komendantów rejonów, dróg, odcinków, przepraw i dowódców posterunków kontrolnych, a w pasie tyłowym - przez sztab logistyki. Sztab wykorzystuje także służbę porządkowo-ochronną jako źródło informacji o przegrupowujących się wojskach i przestrzeganiu przez nie zasad maskowania.

8. Uogólnianie doświadczeń działań bojowych

Studiowanie, uogólnianie i przekazywanie do sztabów i wojsk doświadczeń z działań bojowych, organizuje sztab, w ścisłym współdziałaniu z szefami rodzajów wojsk i służb, pod bezpośrednim kierownictwem szefa sztabu związku operacyjnego.

W tym celu w sztabie gromadzi się materiały dotyczące działań bojowych; systematycznie się je analizuje; ocenia się dane o nowych sposobach przygotowania i prowadzenia działań bojowych przez wojska własne i przeciwnika, używanych rodzajach uzbrojenia, techniki bojowej i środków dowodzenia, analizuje się przeprowadzane operacje /działania bojowe/; opracowuje się rozkazy podsumowujące przeprowadzone operacje i szczególnie ważne zadania bojowe; opracowuje się i przesyła do podległych sztabów i sztabów sąsiadów, informacje o najbardziej efektywnych sposobach użycia wojsk własnych, i sposobach obrony przed nowymi rodzajami uzbrojenia przeciwnika; na polecenie dowództwa, wykorzystując zgromadzone doświadczenia, opracowuje się nowe instrukcje i regulaminy dotyczące działań bojowych; prowadzi się dziennik działań bojowych oraz mapy sprawozdawcze; opracowuje się sprawozdania i meldunki dotyczące działania wojsk własnych i przeciwnika.

Głównymi dokumentami umożliwiającymi studiowanie działań bojowych są: dzienniki działań bojowych, mapy, sprawozdania i meldunki okresowe /sprawozdawcze/.

Dziennik działań bojowych prowadzi się w zarządzie /oddziale/ operacyjnym, a mapy sprawozdawcze, we wszystkich zarządach i oddziałach.

W dzienniku działań bojowych, w formie dowolnej, przedstawia się: ogólną sytuację przed rozpoczęciem operacji; skład bojowy i ugrupowanie wojsk własnych i przeciwnika; stosunek sił i środków; krótką treść zadania związku operacyjnego, decyzji dowódcy i zadań bojowych przekazanych podległym związkom operacyjnym /taktycznym/; następnie opisywane są działania bojowe prowadzone w każdym dniu operacji; z przytoczeniem najistotniejszych fragmentów; podejmowane decyzje i przesyłane zarządzenia; straty wojsk własnych i przeciwnika; zdobycze wojenne i wziętych do niewoli jeńców; wnioski o nowych sposobach prowadzenia działań bojowych.

Treść dziennika działań bojowych mogą uzupełniać /jako załączniki/; mapy sprawozdawcze, schematy ważnych epizodów działań bojowych, charakterystycznych umocnień przeciwnika foto-instrukcje, kopie dokumentów, które pozwalają na wyrobienie sądu o przebiegu poszczególnych etapów operacji.

Na mapach sprawozdawczych przedstawia się przebieg działań bojowych. Mapy te w zależności od zawartej informacji dzielą się na: operacyjne, rozpoznawcze i specjalne. Egzemplarze oryginalne tych map przechowuje się w archiwum sztabu, a ich kopie przekazuje się do sztabu nadrzędnego.

Uogólnione doświadczenia przekazuje się do podległych wojsk i sztabów.

W tym celu, we froncie mogą być wydawane biuletyny informacyjne, a w armii ulotki informacyjne. Częstotliwość ich wydawania zależy od posiadanego aktualnie materiału. Szczególnie ważne informacje mogą być przekazywane w specjalnych rozkazach, dyrektywach, zarządzeniach i wytycznych. W nich, zazwyczaj dokonuje się analizy rezultatów działania wojsk, efektywności użycia środków walki i techniki bojowej; przekazywane są wytyczne w celu usunięcia wykrytych niedociągnięć i określone

przedsięwzięcia, których realizacja powinna zapewnić osiągnięcie sukcesu w przyszłych operacjach /oddziałach bojowych/. Doświadczenia te powinny być uwzględniane także w pracach własnego sztabu w czasie przygotowania i prowadzenia kolejnych operacji.

Rozdział czwarty

PRACA SZTABU W CZASIE PRZYGOTOWANIA OPERACJI

1. Organizacja i metody pracy sztabu w czasie przygotowania operacji

Głównymi zadaniami sztabu w zakresie przygotowania operacji są: utrzymanie gotowości i zdolności bojowej wojsk; organizacja rozpoznania, gromadzenie danych i ocena sytuacji, przygotowanie propozycji dla dowódcy do powzięcia decyzji, opracowanie decyzji, przekazanie zadań do wojsk; planowanie operacji; przygotowanie wojsk i organów dowodzenia do wykonania postawionych zadań; organizacja służby porządkowo-ochronnej; meldowanie do sztabu nadrzędnego danych o sytuacji i powziętych decyzjach; organizacja współdziałania, dowodzenia i wszechstronnego zabezpieczenia operacji; organizacja rozwijania /przegrupowania/ wojsk kontrolowanie gotowości wojsk do działań bojowych.

Przygotowanie pierwszych operacji początkowego okresu wojny realizuje się zawczasu, tak by je zakończyć tuż przed, lub z chwilą wybuchu wojny.

Zadania związane z przygotowaniem operacji realizuje się na podstawie opracowanego przez sztab kalendarzowego planu przygotowania operacji.

W kalendarzowym planie przygotowania operacji przedstawia się: realizowane zadania; rozwiązywane problemy, a w tym powzięcie decyzji planowanie operacji przekazanie zadań bojowych do wojsk, organizację wszechstronnego przygotowania wojsk i rejonu operacji, organizację zabezpieczenia i dowodzenia; terminy wykonywania zadań i wykonawców.

Organizacja i metody pracy dowódców i sztabów, w czasie przygotowania operacji, zależą głównie od zaistniałej sytuacji, charakteru postawionych zadań oraz terminów gotowości wojsk.

Sztaby w czasie przygotowania operacji, mogą pracować metodą planowania kolejnego lub równoległego na różnych szczeblach dowodzenia, a także łącząc te dwie metody.

Metoda planowania kolejnego stosowana jest w warunkach dysponowania znacznego czasu na przygotowanie operacji. Przy tej metodzie, sztab na kolejnym szczeblu dowodzenia /w ograniczonym kręgu osób funkcyjnych/ przystępuje do planowania po zakończeniu planowania operacji w sztabie nadrzędnym. Metodę tę stosuje się głównie w czasie planowania operacji w okresie pokoju.

Metoda planowania równoległego stosowana jest w sytuacji, kiedy dysponujemy ograniczonym czasem na przygotowanie operacji, a także w toku prowadzenia operacji.

Przy tej metodzie, proces podejmowania decyzji i planowania operacji w podległych sztabach /w ograniczonym kręgu osób funkcyjnych/ rozpoczyna się po podjęciu decyzji przez przełożonego i postawieniu im zadań operacyjnych, a przy braku czasu - po określeniu zamiaru operacji na podstawie przekazywanych wstępnych zarządzeń bojowych.

W celu właściwej organizacji pracy, w okresie podejmowania decyzji i planowania operacji, opracowuje się harmonogram /grafik/ pracy dowództwa związku operacyjnego, w którym przedstawia się: termin podjęcia i opracowanie decyzji, przekazania zarządzeń /wstępnych zarządzeń/ bojowych, sposób i terminy opracowania głównych dokumentów, ich przedstawienia /referowania/ i zatwierdzenia; terminy przekazywania do wojsk dyrektyw i rozkazów, organizacji współdziałania przez podległe związki operacyjne /taktyczne/, a także inne dane dotyczące pracy sztabu.

Harmonogram /grafik/ pracy zatwierdza dowódca. Po zatwierdzeniu jest on przekazywany do sztabu i poszczególnych zarządów /oddziałów/ związku operacyjnego, w części ich dotyczącej.

Na podstawie harmonogramu /grafiku/ pracy dowództwa, opracowuje się harmonogram /grafik/ pracy zarządów /oddziałów/, grup roboczych, kierunków, a także mogą być opracowywane modele sieciowe przygotowania kalkulacji i opracowania dokumentów bojowych.

Harmonogram pracy nie powinien ograniczać twórczej pracy dowódcy i sztabu. W nim, przede wszystkim, powinna być określona kolejność i treść rozwiązywanych problemów. Ustalone terminy mogą ulegać zmianie w zależności od konkretnej sytuacji i posiadanego czasu. W czasie pracy należy unikać nadmiernego pośpiechu, który negatywnie wpływa na jakość realizowanych zadań.

2. Praca sztabu w czasie podejmowania decyzji do operacji

Praca dowódcy, sztabu i zarządów /oddziałów/ związku operacyjnego w zakresie przygotowania operacji rozpoczyna się z chwilą otrzymania ze sztabu nadrzędnego dyrektywy operacyjnej lub zarządzenia bojowego/.

Po otrzymaniu tych dokumentów szczególną uwagę zwraca się na analizę zadania.

W czasie analizy zadania razem z dowódcą zazwyczaj pracują: szef sztabu, szef zarządu operacyjnego z 1- 2 oficerami grupy ogólnego planowania operacyjnego. Pozostałe osoby funkcyjne znajdują się w swoich miejscach pracy, przygotowują dane i są w gotowości do przybycia do centrum dowodzenia bojowego na wezwanie dowódcy lub w terminie określonym w harmonogramie /grafiku/ pracy.

Dowódca związku operacyjnego w trakcie analizy zadania powinien zrozumieć: cel przyszłych działań; zamiar przełożonego; zadanie, miejsce i rolę swojego związku operacyjnego;

rozmach operacji; zadania pośrednie, które należy wykonać dla osiągnięcia celu operacji; zadania sąsiadów i sposoby współdziałania z nimi, sposoby współdziałania ze związkami operacyjnymi /taktycznymi/ rodzajów sił zbrojnych.

W tym czasie oficerowie z grupy ogólnego planowania operacyjnego nanoszą na dwie wcześniej przygotowane mapy; zadanie sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; zadania wykonywane siłami przełożonego.

W toku analizy zadania, szef sztabu i szef zarządu operacyjnego składają zapotrzebowanie na realizację zadań operacyjno-taktycznych, obliczeniowych i informacyjnych, charakteryzujących przyszłe działania i możliwości bojowe wojsk.

Na podstawie analizy zadania dokonuje się kalkulacji czasu, określa metodę pracy, sposób przygotowania operacji oraz powiadamia się wojska o czekających je działaniach bojowych.

Dokonując kalkulacji czasu wydziela się czas na bezpośrednio przygotowanie wojsk do działań bojowych, a pozostały czas rozdziela się na podjęcie decyzji, postawienie zadań wojskom oraz na planowanie operacji na wszystkich szczeblach dowodzenia. Dowódca zapoznaje się z proponowaną kalkulacją czasu i zatwierdza ją.

Następnie szef sztabu, szef zarządu operacyjnego lub jego zastępca, wykorzystując jedną z przygotowanych map, zapoznaje zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb /którzy nie pracowali wspólnie z dowódcą/, z treścią dyrektywy operacyjnej /otrzymanego zadania/ i wytycznymi dowódcy dotyczącymi podziału czasu oraz przyjętą metodą pracy.

W ten sposób następuje włączenie do pracy głównego składu dowództwa związku operacyjnego.

W miarę potrzeb mogą być przekazywane podległym związkom operacyjnym /taktycznym/, jednostkom wzmocnienie i wsparcie zarządzania wstępne, orientując ich o przyszłych działaniach i przygotowaniu do nich.

Po analizie zadania, dowódca, wspólnie z określonymi osobami funkcyjnymi, przystępuje do oceny sytuacji i określania zamiaru operacji. W etapie tym, analizuje się tylko te elementy sytuacji, które w danych warunkach rzeczywiście są niezbędne do podjęcia decyzji, lub są nie w pełni zrozumiałe i wymagają udokładnienia. W wypadku, kiedy wypracowuje się: decyzje zupełnie nowej, niezna-nej sytuacji, prowadzi się jej ocenę w pełnym zakresie.

Na podstawie analizy zadania, oceny sytuacji oraz dokonanych kalkulacji, dowódca osobiście podejmuje decyzję, w której okreś-
la: zamiar operacji /działań bojowych/; zadania bojowe dla wojsk; główne zagrożenia współdziałania; organizację dowodzenia. Oprócz tego mogą być określane zadania zabezpieczenia bojowego.

Zamiar operacji określa się w trakcie oceny sytuacji /jed-
nocześnie z oceną sytuacji/.

Wyciągając wnioski z oceny sytuacji, dowódca określa: rejon-
ny skupienia głównych wysiłków obrony /kierunki głównych i innych
uderzeń/; sposoby rozbicia przeciwnika /jakiego przeciwnika,
gdzie, w jakiej kolejności i w jaki sposób rozbić/; ogniowe
jego porażenie; sposób wprowadzenia w błąd przeciwnika;
zgrupowanie wojsk /sił/ i ich ugrupowanie operacyjne.

Osoby funkcyjne, uczestniczące w tym procesie, mogą wypo-
wiadać swoje opinie, przedstawiać propozycje, wyjaśnienia i do-
datkowe informacje.

Szefowie rodzajów wojsk i służb, a także szefowie zarządów
powinni być gotowi /na życzenie dowódcy/ do zameldowania osobiś-
cie lub przy wykorzystaniu środków automatyzacji dowodzenia da-
nych i kalkulacji dotyczących swoich wojsk i służb.

Zamiar operacji nanosi się na dwie mapy. Jedną z rich pro-
wadzi osobiście dowódca /szef sztabu, a drugą - oficer ogólnego
planowania operacyjnego. Pierwszą z nich wykorzystuje się do
dalszej pracy w procesie podejmowania decyzji, a drugą .. do opra-
cowania planu operacji.

Po ogłoszeniu zamiaru ścisłemu dowództwu, szef sztabu lub szef zarządu operacyjnego przeprowadza orientowanie operacyjne osób funkcyjnych dowództwa związku operacyjnego /zgodnie z wcześniej ustalonym wykazem/ i zapoznaje ich z wytycznymi dowódcy do przygotowania danych do decyzji, a także ze sposobem planowania operacji.

W przypadku ograniczonego czasu na przygotowanie operacji, po określeniu zamiaru, przekazuje się podległym związkom operacyjnym i taktycznym wstępne zarządzenia bojowe. Opracowuje je szefowie kierunków, a podpisuje szef sztabu.

W e w s t ę p n y c h z a r z ą d z e n i a c h bojowych podaje się: skład związku operacyjnego /taktycznego/; kierunki /rejony/ i charakter przyszłych działań, orientacyjne zadanie, do którego należy być przygotowanym; sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; termin gotowości do działań.

Kontynuując podejmowanie decyzji po sprecyzowaniu zamiaru, dowódca zazwyczaj przystępuje do określania zadań podległym związkom operacyjnym /taktycznym/ oraz poszczególnym rodzajom wojsk; szef sztabu - do określenia ogniowego porażenia przeciwnika, a głównie do odwetowego, zmasowanego uderzenia ogniowego.

Szef służb technicznych oraz kwatermistrz, a także szefowie zarządów sztabu, szefowie rodzajów wojsk i służb przystępują do określenia i szczegółowego uzasadnienia propozycji wykorzystania podległych wojsk i służb oraz organizacji zabezpieczenia.

Oficerowie grupy ogólnego planowania operacyjnego nanoszą zadania na mapy.

Szefowie kierunków nanoszą zadania na swoje mapy robocze, zapisują ich treść i przystępują do opracowania dyrektyw operacyjnych /zarządzeń bojowych/ dla podległych związków operacyjnych /taktycznych/. Jeśli dysponuje się czasem, wstępne zarządzenia bojowe mogą być przekazane po określeniu zadań dla wojsk.

Wówczas treść tych zarządzeń będzie bardziej szczegółowa /podaje się skład środki wzmocnienia, zadania bojowe i inne dane/.

Po określeniu zadań, dowódca może prowadzić osobiście rozmowy z dowódcami podległych związków operacyjnych /taktycznych/, w trakcie których precyzuje ich zadania.

Następnie dowódca określa główne zagadnienia współdziałania i dowodzenia.

Z podjętą decyzją zapoznaje się kierownicze osoby funkcyjne. Przedtém zapoznaje się je z celem przyszłej operacji /działań bojowych/ i wnioskami oceny sytuacji. Po zapoznaniu z decyzją dowódcy, mogą być stawiane zadania do zabezpieczenia działań bojowych.

W wyznaczonym terminie decyzję melduje się przełożonemu. Po zakończeniu opracowania decyzji na mapie, przesyła się ją do sztabu nadrzędnego.

Na mapie decyzji przedstawia się: skład, ugrupowanie i prawdopodobny charakter działań przeciwnika; zadania wykonywane na korzyść związku operacyjnego przez siły i środki przełożonego; zadanie swego związku operacyjnego; zadanie sąsiadów; zgrupowanie i ugrupowanie operacyjne wojsk, z przedstawieniem składu i ugrupowanie podległych związków operacyjnych /taktycznych/, z dokładnością ich położenia we froncie - do armii /dywizji/, a w armii - do dywizji /pułku/; zadania podległych związków operacyjnych /taktycznych/, linie rozgraniczenia między nimi; główne obiekty przeciwnika przeznaczone do porażenia w pierwszym odwetowym zmasowanym uderzeniu ogniowym; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia związków operacyjnych /taktycznych/ i inne dane.

Oprócz tego, na mapie decyzji można przedstawić w formie tabel: główne wskaźniki operacji; podział sił wzmocnienia i rezerwy lotnictwa; stosunek sił i środków.

Jako załącznik do mapy decyzji, opracowuje się krótką legendę zawierającą zamiar operacji.

Mapę decyzji opracowuje się zazwyczaj w dwóch egzemplarzach. Podpisuje ją dowódca i szef sztabu. Pierwszy egzemplarz decyzji wysyła się do sztabu nadrzędnego w celu jej zatwierdzenia, drugi pozostaje w sztabie związku operacyjnego na stanowisku dowodzenia i wykorzystywany jest do planowania operacji.

W warunkach dostatecznej ilości czasu, w celu udokładnienia decyzji podjętej z mapy, można prowadzić rekonesans. W tym celu opracowuje się plan rekonesansu.

W planie rekonesansu przedstawia się: zadania i czas rekonesansu; skład grup rekonesansowych, drogi ich przemieszczenia; punkty pracy, czas pracy na nich i omawiane zagadnienia, miejsca i terminy spotkania dowódcy z podwładnymi; wyposażenie grup w środki transportu łączności; organizację ochrony; zabezpieczenie tajności pracy. Rekonesans przygotowuje się bardzo starannie. Wyznaczone punkty pracy wyposaża się w środki obserwacji łączności.

3. Stawianie wojskom zadań bojowych do operacji

Zadania do podległych wojsk przekazuje się w formie: dyrektyw, rozkazów, zarządzeń bojowych, zarządzeń zabezpieczenia działań, graficznych dokumentów bojowych oraz sygnałów dowodzenia. Sposoby przekazania zadań określa szef sztabu przez oficerów łącznikowych, przy wykorzystaniu zautomatyzowanych systemów dowodzenia, utajnionych środków łączności lub ustnie z obowiązkowym potwierdzeniem na piśmie.

W celu postawienia zadań bojowych do operacji opracowuje się: dyrektywy operacyjne /rozkazy bojowe/, dyrektywy /rozkazy/ kwatermistrzowskie i zabezpieczenia technicznego; zarządzenia bojowe dla podległych związków operacyjnych /związków taktycznych, oddziałów/; zarządzenia bojowe o użyciu wojsk; zarządzenia operacyjnego, kwatermistrzowskiego i technicznego zabezpieczenia; zarządzenia łączności i tajnego dowodzenia.

Przy przygotowaniu pierwszych operacji, planowanych w czasie pokoju, oprócz dyrektyw operacyjnych /rozkazów bojowych/ związku operacyjnego /taktycznego/, opracowuje się także ogólną dyrektywę operacyjną na całą operację /ogólny rozkaz bojowy/. Jeśli operacja jest przygotowywana w ograniczonym czasie, a także w toku działań bojowych - zadania przekazuje się w postaci zarządzeń bojowych.

Dyrektywy, rozkazy i zarządzenia powinny być krótkie, jasne i jednoznaczne. W nich należy przedstawiać tylko główne zadania operacyjne, określające działanie /użycia/ wojsk w operacji. Pozostałe zagadnienia przekazywane są do podległych związków operacyjnych /taktycznych/ w zarządzeniach poszczególnych rodzajów wojsk.

Dyrektywy operacyjne opracowuje się zazwyczaj w dowolnej formie, natomiast rozkazy i zarządzenia bojowe, a także zarządzenia rodzajów wojsk - w ściśle określonej formie.

Ogólna dyrektywa operacyjna frontu na operację zawiera:

wnioski z oceny ugrupowania i charakteru działań przeciwnika; zadania frontu w operacji; zadania wykonywane siłami i środkami przełożonego, a także zadania sąsiadów, współdziałających związków operacyjnych i taktycznych rodzajów sił zbrojnych, linie rozgraniczenia z sąsiadami; zamiar operacji; zadania bojowe dla podległych związków operacyjnych /taktycznych/; zadania dla desantów, rodzajów wojsk i odwodów; zadania do uczestniczenia we wspólnych operacjach; miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia frontu i kierunku przemieszczania stanowiska dowodzenia frontu; czas gotowości wojsk do wykonania postawionych zadań.

W ogólnym rozkazie bojowym armii podaje się:

w pierwszym punkcie - krótkie wnioski z oceny ugrupowania i działań przeciwnika;

w drugim - zadanie bojowe armii;

w trzecim - zadania wykonywane na korzyść armii przez siły i środki przełożonego; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi;

w czwartym - po słowie "Zdecydowałem" - zamiar operacji;

w piątym - po słowie "Rozkazuję" - w oddzielnych ustępach oznaczonych literami w porządku alfabetycznym, podaje się zadania bojowe związków taktycznych pierwszego i drugiego rzutu, desantów, lotnictwa, związków taktycznych /oddziałów/, /grup/ rodzajów wojsk, odwodów;

w szóstym - miejsce i czas rozwijania stanowisk dowodzenia, kierunki przemieszczenia stanowiska dowodzenia oraz które stanowisko przejmie dowodzenie w wypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia i zapasowego stanowiska dowodzenia;

w siódmym - czas gotowości do wykonania zadań.

W ogólnych rozkazach operacyjnych związków operacyjnych rodzajów sił zbrojnych przedstawia się: wnioski z oceny przeciwnika; zamiar operacji; zadania dla podległych rodzajów wojsk i odwodów; organizację dowodzenia.

Ogólne dyrektywy operacyjne /ogólne rozkazy bojowe/ przekazuje się do zastępców dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb, a także do sztabu nadrzędnego. Dokumenty te wykorzystuje się w trakcie planowania operacji.

Dyrektywa operacyjna dla związku operacyjnego

/rozkaz bojowy dla związku taktycznego/ zawiera: wnioski z oceny ugrupowania i charakteru działań przeciwnika; zadania wykonywane przez przełożonego na korzyść związku operacyjnego /taktycznego/; zadania związku operacyjnego lub taktycznego /w tym do uczestniczenia we wspólnych operacjach/, z podaniem składu, środków wzmocnienia /sposobu podporządkowania/; resursu lotnictwa, ilość rakiet i amunicji na operację /w tym precyzyjnego rażenia/; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi;

czas i miejsce rozwijania stanowiska dowodzenia oraz kierunek jego przemieszczenia, czas gotowości do wykonania postawionych zadań; czas i miejsce meldowania decyzji.

W szczególnych przypadkach mogą być ujęte i inne zadania, które należy uwzględnić w trakcie wykonywania zadania bojowego.

Zarządzenie bojowe dla związku operacyjnego /taktycznego/ zawiera: krótkie wnioski z oceny przeciwnika; zadania wykonywane przez przełożonego na rzecz związku operacyjnego /taktycznego/; zadanie związku operacyjnego /taktycznego/; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; czas gotowości. W razie potrzeby można przedstawić inne zadania /zalecenia/.

W zarządzeniach bojowych przesyłanych do związków taktycznych /oddziałów/ rodzajów wojsk i służb zazwyczaj przedstawia się: krótkie wnioski z oceny przeciwnika; /tylko te, które dotyczą danego rodzaju wojsk/; informację o zadaniach wykonywanych przez ogólnowojskowe związki operacyjne /taktyczne/; zadania związku taktycznego /oddziału/ rodzaju wojsk; wydzielone siły i środki wzmocnienia; zadania współdziałających związków taktycznych /oddziałów/; czas gotowości.

Zarządzenia rodzajów zabezpieczenia zawierają: działania przeciwnika związane z danym rodzajem zabezpieczenia; przedsięwzięcia wykonywane siłami i środkami przełożonego; główne zadania; miejsce ześrodkowania głównego wysiłku; jakie przedsięwzięcia i jakimi siłami wykonać niezwłocznie; czas gotowości.

Dyrektywy operacyjne, rozkazy i zarządzenia bojowe dla związków operacyjnych /taktycznych/, podpisuje dowódca i szef sztabu; dyrektywy i rozkazy zabezpieczenia technicznego oraz kwatermistrzowskie - dowódca, szef sztabu i odpowiedni zastępca dowódcy; zarządzenia bojowe rodzajów wojsk - szef sztabu i szef odpowiedniego rodzaju wojsk;

zarządzenia maskowania operacyjnego - szef sztabu i szef zarządu operacyjnego;

zarządzenie rozpoznawcze - szef sztabu i szef zarządu rozpoznawczego;

zarządzenie łączności - szef sztabu i szef wojsk łączności;

zarządzenie walki radioelektronicznej - szef sztabu i szef oddziału walki radioelektronicznej;

zarządzenia innych rodzajów zabezpieczenia operacyjnego - szef sztabu i odpowiedni szefowie rodzaju wojsk i służb;

zarządzenie tajnego dowodzenia wojskami - szef sztabu i szef oddziału łączności specjalnej;

zarządzenie zabezpieczenia technicznego oraz kwatermistrzowskiego - szef służb technicznych, kwatermistrz oraz szefowie odpowiednich służb;

zarządzenie bojowe dla podległych związków taktycznych i oddziałów rodzajów wojsk i służb - odpowiedni szefowie rodzajów wojsk i służb i ich szefowie sztabów oraz szefowie służb.

Zadania do operacji doprowadza się w pierwszej kolejności do tych związków operacyjnych /taktycznych/, które wykonują główne /najważniejsze/ zadania, rozpoczynają działania wcześniej niż inni lub na przygotowanie operacji posiadają mniej czasu niż inni.

O otrzymaniu zadania bojowego dowódcy związków operacyjnych /taktycznych/ natychmiast meldują swoim przełożonym /dowódcy lub szefowie sztabu/. Przy przekazywaniu zadań przez oficerów sztabu lub oficerów łącznikowych, dokumenty wręcza się osobiście dowódcom lub szefom sztabów.

Sztab nadrzędny zobowiązany jest uprzedzić podległe sztaby o terminie i sposobie dostarczenia zadań bojowych.

Do czasu zakończenia opracowania dokumentów operacyjnych /bojowych/, środki przekazu, takie jak: urządzenia szyfrowe,

środki łączności i automatyzacji, powinny być doprowadzone do pełnej gotowości do pracy. Należy także zabezpieczyć transport i odpowiednią ochronę dla oficerów łącznikowych.

Szef sztabu podległego związku operacyjnego /taktycznego/, po otrzymaniu ze sztabu nadrzędnego informacji o wysłaniu /przekazaniu przez techniczne środki łączności/ dokumentów, obowiązany jest natychmiast zameldować o tym dowódcy oraz zorganizować spotkanie z wysłanym oficerem lub przyjęcie dokumentu /zadania/ przez techniczne środki łączności. O otrzymaniu dokumentów /zadania/ należy natychmiast powiadomić sztab nadrzędny /potwierdzić otrzymanie/.

Za terminowe przekazywanie zadań bojowych odpowiadają bezpośrednio: zarząd operacyjny sztabu, oraz sztaby /zarządy, oddziały/ rodzajów wojsk i służb.

4. Planowanie operacji

Plan operacji opracowuje się na podstawie decyzji oraz wytycznych dowódcy. Opracowuje go sztab związku operacyjnego wspólnie z szefami wojsk i służb. Opracowuje go ograniczony skład osób funkcyjnych, pod bezpośrednim kierownictwem szefa sztabu.

Szef sztabu określa sposób i terminy wykonania dokumentów i ich meldowanie, koordynuje i kontroluje pracę zarządów sztabu, sztabów rodzajów wojsk, służb technicznych i kwatermistrzostwa.

Plan operacji opracowuje się uwzględniając wykorzystanie wojsk w warunkach użycia broni konwencjonalnej, w gotowości do natychmiastowego przejścia do działań z użyciem broni jądrowej. Przy jego opracowywaniu należy opierać się na przewidywaniu możliwego rozwoju działań bojowych, wszechstronnej i obiektywnej ocenie sytuacji i jej zmianach; uwzględnianiu realnych możliwości wojsk własnych i przeciwnika, dokładnych obliczeniach operacyjnych i operacyjno-taktycznych. Ponadto należy uwzględniać różne warianty działań i różne warunki realizacji zadania, w tym nagłe zmiany sytuacji.

Wszystkie dokumenty wchodzące w skład planu operacji powinny być spójne i muszą odpowiadać decyzji dowódcy.

Opracowywane są w sposób i terminach określanych w harmonogramie pracy. Opracowane dokumenty przedstawiane są szefowi sztabu. Po rozpatrzeniu ich przez szefa sztabu, przedstawiane są dowódcy do zatwierdzenia.

Operacyjną część planu operacji obronnej

opracowuje się zazwyczaj na mapach o skali: we froncie/na zachodnim teatrze działań wojennych/ - 1 : 1 000 000; w armii - 1 : 200000

Operacyjną część planu operacji podpisuje dowódca i szef sztabu związku operacyjnego, a zatwierdza - przełożony. Pozostałe dokumenty planu operacji są podpisywane przez szefa sztabu i odpowiednich szefów rodzajów wojsk, a zatwierdzone przez dowódcę związku operacyjnego. Ponadto, każdy dokument planu operacji opatruje się pieczęcią herbową.

Planowanie operacji obronnej

Operację obronną planuje się według wykonywanych zadań i wariantów działań bojowych wojsk własnych z uwzględnieniem prawdopodobnych kierunków natarcia przeciwnika.

W trakcie planowania frontowej /armijnej/ operacji obronnej opracowuje się plan operacji obronnej.

Plan ten składa się z: części operacyjnej, wykonywanej na mapie z legendą oraz planu działań bojowych; kalendarzowego planu przygotowania operacji; planu rozwijania wojsk i zajmowania obrony; planu współdziałania z grafiką dowodzenia bojowego; planu wykonywania przeciwuderzenia; planu rekonesansu; planu porażenia ogniowego z grafiką przygotowania i wykonania zmasowanego uderzenia ogniowego oraz planem ogniowego kontrprzygotowania;

z załączonym grafiką przygotowania i wykonania uderzenia/; planu bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii; planu obrony przeciwlotniczej; planu działania wojsk lotniczych frontu /w armii - planu działań bojowych lotnictwa/; planu służby porządkowo-ochronnej; planu uzupełnień; planu rozpoznania;

planu walki radioelektronicznej; planu maskowania operacyjnego; planu zabezpieczenia inżynieryjnego; planu obrony przeciwlotniczej; planu zabezpieczenia topograficznego; planu zabezpieczenia hydrometeorologicznego, planu łączności; planu zabezpieczenia technicznego; planów poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego, /raketowo-techniczne, artyleryjsko-techniczne, czołgowo-techniczne, samochodowo-techniczne, inżynieryjno-lotnicze, meteorologiczne/, planu zabezpieczenia kwatermistrzowskiego; planów poszczególnych rodzajów zabezpieczenia kwatermistrzowskiego /zabezpieczenie w paliwo raketowe i napędowe, żywność, sprzęt, środki medyczne i weterynaryjne, zabezpieczenie drogowe, organizacji dróg dowozu i ewakuacji, samochodowych itp/; planu dostarczenia środków materiałowych; planu obrony i ochrony tyłów; planu łączności tyłów.

Do poszczególnych planów opracowuje się krótkie legendy.

W razie potrzeby mogą być opracowywane i inne plany np: obrony przeciwlotniczej; obrony dużych miast; odtwarzania zdolności bojowej wojsk itp.

Na mapę operacyjnej części planu operacji nanosi się: skład, ugrupowanie przeciwnika i kierunki oczekiwanych jego uderzeń, a w tym obiekty najważniejsze, rażone/odwetowym, uprzedzającym i spotkaniowym/ uderzeniem ogniowym; szczególnie niebezpieczne obiekty w pasie obrony/ elektrownie jądrowe, zakłady chemiczne, zapory wodne itd:/ oraz prognozowane rejony skażeń/ zatopień/; skład, ugrupowanie i zadania podległych związków operacyjnych /taktycznych/ z dokładnością: we froncie - do dywizji a w armii - do pułku; linie rozgraniczenia; system rubieży obronnych, rejonów i pozycji - pas przesłaniania, główny pas obrony, drugi /armijny/ pas obrony, armijna rubież obrony, jedna - dwie frontowe rubieże obrony, rubieże ryglowe; system zapór inżynieryjnych/, w nim prawdopodobne rejony użycia min jądrowych/; system obrony przeciwlotniczej, przeciwpancernej i przeciwdesantowej; rejony kontrprzygotowania i uczestniczące w nim siły i środki; kierunki wykonania przeciwuderzeń, ich wykonawcy, drogi marszu, rubieże rozwijania i zadania; miejsce rozmieszczania stanowisk dowodzenia związku operacyjnego; stanowiska dowodzenia sąsiadów i podległych związków operacyjnych /taktycznych/; główne wskaźniki operacji.

W legendzie do operacyjnej części planu operacji podaje się: wnioski z oceny sytuacji; zamiar operacji; skład bojowy związku operacyjnego i podział sił i środków wzmocnienia;

; stosunki sił i środków /ogólne, w całym pasie i na prawdopodobnych kierunkach natarcia przeciwnika/; sposób wykonania zasadniczych zadań w trakcie operacji, w tym w trakcie obrony każdego pasa obrony, sposób rozbięcia przeciwnika, który wlewał się w głąb obrony; zadania frontu i sposoby działania w operacji przeciwpowietrznej prowadzonej na teatrze działań wojennych; główne zagadnienia zabezpieczenia operacyjnego, technicznego i kwatermistrzowskiego; organizację współdziałania i dowodzenia.

Plan działań bojowych opracowuje się: we froncie - o utrzymanie taktycznej strefy obrony, na mapie w skali 1 : 200 000;

w armii - o utrzymanie głównego pasa obrony, na mapie w skali 1: 100 000.

Na mapę nanosi się: skład, ugrupowanie przeciwnika i kierunki oczekiwanych uderzeń; pas obrony; zadania wykonywane przez przełożonego w pasie obrony, ugrupowanie wojsk w obronie z dokładnością; we froncie - do pułku; w armii - do batalionu; umiejscowienie taktycznej strefy obrony /głównego pasa/, pozycji ryglowych; rubieże i kierunki frontowych i armijnych przeciwuderzeń; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi; ugrupowanie sił dyżurnych i główne zadania wykonywane w ramach uderzenia na obiekty pierwszej kolejności rażenia, główne i zapasowe obiekty rażenia w odwetowym, uprzedzającym i spotkaniowym uderzeniu ogniowym na całą głębokość operacyjno-taktyczną; porażenie ogniowe w trakcie prowadzenia walki obronnej o utrzymanie taktycznej strefy obrony /głównego pasa/; rejonu i główne obiekty rażenia w kontrprzygotowaniu oraz siły i środki wykorzystywane w nim; nasycenie środków ogniowych na poszczególnych kierunkach obrony; system zapór inżynierskich; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia.

W planie rozwijania wojsk i zajmowania obrony zamieszcza się: położenie wojsk własnych do momentu rozpoczęcia zajmowania obrony; położenie wojsk po zajęciu obrony; drogi marszu, linie wyjściowe, rubieże regulowania; sposób i czas ich przekroczenia; sposób rozwijania się i środków rozpoznania oraz oddziałów wydzielonych do rażenia obiektów w pierwszej kolejności; sposób zajęcia obrony /kolejność i czas/ rozwijania oddziałów rodzajów wojsk i oddziałów tyłowych; organizację dowodzenia i służby porządkowo-ochronnej; czas gotowości.

Do planu załącza się grafik rozwijania wojsk i mapę dowodzenia na okres marszu i zajmowania obrony.

Sztab związku operacyjnego, wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk, sztabami służb i grupami operacyjnymi sztabów współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/ opracowuje plan współdziałania w operacji obronnej.

Opracowuje się go według postawionych zadań, prawdopodobnych kierunków działania przeciwnika i wariantów działań bojowych wojsk własnych. Plan współdziałania opracowuje się w formie tekstowej lub graficznej /na schemacie/, a precyzuje - w trakcie bezpośredniej organizacji współdziałania w terenie /na makiecie terenu/. Po sprecyzowaniu planu współdziałania, staje się on dokumentem dowodzenia umożliwiającym uzgodnione użycie wszystkich sił i środków w operacji. Plan współdziałania uaktualnia się na każdą kolejną dobę walki.

Do planu współdziałania załącza się grafik dowodzenia bojowego w okresie odpierania natarcia nieprzyjaciela.

W planie współdziałania przedstawia się: główne zadania wykonywane przez związki operacyjne /taktyczne/ pierwszego i drugiego rzutu, związki taktyczne i oddziały rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk; siły i środki wydzielone do realizacji poszczególnych zadań obrony; sposób działania współdziałających związków taktycznych i oddziałów w toku walki w pasie przesłaniania /jeżeli jest tworzony/, o utrzymanie głównego i drugiego /armijnego/ pasa obrony, kolejnych rubieży obrony, w trakcie wykonywania przeciwuderzenia /kontrataków/ z uwzględnieniem zadań, miejsca i czasu;

przedsięwzięcia zabezpieczenia; organizację dowodzenia wojskami /stanowiska dowodzenia, sposób i terminy ich przesunięcia, organizacja wzajemnej wymiany informacji między sztabami, powiadomienia, wzajemnego rozpoznawania się oraz wskazywania celii/. Przy określaniu każdego zadania bierze się pod uwagę prawdopodobny charakter działania przeciwnika.

W grafiku dowodzenia bojowego przedstawia się: prawdopodobne działania przeciwnika; przewidywaną kolejność wykonywanych przez wojska zadań w pierwszych dniach operacji - szczególnie na przeciąg pierwszych 3 - 5 godzin /dotyczy to głównie odparcia pierwszego uderzenia przeciwnika, wykonania odwetowego zmasowanego uderzenia ogniowego/, skład wojsk uczestniczących w ich realizacji; czas /termin/ wykonania zadań operacyjnych /bojowych/; krótki opis działań i odpowiadające im sygnały dowodzenia, współdziałania i powiadomienia.

Plan wykonywania przeciwuderzenia frontowego /armijnego/ opracowuje się na mapie z legendą i grafikiem porażenia ogniowego. Plan opracowuje się bezpośrednio przed wykonaniem przeciwuderzenia.

Na mapie przedstawia się: położenie, skład, ugrupowanie i prawdopodobny charakter działań przeciwnika, siły i środki przewidziane do przeciwuderzenia - związki operacyjne /taktyczne/ pierwszego i drugiego rzutu, wojska rakietowe i artylerię, lotnictwo frontu, wojska obrony przeciwlotniczej, oddziały walki radioelektronicznej, desanty, oddziały rajdowe i przeciwdesantowe, odwody przeciwpancerne i oddziały zapasowe; rubieże rozwijania wojsk do przeciwuderzenia i sposób przegrupowania na nie; ugrupowanie wojsk w rejonie wyjściowym, kierunki działania i zadania wojsk; kierunki głównego i drugich uderzeń; organizację porażenia ogniowego przeciwnika; zadania sąsiadów i współdziałających wojsk oraz linie rozgraniczenia z nimi; zadania wykonywane siłami i środkami przełożonego na korzyść związku operacyjnego; operacyjne ugrupowanie wojsk; miejsce rozmieszczenia stanowisk dowodzenia podległych związków operacyjnych /taktycznych/ i sąsiadów.

W legendzie podaje się: wnioski z oceny przeciwnika; zamiar do wykonywania przeciwuderzenia; skład bojowy wojsk uczestniczących w przeciwuderzeniu oraz podział sił i środków; podział re-sursu lotnictwa na wsparcie przeciwuderzających wojsk, według zadań i kierunków; sposób działania wojsk w trakcie rozwijania i wykonywania przeciwuderzenia; organizację zabezpieczenia i do-wodzenia; terminy gotowości wojsk.

W grafiku porażenia ogniowego przeciwnika zamieszcza się: skład sił i środków, zadania i sposób ich wykonania w poszczegól-nych okresach porażenia ogniowego.

W planie porażenia ogniowego przedstawia się: ugrupowanie przeciwnika i obiekty przewidziane do porażenia; obiekty rażone środkami przełożonego; linie rozgraniczenia pomiędzy związkami operacyjnymi; ugrupowanie wojsk raketowych /do dywizjonów/ i artylerii /do grupy artylerii/, z przedstawieniem głównych, tym-czasowych i zapasowych stanowisk startowych /stanowisk ogniowych/ oraz rubieży zasięgu uderzeń raketowych i ognia artylerii; skład wojsk lotniczych , lotnisk bazowania i rubieży za-sięgów działania; główne i zapasowe obiekty przewidywane do po-rażenia w odwetowym, uprzedzającym i spotkaniowym zmasowanym uderzeniu ogniowym; rejony kontrprzygotowania; zgrupowanie środków ogniowych tworzone do wykonania przeciwuderzenia; podział środków rażenia według zadań operacyjnych /bojowych/; oczekiwana efektyw-ność porażenia ogniowego w trakcie wykonywania głównych zadań.

Dodatkowo, do planu porażenia ogniowego, opracowuje się i załącza grafik przygotowania i wykonania uderzeń na obiekty pier-wszej kolejności rażenia, w ramach odwetowego /uprzedzającego i spotkaniowego/ zmasowanego uderzenia ogniowego, a w razie potrze-by - plan kontrprzygotowania ogniowego.

W grafiku przygotowania i wykonania uderzenia na obiekty pierwszej kolejności rażenia w ramach odwetowego /uprzedzającego i spotkaniowego/ uderzenia ogniowego zamieszcza się: siły i środki rozpoznania i porażenia ogniowego biorące udział w uderzeniu;

siły i środki wyznaczone do pełnienia dyżurów i sposób ich zmiany; warianty uderzeń; terminy i sposób osiągnięcia gotowości wojsk do działań; numery przewidzianych do porażenia obiektów /celi/ oraz podział sił i środków na te obiekty; terminy rozpoczęcia działań w przyjętych wariantach uderzenia; kolejność wykonywania zadań /z przedstawieniem czasu strat rakiet, nawał ogniowych, uderzeń lotnictwa, obezwładniania radioelektronicznego; zużycie rakiet i amunicji artyleryjskiej, w tym amunicji precyzyjnego rażenia; czas trwania uderzeń, rezerwy lotów, sposób zabezpieczenia pokonania przez lotnictwo strefy obrony przeciwlotniczej przeciwnika; organizację współdziałania; organizację dowodzenia siłami i środkami w trakcie uderzeń.

Plan kontrprzygotowania ogniowego zazwyczaj opracowuje się na mapie z załączonym grafikiem kontrprzygotowania i niezbędnymi obliczeniami.

Na mapie przedstawia się: cele i zadania kontrprzygotowania; warianty jego przygotowania w zależności od przewidywanych kierunków uderzeń przeciwnika i prawdopodobnych rejonów /rubieży/ rozwijania się jego ugrupowania uderzeniowego; rejon /odcinki/ kontrprzygotowania; siły i środki biorące udział w kontrprzygotowaniu; zadania i obiekty przewidziane do zniszczenia /obezwładnienia przez wojska raketowe i artylerię; sposób przegrupowania i zajęcia przez wojska raketowe i obiekty uderzeń dla lotnictwa; zużycie rakiet, wszystkich rodzajów amunicji oraz wylotów lotnictwa; wskaźniki porażenia ogniowego przeciwnika; organizację współdziałania i dowodzenia;

W grafiku kontrprzygotowania zamieszcza się: czas i sposób przygotowania i rozwijania sił i środków; czas trwania, układ i sposób wykonywania kontrprzygotowania; kolejność realizacji zadań ogniowych przez wszystkie środki, z uwzględnieniem podziału czasu i obiektów przewidzianych do porażenia.

W planie pierwszego uderzenia jądrowego ^{x/} przedstawia się: ugrupowania przeciwnika /przewidywane do porażenia/; rubież rozgraniczenia ze strefą uderzeń sił strategicznych;

^{x/} jeżeli działania będą prowadzone z użyciem broni jądrowej.

obiekty rażone strategicznymi siłami jądrowymi, które znajdują się w pobliżu rubieży rozgraniczenia; linie rozgraniczenia frontu i podległych związków operacyjnych; ugrupowanie wojsk raketowych i artylerii, uczestniczących w uderzeniu jądrowym /z dokładnością do dywizjonu/, ich stanowiska startowe i ogniowe, a także zasięgi uderzeń raketowych i ognia artylerii; lotniska bazowania samolotów-nosicieli i zasięgi ich działania; siły i środki rozpoznania walki radioelektronicznej frontu zabezpieczające wykonanie pierwszego uderzenia jądrowego; główne i zapasowe obiekty przeciwnika; przewidziane do porażenia w pierwszym uderzeniu jądrowym, z podaniem ich numeracji, ilości ładunków jądrowych do ich zniszczenia /obezwładnienia/, mocy każdego ładunku, rodzaju wybuchu, terminu wykonania uderzenia oraz wykonawcy uderzenia; wskaźniki pierwszego uderzenia jądrowego /tabela/.

W grafiku przygotowania i wykonania pierwszego uderzenia jądrowego ^{x/} przedstawia się: związki taktyczne /oddziały/ uczestniczące w pierwszym uderzeniu jądrowym /z dokładnością: wojska raketowe i artyleria - do dywizjonu; lotnictwo - do eskadry/; etapy osiągnięcia gotowości bojowej do wykonania uderzeń; sposób wprowadzenia szyfrów do urządzenia kodowoblokującego; główne i zapasowe obiekty rażenia, ich nazwę i numerację; ilość i moc ładunków jądrowych przewidzianych na każdy obiekt /cel/; rodzaje wybuchów; środki dyżurne /ilość/, przewidziane dla nich obiekty /cele/ do porażenia; terminy oraz siły i środki do potwierdzenia danych z rozpoznania; kalkulację czasu na wykonanie pierwszego i drugiego uderzenia /wylotu/ i porażenia obiektów /celi/; oczekiwany stopień porażenia; sygnały dowodzenia.

W planie bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii w operacji obronnej przedstawia się: ugrupowanie i prawdopodobny charakter działań przeciwnika; pasy i rubieże obrony; linie rozgraniczenia z sąsiadami oraz pomiędzy armiami /dywizjami/; rubieże rozwijania wojsk do przeciwuderzenia; ugrupowanie; zadania i zasięgi wojsk raketowych i artylerii frontu /armii/; obiekty nieprzyjaciela przeznaczone do obezwładnienia /uderzenia/ przez wojska raketowe i artylerię w ramach odwetowego uprzedzającego i sptkaniowego uderzenia ogniowego i w trakcie wykonywania poszczególnych zadań w ramach operacji; system ognia artylerii

^{x/}Jeżeli działania będą prowadzone z użyciem broni jądrowej.

na podejściach do obrony, w jej głębi i na skrzydłach, w tym obiekty /rejony, rubieże/ zdalnego minowania; główne, zapasowe i pozorne rejony stanowisk startowych i wojsk raketowych z dokładnością do dywizjonu; rozmieszczenie związków taktycznych i oddziałów techniczno-raketowych /z dokładnością do dywizjonu/; główne, zapasowe i pozorne, a w miarę potrzeb i tymczasowe stanowiska ogniowe grup artyleryjskich, dywizjonów wielkiej mocy; drogi i rubieże rozwijania odwodów przeciwpancernych; rejony wykonania kontrprzygotowania oraz siły i środki je wykonujące; położenie oddziałów rozpoznania artyleryjskiego, oddziałów obrony przeciwlotniczej i walki radioelektronicznej stanowiących osłonę wojsk raketowych i artylerii, a także położenie oddziałów technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia; stanowiska dowodzenia; frontu, armii, wojsk raketowych i artylerii, związków taktycznych i oddziałów frontu /armii/.

W legendzie do planu bojowego wojsk raketowych i artylerii podaje się: artyleryjską ocenę przeciwnika; zamiar bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii w operacji i zadania tych wojsk; skład bojowy, podział wojsk raketowych i artylerii na poszczególne kierunki i związki operacyjne /taktyczne/ i ich ugrupowanie; środki dyżurne wojsk raketowych i artylerii i sposób osiągnięcia przez nie wyższych stanów gotowości bojowej; sposób przegrupowania i wykonania manewru w toku operacji; stan, przydział rakiet taktycznych i amunicji artyleryjskiej, terminy ich dowodzu; zadania wojsk raketowych i artylerii w porażeniu ogniowym, sposób ich wykonania; przedsięwzięcia bojowego zabezpieczenia i dowodzenia.

W planie obrony przeciwlotniczej frontu /armii/ przedstawia się: rubież styczności wojsk; przeciwnika powietrznego /zagrożenie z powietrza/ - zgrupowanie lotnicze; bazy lotnicze /lotniska/; rejony stanowisk startowych rakiet operacyjno-taktycznych oraz kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych, prawdopodobne kierunki uderzeń /z podaniem prawdopodobnego składu środków napadu powietrznego/; kierunki zagrożenia raketowego; prawdopodobne rubieże odpalania rakiet "CRUJSE" zasięgi lotnictwa przeciwnika działającego na małych wysokościach i środków rażenia

powietrznej broni precyzyjnej; prawdopodobne rejony dyżurowania samolotów dalekiego rozpoznania radiolokacyjnego, lotnictwa rozpoznawczego i samolotów zakłócających; osłaniane wojska i obiekty - ugrupowanie obronne wojsk, ugrupowanie przeciwuderzeniowe, stanowiska startowe i ogniowe wojsk raketowych i artylerii, kompleksy rozpoznawczo-uderzeniowe, lotniska bazowania lotnictwa uderzeniowego, stanowiska dowodzenia, główne obiekty tyłowe i komunikacyjne;

wojska obrony przeciwlotniczej - stanowiska startowe /ogniowe/ związków taktycznych i oddziałów /do pułku, dywizjonu, kompanii radiolokacyjnej/; granice stref wykrywania środków napadu powietrznego nieprzyjaciela i stref rażenia raketowych i artyleryjskich kompleksów przeciwlotniczych oraz lotnictwa myśliwskiego; granice stref odpowiedzialności lotnictwa myśliwskiego; lotniska bazowania lotnictwa myśliwskiego, a także manewr tego lotnictwa, strefy dyżurowania, rubieże wprowadzenia do walki ze stref dyżurowania w powietrzu i na lotniskach; korytarze przelotu, rejony dyżurowania samolotów rozpoznania radiolokacyjnego i naprowadzania;

wojska współdziałające - rejony rozmieszczenia i strefy działania współdziałających sił i środków obrony przeciwlotniczej; ugrupowanie środków walki radioelektronicznej i ich zadania wykonywane na rzecz obrony przeciwlotniczej; położenie połączonych stanowisk dowodzenia wojsk obrony powietrznej frontu, stanowisk dowodzenia związków taktycznych /oddziałów/ obrony przeciwlotniczej i lotnictwa.

W legendzie do planu obrony przeciwlotniczej przedstawia się:
wnioski z oceny zagrożenia powietrznego; zadania, skład i możliwości bojowe wojsk obrony przeciwlotniczej; położenie i zadania współdziałających związków taktycznych i oddziałów wojsk obrony przeciwlotniczej; organizacja obrony przeciwlotniczej; zamiar obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/; organizację rozpoznania przeciwnika; organizację osłony zgrupowań artyleryjskich i raketowo-artyleryjskich; organizację osłony lotnictwa myśliwskiego; prowadzenie obrony przeciwlotniczej - organizację prowadzenia działań bojowych przez wojska obrony przeciwlotniczej

i siły współdziałające; organizację obrony radioelektronicznej, sposób zabezpieczenia lotów lotnictwa w strefach działań bojowych wojsk obrony przeciwlotniczej; stan uzupełniania oraz podział rakiet i amunicji; organizację odtwarzania naruszonego systemu obrony przeciwlotniczej; organizację współdziałania; przedsięwzięcia zabezpieczenia działań bojowych; organizację dowodzenia.

Do planu obrony przeciwlotniczej mogą być dodatkowo załączone: plan odparcia zmasowanego uderzenia powietrznego oraz plan łączności.

W planach obrony dużych miast przedstawia się / na planie miasta / ważniejsze obiekty wyznaczone do obrony; ugrupowanie przeciwnika, prawdopodobne kierunki jego działania w celu opanowania miasta; skład wojsk biorących udział w obronie, tworzone z nich ugrupowania oraz ich zadania; zewnętrzne rubieże obrony; wewnętrzne rubieże obrony okrężnej, pozycje oraz samodzielne węzły obrony; punkty oporu wewnątrz miasta; przygotowane do obrony kwartały, budynki, urządzenia; sektory obrony; obiekty przeciwnika przewidziane do porażenia przez wojska raketowe i artylerię oraz lotnictwo; system zapór inżynierskich; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia.

Planowanie przeciwnatarcia /operacji zaczepnej/

Planowanie frontowego przeciwnatarcia /operacji zaczepnej/ prowadzi się według zadań operacyjnych frontu i armii, a w armii - według zadań armii i dni operacji.

W trakcie planowania opracowuje się plan operacji, który składa się z: operacyjnej części opracowywanej na mapie z legendą oraz planu przejścia do przeciwnatarcia /natarcia/ i prowadzenia działań bojowych w zadaniu bliższym; kalendarzowego planu przygotowania operacji; planu tworzenia i rozwijania zgrupowań uderzeniowych wojsk do przeciwnatarcia /rozwijania i zajęcia rejonu wyjściowego/; planu operacji desantowo-szturmowej /działań desantowo-szturmowych/; planu operacji powietrzno-desantowej /jeśli

jest realizowana we froncie/; planu współdziałania /z grafiką dowodzenia bojowego/; planu wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu; planu rekonesansu; planu porażenia ogniowego /z grafiką przygotowania i wykonania zmasowanego uderzenia ogniowego, w armii, uczestniczenia w tym uderzeniu; ..

.. ; /w armii - uczestniczenia w pierwszym uderzeniu/; planu użycia bojowego wojsk raketowych i artylerii; planu obrony przeciwlotniczej; planu działań bojowych wojsk lotniczych /w armii - działań lotnictwa/; planu służby porządkowo-ochronnej; planu uzupełnień; planu rozpoznania; planu walki radioelektronicznej; planu maskowania operacyjnego; planu zabezpieczenia inżynieryjnego; planu obrony przeciwlotniczej; planu zabezpieczenia topogeodezyjnego; planu zabezpieczenia hydrometeorologicznego; planu łączności; planu zabezpieczenia technicznego; planów poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego, raketowo-technicznego, inżynieryjno-technicznego, logistycznego/; planu zabezpieczenia kwatermistrzowskiego; planów poszczególnych rodzajów zabezpieczenia kwatermistrzowskiego /zabezpieczenia w paliwo raketowe, benzyny i smary, żywność, środki medyczne i weterynaryjne, zabezpieczenie drogowe, dróg dowozu i ewakuacji, transportu samochodowego, itd/; planu zaopatrzenia w środki materiałowe; planu ochrony i obrony tyłów; planu łączności.

Do poszczególnych planów opracowuje się krótkie legendy.

W zależności od potrzeb można dodatkowo opracowywać inne dokumenty, takie jak: plan przełamania rubieży obronnych w głąbi obrony przeciwnika, plan forsowania przeszkód wodnych, zdobywania miast, odtwarzania zdolności bojowej wojsk itp.

W operacyjnej części planu operacji na mapę nanosi się:

skład, ugrupowanie i prawdopodobny charakter działań przeciwnika, zadanie związku operacyjnego; zadania sąsiadów i linie rozgraniczenia z nimi, zadania współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/ rodzajów sił zbrojnych; zadania wykonywane na korzyść związku operacyjnego siłami i środkami przełożonego;

kierunek, położenie głównego uderzenia i drugich uderzeń; położenie operacyjne wojsk z dokładnością: we froncie - do dywizji; w armii - do pułku; obiekty przeciwnika przewidziane do porażenia w ramach zmasowanego uderzenia ogniowego; rejony /rubieże/wyjściowe do przeciwnatarcia : /natarcia/; ugrupowanie uderzeniowe wojsk; zadania bliższe i dalsze podległych związków operacyjnych /taktycznych/, terminy ich wykonania; głębokość i tempo natarcia; zadania na pierwszą dobę walki; linie rozgraniczenia; korytarze przelotu lotnictwa i obiekty przeciwnika rażone przez wojska rakietowe artylerię w ramach zabezpieczenia przelotu lotnictwa; rejony oraz czas wysadzania operacyjnych i operacyjno-taktycznych desantów powietrznych i morskich, a także ich zadania; granice rejonu działań desantowo-szturmowych frontu oraz pas przelotu desantów; miejsce rozmieszczenia stanowisk dowodzenia związku operacyjnego i podległych związków operacyjnych /taktycznych/.

W legendzie do operacyjnej części planu operacji podaje się: wnioski z oceny sytuacji; zamiar operacji, skład bojowy związku operacyjnego i podział sił i środków wzmocnienia;

podział ресурсu lotnictwa na zadania /dni/ oraz do wsparcia podległych związków operacyjnych /taktycznych/; staunek sił i środków /ogólnie, według zadań i kierunków/; sposób wykonania przez wojska głównych zadań w toku operacji; zadania wojsk frontu i sposoby ich działania w trakcie realizacji operacji powietrznej, powietrzno-morskiej na teatrze działań wojennych; zasadnicze zagadnienia zabezpieczenia operacyjnego, technicznego i kwatermistrzowskiego, organizacja współdziałania i dowodzenia.

Plan przejścia do przeciwnatarcia /natarcia/ i prowadzenia działań bojowych w zadaniu bliższym opracowuje się na mapach w skali: we froncie 1 : 200 000; w armii - 1 : 100 000. Działania te planuje się w całym pasie przeciwnatarcia frontu /armii/ lub tylko na kierunkach wykonywanych uderzeń.

Na mapę nanosi się: położenie wyjściowe wojsk z dokładnością: we froncie - do pułku, w armii - do batalionu i ich działanie /dokładnie na pierwszy dzień walki/; odcinki przełamania rubieży obronnych; zadania na każdy dzień operacji; sposób działania w zakresie rozbicia najbardziej ważnych zgrupowań przeciwnika w strefie taktycznej i bliższej głębokości operacyjnej; rejon i czas wysadzania operacyjno-taktycznych i taktycznych desantów oraz ich zadania; główne i zapasowe obiekty przeciwnika przewidziane do porażenia w trakcie ogniowego przygotowania i wsparcia ataku, a także przed wprowadzeniem do bitwy drugiego rzutu i w trakcie wykonania przez niego zadania bojowego; miejsca rozmieszczenia stanowisk dowodzenia.

Plan współdziałania w kontrnatarciu /operacji zaczepnej/ opracowuje się według zadań, kierunków, czasu, rubieży /rejonów/ sposobów wykonania zadań. Plan ten opracowuje sztab związku operacyjnego wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk i służb, sztabem wojsk lotniczych, grupami operacyjnymi wojsk i służb, grupami operacyjnymi sztabów współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/.

Plan współdziałania jest głównym dokumentem służącym do zabezpieczenia uzgodnionego użycia w operacji współdziałających wojsk. Uaktualnia się go na każdą następną dobę walki.

Do planu współdziałania dołącza się grafik dowodzenia bojowego na pierwszy dzień operacji.

Plan współdziałania zawiera: zadania związków operacyjnych /taktycznych/, związków taktycznych i oddziałów rodzajów wojsk; siły i środki wydzielane do realizacji zadania; sposób działania uzgodniony co do zadań, miejsca i czasu związków taktycznych i oddziałów pierwszego i drugiego rzutu, wojsk raketowych i artylerii, wojsk lotniczych, desantów powietrznych, morskich /powietrzno-desantowych/, sąsiednich związków operacyjnych /taktycznych/ pierwszego rzutu; organizację dowodzenia wojskami, stanowiska dowodzenia, sposób i terminy ich przesunięcia; organizację wzajemnego informowania sztabów; powiadamiania, wzajemnego rozpoznania

i wskazywania celi; sposoby kontrolowania wykonania głównych zadań.

Przy każdym zadaniu przedstawia się prawdopodobny charakter działań przeciwnika.

W grafiku dowodzenia bojowego przedstawia się: główne zadania, wykonywane w trakcie: zmasowanego uderzenia ogniowego, przejścia do przeciwnatarcia /natarcia/, przełamania rubieży obronnych, sposób ich wykonania; sygnały dowodzenia bojowego, współdziałania i powiadamiania.

Plan wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu opracowuje się w trakcie: przeciwnatarcia /operacji zaczepnej/.

W planie przedstawia się: wnioski z oceny przeciwnika, rejony ześrodkowania drugiego rzutu oraz rejon wyjściowy przed wprowadzeniem do bitwy; pas przegrupowania /drogi marszu/, linie wyjściowe, rubieże rozwijania /regulacyjne/ do bitwy, kierunki głównego uderzenia i drugich uderzeń, zadanie bliższe i dalsze /ZT - zadanie bliższe i kierunek dalszego natarcia/; rejony i terminy podporządkowania sił i środków związków operacyjnych /taktycznych/ pierwszego rzutu, zadania desantów, wojsk lotniczych frontu, wojsk raketowych i artylerii, obrony przeciwlotniczej, przeciwchemicznej, walki radioelektronicznej, zabezpieczenia technicznego i kwatermistrzowskiego - zabezpieczające wprowadzenie do bitwy drugiego rzutu /ich zadania, rejony i czas rozwijania/; sposób porażenia ogniowego przeciwnika w trakcie wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu; organizację obrony przeciwlotniczej; miejsca i czas rozwijania stanowisk dowodzenia.

Plan porażenia ogniowego zawiera: ugrupowanie przeciwnika przewidziane do porażenia; obiekty rażone środkami przełożonego; linie rozgraniczenia pomiędzy związkami operacyjnymi; odcinkami przełamania rubieży obronnych oraz forsowania przeszkód wodnych; ugrupowanie wojsk raketowych i artylerii /do dywizjonu rakiet,

grupy artylerii/, z przedstawieniem ich głównych i zapasowych /tymczasowych/ i pozornych rejonów stanowisk startowych /ogniowych/ i rubieży zasięgów; ugrupowanie wojsk lotniczych, lotnisk bazowania i rubieży zasięgów; siły i środki rozpoznania i walki radioelektronicznej wykonujących zadania na korzyść wojsk, artylerii i wojsk lotniczych; rubież wprowadzania do bitwy drugiego rzutu; główne i zapasowe obiekty rażone w zmasowanym uderzeniu ogniowym; zadania porażenia ogniowego w trakcie przełamywania rubieży obronnych oraz forsowania przeszkód wodnych; obiekty do porażenia w korytarzach przelotu lotnictwa; podział sił i środków; nasycenie środków ogniowych; efektywność porażenia przeciwnika w trakcie wykonywania przez wojska głównych zadań operacyjnych.

W grafiku przygotowania i wykonania zmasowanego uderzenia ogniowego przedstawia się: związki taktyczne i oddziały biorące udział w uderzeniu /z dokładnością do dywizjonu, eskadry/, czasy osiągnięcia przez nie gotowości; główne, zapasowe obiekty porażenia - ilość obiektów; ich nazwa i numeracja; ilość rakiet i amunicji; sygnały dowodzenia.

Oprócz tego we froncie i armii mogą być opracowywane grafiki porażenia ogniowego w okresie przełamywania rubieży obronnych, forsowania przeszkód wodnych, wprowadzenia do bitwy drugich rzutów oraz wysadzania desantów. W grafikach tych określa się: etapy porażenia ogniowego, czas ich trwania i sposób realizacji; siły i środki i ich zadania w poszczególnych etapach; ilość rażonych obiektów /celi/; zużycie amunicji; rewers lotnictwa; nasycenie dział, samolotów, śmigłowców oraz stopień porażenia zgrupowania przeciwnika.

W planie pierwszego uderzenia jądrowego w przeciwnatarciu /operacji zaczepnej/ frontu /w armii - w planie uczestniczenia w pierwszym uderzeniu jądrowym frontu/ przedstawi się:

ugrupowanie przeciwnika przewidziane do porażenia; rubież rozgraniczenia strefy uderzeń strategicznych sił jądrowych; obiekty

X/ W sytuacji dysponowania bronią jądrową.

rażone przez strategiczne siły jądrowe znajdujące się w pobliżu rubieży rozgraniczenia; linie rozgraniczenia frontu i podległych związków operacyjnych; ugrupowanie wojsk raketowych i artylerii biorących udział w porażeniu jądrowym /do dywizjonu z przedstawieniem stanowisk startowych i ogniowych /i rubieży zasięgów/; lotniska bazowania samolotów nosicieli i rubieże ich zasięgów; siły i środki rozpoznania i walki radioelektronicznej frontu, wykonujące zadania na korzyść wojsk raketowych i artylerii oraz lotnictwa; główne i zapasowe obiekty przeciwnika, rażone w pierwszym uderzeniu jądrowym z podaniem ich numeracji, ilości ładunków jądrowych na każdy obiekt, ich moc i rodzaj wybuchu, terminy wykonania uderzeń oraz wykonawców; wskaźniki pierwszego uderzenia jądrowego /tabela/.

Grafik przygotowania i wykonania pierwszego uderzenia jądrowego w operacji zaczepnej posiada analogiczną treść jak grafik opracowywany w trakcie planowania operacji zaczepnej.

Plan bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii w przeciwnatarciu /operacji zaczepnej/ zawiera: położenie wojsk przeciwnika w pasie natarcia i na skrzydłach; rubieże obrony, główne obiekty przewidziane do porażenia w operacji; położenie i zadania bojowe związków operacyjnych /taktycznych/ pierwszego rzutu, odcinki przełamania obrony przeciwnika; rubieże i czasy wprowadzania do bitwy drugich rzutów; kierunki ich działania; zadania porażenia ogniowego wykonywane przez przełożonego; ugrupowanie wyjściowe wojsk raketowych i artylerii oraz rubieże zasięgu rakiet operacyjno-taktycznych i taktycznych; zadania wojsk raketowych i artylerii wykonywane w ramach zmasowanego uderzenia ogniowego /rażone obiekty/; zadania porażenia ogniowego przeciwnika realizowane w trakcie przełamania, forsowania przeszkód wodnych, wprowadzenia do bitwy drugich rzutów, wysadzenia desantów oraz zabezpieczenia przelotu lotnictwa; główne, zapasowe /tymczasowe/ i pozorne stanowiska startowe /rejony rozwijania/ związków taktycznych i oddziałów raketowych

/do dywizjonu włącznie/; główne, zapasowe /tymczasowe/ i pozorne stanowiska ogniowe grup artyleryjskich oraz dywizjonów artylerii wielkiej mocy; rejony ześrodkowania, rejony pozorne, drogi marszu i rubieże ogniowe odwodów przeciwpancernych; manewr i sposób przemieszczania w toku operacji wojsk raketowych z przedstawieniem nowych rejonów stanowisk startowych i terminów osiągnięcia w nich gotowości; położenie oddziałów rozpoznania artyleryjskiego, obrony przeciwlotniczej i walki radioelektronicznej tworzących osłonę wojsk raketowych i artylerii oraz oddziałów technicznego i kwatermistrzowskiego ich zabezpieczenia; stanowiska dowodzenia związków taktycznych i oddziałów wojsk raketowych i artylerii frontu /armii/.

W legendzie do planu bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii przedstawia się: artyleryjską ocenę przeciwnika; zamiar i zadania bojowego użycia wojsk raketowych i artylerii w operacji, ich skład bojowy, podział wojsk raketowych i artylerii; poszczególne kierunki i związki operacyjne /taktyczne/ i jej ugrupowanie; tworzone nasycenie artylerii; sposób użycia artylerii w trakcie przechodzenia wojsk do przeciwnatarcia /natarcia/, przełamania obrony przeciwnika i wykonania innych zadań operacyjnych /bojowych/; sposób przemieszczania i manewru w toku operacji; stan i podział rakiet klasycznych oraz amunicji artyleryjskiej, w tym - precyzyjnego rażenia oraz czas ich dostarczenia; zadania wojsk raketowych i artylerii w ogniowym porażeniu i sposób ich wykonania; organizację współdziałania; przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego wojsk raketowych i artylerii; organizację dowodzenia wojskami raketowymi i artylerią.

Plan obrony przeciwlotniczej w przeciwnatarciu /operacji zaczepnej/ zawiera: rubieże styczności wojsk; dane o środkach napadu powietrznego - zgrupowanie lotnicze, lotniska bazowania, stanowiska startowe rakiet operacyjno - taktycznych oraz kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych, prawdopodobne kierunki uderzeń z przedstawieniem składu, środków napadu powietrznego, kierunku zagrożenia, prawdopodobnych rubieży odpalania rakiet "C", rubieży zasięgu lotnictwa przeciwnika /na małych wysokościach/ i środków precyzyjnego rażenia; prawdopodobne rejony dyżerowania samolotów dalekiego wykrywania radiolokacyjnego.

a także samolotów rozpoznawczych i zakłócających; sianiane wojska i obiekty ogólnowojskowe związki operacyjne /taktyczne/ w rejonach ześrodkowania i wyjściowych, pasy ich natarcia oraz zadania, rubieże wprowadzenia do bitwy drugich rzutów i odwodów, ugrupowanie wojsk raketowych i artylerii, kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych i lotnictwa, sposób ich osłony, kierunki przelotu desantów, zasadnicze obiekty tyłowe i komunikacyjne; ugrupowanie wojsk obrony przeciwlotniczej przed operacją w trakcie wykonywania zadania bliższego armii i frontu /do pułku, dywizjonu, kompanii radiolokacyjnej/ oraz w trakcie wykonywania zadania dalszego /do brygady, pułku/; granice stref wykrywania środków napadu powietrznego przeciwnika i stref rażenia raketowych kompleksów przeciwlotniczych i lotnictwa myśliwskiego w momencie rozpoczęcia operacji; lotniska bazowania i manewr lotnictwem myśliwskim, jego zadanie - strefy dyżurowania w powietrzu, rubieże wprowadzenia do walki; strefy odpowiedzialności; korytáře przelotu lotnictwa; rejony dyżurowania lotniczych kompleksów rozpoznania radiolokacyjnego i naprowadzenia; stanowiska startowe /ogniowe/ oraz strefy użycia współdziałających wojsk obrony przeciwlotniczej i ich zadania wykonywane na korzyść /w ramach/ obrony przeciwlotniczej; rozmieszczenie połączonych stanowisk dowodzenia wojsk obrony powietrznej frontu armii/, stanowisk dowodzenia związków taktycznych obrony przeciwlotniczej.

W legendzie do planu obrony przeciwlotniczej podaje się: wnioski z oceny zagrożenia powietrznego; zadania, skład i możliwości bojowe wojsk obrony przeciwlotniczej; położenie i zadania współdziałających wojsk obrony przeciwlotniczej; organizacja obrony przeciwlotniczej; zamiar obrony przeciwlotniczej /działań bojowych/; organizację rozpoznania środków napadu powietrznego przeciwnika; organizację osłony przez lotnictwo myśliwskie, prowadzenie obrony przeciwlotniczej /sposób wprowadzenia działań bojowych przez wojska obrony przeciwlotniczej i współdziałające z nimi siły/; organizację osłony radioelektronicznej; sposób stworzenia bezpieczeństwa przelotów własnego lotnictwa w strefach działań bojowych wojsk obrony przeciwlotniczej; stan i sposób uzupełnienia w rakiety i amunicję oraz ich podział; organizację odtwarzania naruszonego systemu obrony przeciwlotniczej; organizację współdziałania; przedsięwzięcia zabezpieczenia działań

bojowych; organizację dowodzenia.

W skład planu obrony przeciwlotniczej może wchodzić plan odparcia zmasowanego uderzenia środków napadu powietrznego przeciwnika oraz plan łączności.

Sztab związku operacyjnego w czasie przygotowania przeciwnatarcia /operacji zaczepnej/ z forsowaniem przeszkód wodnych, wspólnie ze sztabem wojsk inżynierskich opracowuje, zbiera i ocenia dane o przeszkodach wodnych, możliwych zniszczeniach urządzeń wodnych oraz o organizacji obrony przeszkód wodnych przez przeciwnika. Dane te, w postaci krótkich opisów i schematów przekazuje się do podległych wojsk i sztabów. Jednocześnie sztab, wspólnie z szefami wojsk rakietowych i artylerii, wojsk obrony przeciwlotniczej, wojsk inżynierskich i chemicznych przygotowuje kalkulacje niezbędne do forsowania, porażenia ogniowego przeciwnika, organizacji obrony przeciwlotniczej, oraz dokonuje podziału środków przeprawowych, określa termin budowy przepraw frontowych i armijnych, a także określa przedsięwzięcia dotyczące organizacji współdziałania, zabezpieczenia działań bojowych i dowodzenia.

W armii, w trakcie przygotowania forsowania przeszkód wodnych, może być opracowywany plan - grafik forsowania, w którym ujmuje się: biorące udział w forsowaniu związki taktyczne i oddziały, wykorzystywane środki inżynierskie, odcinki forsowania i przeprawy sprzętu bojowego oraz sposoby forsowania.

Planowanie wspólnych operacji

Wspólne operacje, prowadzone w trakcie operacji frontowej /armijnej/, są planowane przez sztab frontu /armii/ wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk, współdziałających związków operacyjnych i związków taktycznych rodzajów sił zbrojnych na podstawie decyzji dowódcy frontu oraz wytycznych sztabu sojusznicznych sił zbrojnych na teatrze działań wojennych. W trakcie planowania wspólnych operacji, na każdą z nich opracowuje się oddzielny plan. Ponadto, zadania realizowane w ramach wspólnych operacji

znajdują swoje odbicie w planach operacji /działań bojowych/ frontów, marynarki wojennej oraz współdziałających związków operacyjnych.

Operację przeciwdesantową planuje sztab frontu /armii/ wspólnie ze sztabami marynarki wojennej oraz sztabami związków operacyjnych /taktycznych/ rodzajów sił zbrojnych. Jeżeli operację przeciwdesantową kieruje przedstawiciel marynarki wojennej, wówczas jej planowaniem zajmuje się sztab marynarki wojennej wspólnie ze sztabem frontu /armii/ oraz sztabami współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/.

Główną częścią planu operacji przeciwdesantowej jest część operacyjna /szczegółowo opracowana na mapie decyzja wraz z legendą/.

W skład planu operacji wchodzi: plan obrony przeciwdesantowej wybrzeża; plan porażenia ogniowego przeciwnika z załącznikiem - grafiką zmasowanych uderzeń ogniowych; plan obrony przeciwlotniczej; plan współdziałania z załącznikiem - grafiką dowodzenia bojowego, planu łączności.

Zagadnienia dotyczące użycia związków operacyjnych /taktycznych/ i oddziałów rodzajów wojsk oraz wszechstronnego zabezpieczenia są umieszczone, jako oddzielne rozdziały, w odpowiednich planach użycia w operacji rodzajów wojsk.

Operacyjna część planu operacji przeciwdesantowej zawiera: prawdopodobne szlaki, przejścia morzem, podejścia, rejony wysadzenia desantów przeciwnika i kierunki ich działania; położenie i ugrupowanie operacyjne wojsk użytych do obrony przeciwdesantowej oraz ich zadania; system rubieży obronnych, system ognia i zapór na brzegu i w wodzie; kierunki kontrataków i przeciwduderzeń; rejony wykonania uderzeń ogniowych na przeciwniku /obiekty uderzeń/ w punktach załadowania, w trakcie przejścia morzem, desantowania oraz walki na brzegu; bazy morskie oraz działania marynarki wojennej; organizację obrony przeciwlotniczej; stanowiska dowodzenia.

W legendzie podaje się: wnioski z oceny sytuacji, zamiar operacji oraz ich zadania; organizację obrony przeciwdesantowej; etapy operacji i sposób działania wojsk w każdym z nich; organizację współdziałania, wszechstronnego zabezpieczenia i dowodzenia.

W armii zazwyczaj opracowuje się plan obrony wybrzeża morskiego /obrony przeciwdesantowej/, w którym przedstawia się: odcinki i kierunki zagrożenia desantami; skład wojsk wydzielonych do operacji i ich zadania; organizację obrony przeciwdesantowej; sposób porażenia ogniowego przeciwnika; system zapór inżynierskich na podejściach i brzegu; organizację współdziałania, zabezpieczenia i dowodzenia.

Plan działań /operacji/ desantowo-szturmowych opracowuje sztab frontu przy udziale sztabów /wojsk lotniczych/, wojsk obrony powietrznej, wojsk raketowych i artylerii oraz wojsk inżynierskich i przeciwchemicznych. Wykonuje się go na mapie z dwoma załącznikami: legendą i grafikiem desantowania.

Plan zawiera: skład, ugrupowanie i prawdopodobny charakter działania przeciwnika w rejonie działań /operacji/ desantowo-szturmowych; skład desantów, środków desantowania, wsparcia i zabezpieczenia; rejon wyjściowy do desantowania /batalionami/; pas /korytarz/ przelotu desantu operacyjno-taktycznego w składzie: brygady desantowo-szturmowej; sposób użycia desantów w poszczególnych dniach operacji - główne, zapasowe i pozorne rejon desantowania, czas desantowania; zadania desantów; działanie lotnictwa wspierającego; sposoby obezwładniania środków obrony przeciwlotniczej przeciwnika na korzyść desantu przez wojska raketowe, artylerię i lotnictwo; osłona desantów przed uderzeniami lotnictwa przeciwnika; stanowiska dowodzenia.

W legendzie przedstawia się: wnioski z oceny sytuacji; zamiar działań desantowo-szturmowych; skład sił i środków wydzielonych do działań desantowo-szturmowych; podział środków

transportowo-desantowych oraz manewr tymi środkami, zapewniający jednocześnie i kolejne desantowania w poszczególnych dniach operacji; podział resursu lotnictwa na zabezpieczenie desantowania, wsparcie i osłonę desantów, a także do zapewnienia zapotrzebowania desantu w środki materiałowe; organizację desantowania, sposoby wykonania zadań bojowych przez desanty; organizację wszechstronnego zabezpieczenia, współdziałania i dowodzenia.

Grafik desantowania zawiera: wyszczególnienie planowych desantów, czas i rejony ich wysadzenia; skład sił i środków i ich zadania; działanie lotnictwa wojsk lądowych w trakcie desantowania, trasy przelotu, ich profil i ugrupowanie lotnictwa; wydzielony ресурс lotnictwa wojsk lądowych i wojsk lotniczych na zabezpieczenie wysadzenia i wsparcie desantów.

Jeżeli nie planuje się scentralizowanego użycia desantów, wówczas użycie desantów operacyjno-taktycznych planuje się w sposób zdecentralizowany w armii. W tym przypadku ich działanie przedstawia się w części operacyjnej planu operacji armii i w poszczególnych planach bojowego użycia rodzajów wojsk i lotnictwa wojsk lądowych.

W planach tych przedstawia się: dane o przeciwniku; rejony wyjściowe do desantowania, zadania, sposoby desantowania i działań poszczególnych desantów; wydzielone do desantowania środki lotnictwa wojsk lądowych i sposób ich wykorzystania; szerokość korytarza przelotu.

Sztab armii opracowuje plan użycia desantów powietrznych.

Planowanie morskiej operacji desantowej wykonywanej w ramach operacji frontowej prowadzi sztab frontu wspólnie ze sztabami: marynarki wojennej, wojsk lotniczych, wojsk obrony przeciwlotniczej, wojsk rakietowych i artylerii oraz związków taktycznych obrony przeciwdesantowej wybrzeża.

Główną częścią planu operacji desantowej jest jego część operacyjna zawierająca szczegółową decyzję z legendą. Oprócz tego opracowuje się plany: załadowania; desantowania, działań

bojowych desantu morskiego; porażenia ogniowego przeciwnika; obrony przeciwlotniczej; działań bojowych sił operacyjnej osłony; współdziałania, łącznie z grafiką dowodzenia bojowego; łączności. Użycie w operacji desantowej związków taktycznych rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk i wojsk specjalnych, a także problematykę wszechstronnego zabezpieczenia i dowodzenia przedstawi się w odpowiednich planach tych wojsk.

Poszczególne plany, wchodzące w skład morskiej operacji desantowej opracowuje: plan załadowania desantu - jego sztab wspólnie ze sztabem sił zabezpieczających desantowanie; plan desantowania - sztab sił desantujących /najczęściej sztab morskich sił desantowych/ wspólnie ze sztabem desantu; plany porażenia ogniowego przeciwnika; obrony przeciwlotniczej, współdziałania, łączności - sztab frontu /armii/ wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk; planu działań bojowych desantu morskiego na brzegu - sztab desantu; plan działań bojowych sił operacyjnych osłony - sztab marynarki wojennej. Sztab marynarki wojennej oprócz tego - opracowuje plan ochrony i obrony rejonów ześrodkowania i punktów załadowania desantu morskiego, a wyciągi z niego przekazuje dowódcy sił desantowania oraz dowódcy desantu /nie później niż dobę przed ześrodkowaniem wojsk/.

Na mapę części operacyjnej planu morskiej operacji desantowej nanosi się: dane o przeciwniku w rejonach desantowania, głównie o systemie obrony przeciwdesantowej, środkach obrony przeciwlotniczej i odwodach; ugrupowanie sił i środków biorących udział w operacji, rejony ich ześrodkowania /bazowania/; rejony, odcinki i punkty załadowania /główne, zapasowe, pozorne/, drogi marszu do nich; rejony formowania oddziałów desantowych i drogi ich marszu; rejony, odcinki i punkty desantowania /główne, zapasowe, pozorne/; rejony wyjściowe do desantowania /załadowania/ desantów powietrznych; rejony ześrodkowania środków desantowo-transportowych, sił ochrony, okrętów wsparcia ogniowego, rozwijania okrętów podwodnych, oddziałów osłony, oddziałów artylerii nadbrzeżnej i wojsk raketowych, sił i środków obrony przeciwlotniczej, baz lotniczych; kierunki wysadzania głównych i demonstracyjnych desantów; zadania bliższe i dalsze desantu; zadania

/obiekty/ porażenia ogniowego przeciwnika; ugrupowanie sił i środków obrony przeciwlotniczej oraz walki radioelektronicznej osłaniających desant w rejonie wyjściowym, w trakcie przejścia morzem, przy desantowaniu i, prowadzeniu działań na brzegu; strefy i rubieże osłony przeciwlotniczej realizowanej siłami obrony przeciwlotniczej /powietrznej/.

W legendzie do części operacyjnej planu morskiej operacji desantowej podaje się: wnioski z oceny sytuacji; zamiar operacji, skład bojowy i podział sił i środków biorących udział w operacji; zadania desantu morskiego, powietrznego, marynarki wojennej, wojsk raketowych i artylerii, wojsk obrony przeciwlotniczej, korpusu lotniczego, lotnictwa transportowego; etapy operacji, kolejność i sposoby realizacji zadań w poszczególnych etapach; organizacja porażenia ogniowego przeciwnika; organizacja współdziałania wojsk, sił i środków uczestniczących w operacji; wydzielony reśurs lotnictwa, zużycie rakiet i amunicji; przedsięwzięcia wszechstronnego zabezpieczenia bojowego; organizację dowodzenia.

Plan załadowania desantu morskiego zawiera: skład wojsk, sił desantu, ich podział na rzuty; rejonny ześrodkowania; punkty załadowania na środki desantowe; czasy wyjścia do punktów załadowania desantu i ześrodkowania okrętów, statków; kolejność i czasy załadowania; organizację obrony przeciwlotniczej, ochrony i obrony rejonów załadowania; sposób i terminy formowania oddziałów desantowych.

Plan desantowania zawiera: położenie i prawdopodobny charakter działań przeciwnika w rejonie prowadzenia morskiej operacji desantowej, skład i zadania sił desantujących; drogi /szlaki/ i czas przejścia desantów morzem; ugrupowanie marszowe i bojowe sił desantujących i oddziałów desantowych.

Planowanie użycia wojsk frontu w powietrznej /przeciwpo-
wietrznej/ operacji na teatrze działań wojennych prowadzi sztab
frontu wspólnie ze sztabem korpusu lotniczego, wojsk obrony po-
wietrznej i wojsk raketowych i artylerii.

Zagadnienia planowania znajdują odbicie w operacyjnej części
planu operacji, a także w planach działań bojowych wojsk obrony
powietrznej /przeciwlotniczej/, porażenia ogniowego, współdzia-
łania, maskowania operacyjnego oraz walki radioelektronicznej.
W niektórych przypadkach /w czasie przygotowania pierwszych ope-
racji, przy dostatecznej ilości czasu/ we froncie można opraco-
wać oddzielny plan uczestniczenia w operacji powietrznej /prze-
ciwpowietrznej/ na mapie z legendą oraz planem współdziałania.
Plan ten zawiera: skład sił i środków oraz ich zadania; sposób
wykonania postawionych zadań według etapów operacji; organizację
współdziałania, zabezpieczenia i dowodzenia.

Przegrupowanie wojsk planuje i organizuje sztab frontu
/armii, korpusu/.

W trakcie planowania przegrupowania wojsk opracowuje się
przegrupowanie z grafikiem przegrupowania oraz plany przebazowa-
nia lotnictwa, obrony powietrznej /przeciwlotniczej/, służby po-
rządkowo-ochronnej, łączności, a także plany wszystkich rodzajów
zabezpieczenia. Przy dużym natężeniu /skali/ przegrupowania mogą
być opracowywane bardziej szczegółowe plany /plany - grafiki/
przewozów transportem kolejowym, powietrznym, morskim.

Na mapę operacyjnej części planu przegrupowania nanosi się:
położenie przeciwnika i jego prawdopodobne oddziaływanie na prze-
grupowujące się wojska; położenie wojsk działających w przodzie;
rejony wyjściowe wojsk przed rozpoczęciem przegrupowania; rejony
/stacje, porty, lotniska/ załadowania; pasy lub drogi marszu
związków operacyjnych /taktycznych/; kierunki przewozów kolejo-
wych, trasy powietrzne, morskie, linie wyjściowe, rubieże regulo-
wania i czasy ich przekroczenia; rubieże przeszkód; szczególnie
niebezpieczne obiekty z prognozowanymi stratami ich oddziaływania
/skazań, zatopień, itp./; rejony dziennego /nocnego/ odpoczynku
i czasy przebywania w nich; rejony i czasy ześrodkowania wojsk;

lotniska wyjściowe, pośrednie; nowe rejony bazowania oraz kierunki przebazowywania lotnictwa; sposób przemieszczenia rzutu naziemnego; urugupowanie wojsk w końcowym okresie przegrupowania; sposób osłony wojsk w toku przegrupowania i w końcowym jego etapie; rejony pozornych i demonstracyjnych działań wojsk; rejony masowego tankowania paliwa; stanowiska dowodzenia i sposób ich przemieszczenia.

W legendzie przedstawia się: zamiar przegrupowania; główne wskaźniki przegrupowania /skład przegrupowujących się wojsk, głębokość przegrupowania, czas trwania, szerokość pasa przegrupowania, ilość dróg marszu, tempo marszu oraz średnią dobową odległość marszu/; zadania podległych związków operacyjnych /taktycznych/ w czasie przegrupowania; sposób przegrupowania wojsk własnym chodem; organizację transportów kolejowych, morskich i przerzutu powietrzem; sposób przejścia od jednego do drugiego rodzaju przegrupowania; organizację i sposoby pokonania przeszkód wodnych, grzebiotów górskich, rejonów zniszczeń, zapór i stref skażeń; organizację i terminy przebazowania lotnictwa; organizację zabezpieczenia i dowodzenia.

Na podstawie planu przegrupowania, sztab związku operacyjnego opracowuje grafik przegrupowania, w którym przedstawia się: skład wojsk, sposób przegrupowania każdego związku operacyjnego /taktycznego/; pasy przegrupowania, numery dróg marszu i ich kierunki; czasy przegrupowania; wydzielone środki transportowe; końcowe rejony ześrodkowania i czas ich osiągnięcia.

Jeżeli zachodzi potrzeba opracowuje się szczegółowe grafiki przegrupowania dla każdego rodzaju transportu.

Przewozy wojsk transportem kolejowym planuje i organizuje sztab frontu wspólnie ze sztabami okręgów wojskowych na podstawie decyzji dowódcy frontu i wytycznych Sztabu Generalnego.

Plan /Plan - grafik/ przewozu transportem kolejowym zawiera: związki operacyjne /taktyczne/, środki materiałowe przewidziane do przewozu;

ilość potrzebnych środków transportu; sposób i kolejność przewozów, ilość i numerację transportów; główne, zapasowe i pozorne rejony /stacje/ załadowania oraz czasy załadowania; rejony wyjściowe przed załadowaniem; rejony /stacje/ i czasy wyładowania; rejony ześrodkowania wojsk po wyładowaniu i drogi domarszu do nich; terminy rozpoczęcia i zakończenia przewozu; organizację obrony przeciwlotniczej oraz wszystkich rodzajów zabezpieczenia; organizację dowodzenia w trakcie przewozu wojsk. Ponadto w planie przedstawia się przedsięwzięcia wszechstronnego zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia technicznego przewozu wojsk oraz odtwarzania szlaków kolejowych.

Na podstawie planu przewozów opracowuje się plan organizacji dróg zaopatrywania i transportów wojskowych. Wyciągi z tego planu przekazuje się do organów wykonawczych.

Przewozy wojsk transportem powietrznym planuje i organizuje sztab frontu wspólnie z organami sztabu wojsk lotniczych i grupą operacyjną sztabu lotnictwa transportowego na podstawie decyzji dowódcy frontu i wytycznych Sztabu Generalnego.

Plan /plan - grafik/ przewozu transportem powietrznym zawiera: wyszczególnienie wojsk i środków materiałowych do przewozu; aktualne i pozorne lotniska /ładowiska/ załadowania i wyładowania, trasy przelotu; rejony wyczekiwania, zbiórki i ześrodkowanie wojsk po wyładowaniu, wyszczególnienie sił lotnictwa transportowego wydzielonego do transportu; terminy gotowości do załadowania; sposób, kolejność i terminy załadowania i wyładowania; przedsięwzięcia obrony przeciwlotniczej; organizację zabezpieczenia i dowodzenia transportami, a w miarę potrzeb - inne dane.

Morskie transporty planuje i organizuje sztab frontu, wspólnie ze swoimi organami zaopatrywania.

Plan /plan - grafik/ transportu morskiego zawiera: skład transportowych związków taktycznych /oddziałów/, środków materiałowych /ładunki/; organizację transportu /rejony i czasy/ skład statków używanych do transportu, sił osłony i zabezpieczenia; skład i organizację formowania konwojów; faktyczne i pozorne porty /punkty/ załadowania i wyładowania; drogi /szlaki/ transportów /ruchu konwojów/; rejony ześrodkowania wojsk przed załadowaniem i po wyładowaniu;

organizację obrony przeciwlotniczej rejonów ześrodkowania środków transportowych, rejonów załadowania i wyładowania, konwojów na morzu; zabezpieczenie transportu i dowodzenia.

Na podstawie planu transportu morskiego opracowuje się grafik transportów, w którym przedstawia się: rodzaj i ilość statków transportowych do przewozu wojsk i ładunków; rejonny i terminy ich ześrodkowania; punkty załadowania i wyładowania; rejonny formowania konwojów.

Wyciągi z grafiku transportów przekazuje się odpowiednim wykonawcom.

5. Organizacja współdziałania wojsk

Współdziałanie wojsk organizuje dowódca w trakcie przygotowania operacji wspólnie z zastępcami, przedstawicielami sztabu, szefami rodzajów wojsk i służb, a także z dowódcami podległych i współdziałających związków operacyjnych. Organizuje je drogą omawiania w określonej kolejności, sposobu działania wojsk; sił i środków według zadań, kierunków, czasu i rubieży - rozpoczynając od ogólnowojskowych związków operacyjnych /taktycznych/ oraz tych rodzajów wojsk /sił zbrojnych/, w interesach których organizuje się współdziałanie.

Dowódca może organizować współdziałanie metodą wytycznych do działania, meldunków podwładnych dotyczących organizacji i sposobu działania wojsk, a także metodą gier decyzyjnych - rozgrywania głównych epizodów operacji według prawdopodobnych wariantów działania.

Organizację współdziałania prowadzi się po podjęciu decyzji przez podległych dowódców. W trakcie organizacji współdziałania ustala się, jednolity dla wszystkich system sygnałów powiadomienia, wzajemnego rozpoznawania oraz wskazywania celów.

Szczególną uwagę zwraca się na skrytość i maskowanie wykonywanych przedsięwzięć.

Główne zagadnienia współdziałania określa się w decyzji dowódcy, natomiast szczegółowo opracowuje się je w planie współdziałania.

W przypadku ograniczonego czasu na przygotowanie operacji, ważniejsze zagadnienia współdziałania mogą być przekazywane przez dowódcę w trakcie stawiania zadań lub przez kierownicze osoby funkcyjne na stanowiskach dowodzenia podległych wojsk.

W operacji obronnej, szczegółowo organizuje się współdziałanie w trakcie /na okres/: wykonania uderzeń na obiekty pierwszej kolejności porażenia, odwetowego zmasowanego uderzenia ogniowego, wykonania kontrprzygotowania walki o utrzymanie pasa przesłaniania oraz pasa głównego, a także taktycznej strefy obrony, wykonania przeciwuderzenia.

W przeciwnatarciu /operacji zaczepnej/ współdziałanie szczególnie organizuje się na głębokość zadania bliższego, szczególnie w trakcie wykonania zmasowanego uderzenia ogniowego, przy przechodzeniu wojsk do przeciwnatarcia i w pierwszym dniu operacji, a także przy przełamywaniu /uchwyceniu/ ważniejszych rubieży obronnych, rozbiciu głównego zgrupowania wojsk przeciwnika, wprowadzenia do bitwy drugich rzutów, wykonania operacji desantowych.

Sztab planuje i zabezpiecza pracę dowódcy w zakresie współdziałania. W tym celu sztab jest zobowiązany do: zorganizowania trwałej łączności współdziałania, wymiany grup operacyjnych /przedstawicieli/ oraz organizacji wymiany informacji między współdziałającymi sztabami; opracowania planu współdziałania; opracowania planu pracy dowódcy w zakresie organizacji współdziałania na mapach i w terenie /miejscie terenu/; przekazania do podległych i współdziałających sztabów wytycznych dotyczących wykorzystania szyfrów i kodów, kodowania map, tablic sygnałów /współdziałania, wzajemnego rozpoznania, wskazywania celów itp./, a także danych o numeracji celów oraz innych dokumentów; zorganizowania kontroli wykonania przedsięwzięć zabezpieczenia współdziałania.

Plan współdziałania opracowuje sztab związku operacyjnego przy współpracy ze sztabami /grupami operacyjnymi/ współdziałających wojsk.

Projekt planu współdziałania opracowuje się zawczasu, tzn; w trakcie planowania operacji i uzgadnia się go z zainteresowanymi sztabami. Dokument ten podpisuje szef sztabu i szef zarządu operacyjnego. Projekt ten jest głównym dokumentem roboczym, na podstawie którego organizuje się współdziałanie. Po jego uaktualnieniu, w wyniku praktycznej organizacji współdziałania, zostaje zatwierdzony przez dowódcę i staje się dokumentem dowodzenia, służącym do uzgodnionego użycia współdziałających wojsk, sił i środków w operacji.

W celu zabezpieczenia pracy dowódcy w czasie organizacji współdziałania, sztab określa zagadnienia podlegające uzgodnieniu i prawdopodobne decyzje, przygotowuje mapę, makietę terenu, tablice, dane informacyjne i kalkulacje; opracowuje plan pracy dowódcy. W planie tym zamieszcza się: czas i miejsca pracy; skład grupy uczestniczącej w organizacji współdziałania; drogi marszu; czas i miejsce spotkania dowódcy z podwładnymi; zagadnienia i sposób ich omówienia w trakcie organizacji współdziałania; przedsięwzięcia zabezpieczenia ochrony i skrytości.

Organizacja współdziałania w terenie, w zależności od sytuacji, może być prowadzona w różnej kolejności.

W przypadku posiadania odpowiedniej ilości czasu, dowódca rozpoczyna od organizacji współdziałania ogólnego w skali związku operacyjnego. Następnie wyjeżdża do podległych związków operacyjnych /taktycznych/ i organizuje współdziałanie na określonych kierunkach. Tam sprawdza prawidłowość zrozumienia przez podwładnych postawionych im zadań i zadań wykonywanych na korzyść związków operacyjnych /taktycznych/ przez siły i środki przełożonego; omawia działania podległych i współdziałających wojsk w trakcie wykonywania głównych zadań, a także okazywanie wzajemnej pomocy; uzgadnia przedsięwzięcia zabezpieczenia; uaktualnia zagadnienia dowodzenia oraz sygnały dowodzenia; organizuje wzajemne powiadamianie i wskazywanie celów.

6. Praktyczne przygotowanie operacji

Praktyczne przygotowanie operacji realizuje się drogą bezpośredniej pracy w wojskach z podległymi dowódcami i sztabami. Polega ono głównie na sprawdzeniu na miejscu gotowości wojsk do działania, a także praktycznym rozwiązywaniu wynikłych problemów związanych z przygotowaniem i zabezpieczeniem wojsk oraz usunięciu wykrytych niedociągnięć. Pracę tę realizuje dowódca i sztab według specjalnie opracowanego planu. Plan ten zawiera: wyszczególnienie związków operacyjnych /taktycznych/ do których wyjeżdża dowództwo, zadania do wykonania i czas pracy.

Przed wyjazdem, dowódca jego zastępcy i odpowiednie osoby funkcyjne powinni dokładnie przestudiować i ocenić decyzję podległych dowódców. Decyzje te, w określonym terminie, przesyłane są do sztabu nadrzędnego, gdzie dokonuje się ich analizy i przedstawia się dowódcy do zatwierdzenia. O dokonanych przez dowódcę poprawkach informuje się podległe sztaby.

Dowódca i jego zastępcy powinni przebywać w tych związkach operacyjnych /taktycznych/, które będą wykonywały najbardziej złożone i odpowiedzialne zadania.

W ramach przygotowania operacji w podległych sztabach sprawdza się: prawidłowość zrozumienia przez podwładnych treści otrzymanego zadania; ocenia się prawidłowość podjętych przez podwładnych decyzji; wspólnie z podwładnymi, udokładnia się sposoby wykonania głównych zadań; sprawdza się zorganizowanie rozpoznania, porażenia ogniowego, współdziałania, wszechstronnego zabezpieczenia i dowodzenia; stan wojsk, ich zabezpieczenie oraz gotowość do wykonania zadań; usuwa się te niedociągnięcia, które mogą wpłynąć na stan gotowości wojsk; określa się niezbędne przedsięwzięcia przygotowawcze i terminy ich wykonania.

W okresie przygotowania operacji, sztab na podstawie wytycznych dowódcy, planuje i organizuje operacyjne i bojowe przygotowanie organów dowodzenia i wojsk.

W tym celu opracowuje się plan przygotowania operacyjnego organów dowodzenia oraz plany i programy przygotowania bojowego wojsk.

W planach tych uwzględnia się zagadnienia dotyczące charakteru postawionych zadań i warunków ich wykonania; określana jest kolejność prowadzenia ćwiczeń z wojskami, treningów, strzelań amunicją bojową; określa się terminy zakończenia zgrywania bojowego oddziałów i związków taktycznych.

Szczególnie ważnym zadaniem w trakcie przygotowania operacji jest planowanie i organizacja zabezpieczenia styków i skrzydeł.

W tym celu sztab powinien: ocenić warunki działania wojsk; określić prawdopodobne kierunki: uderzeń przeciwnika w styki i przedsięwzięcia; które należy zastosować aby je odeprzeć; uzgodnić z sąsiadami odpowiedzialność za obronę styków i skrzydeł; wydzielane do tego celu siły i środki i ich działanie; uzgodnić sposoby manewru w przypadku włamania się przeciwnika, organizację dowodzenia wspólnymi działaniami wojsk na stykach i skrzydłach. Zagadnienia te mogą być rozwiązywane przez grupy operacyjne specjalnie wysyłane do sąsiadów /najczęściej z prawa na lewo/. Rezultaty ich pracy są opracowywane na piśmie i podpisywane przez szefów sztabów i zatwierdzane przez dowódców sąsiadujących związków operacyjnych.

Praca sztabu w trakcie praktycznego przygotowania systemu dowodzenia polega na: uzupełnieniu do pełnych etatów organów dowodzenia i przygotowanie ich do pracy bojowej; rozwijaniu i urządzaniu stanowisk dowodzenia; organizacji i rozwijania łączności, i przygotowaniu do pracy zautomatyzowanych systemów dowodzenia.

W celu sprawdzenia gotowości systemu dowodzenia, prowadzone są planowe i zaskoczenia treningi i sprawdziany kontrolne.

Rozdział piąty

PRACA SZTABÓW W TOKU OPERACJI

1. Organizacja pracy sztabów w toku operacji

Sztab w toku operacji jest zobowiązany do: utrzymania ciągłej łączności ze sztabem nadrzędnym, sztabami podległych wojsk i sąsiadami; operatywnego zdobywania, zbierania, analizowania, uogólniania i oceniania sytuacji; posiadania informacji o położeniu, stanie i charakterze działań wojsk własnych; zabezpieczenia codziennej działalności dowódcy w zakresie dowodzenia wojskami, uaktualniania danych do powzięcia decyzji; określania i opracowania sposobów wykonania kolejnych zadań; terminowego przekazywania do wojsk uaktualnionych lub nowych zadań, organizowania i kontrolowania ich wykonania; meldowania do sztabu nadrzędnego o sytuacji, powziętych /uaktualnionych/ decyzjach, postawionych wojskom zadaniach i ich wykonaniu; utrzymania i odtworzenia naruszonego współdziałania między wojskami, siłami i środkami; realizacji dodatkowych przedsięwzięć w celu utrzymania gotowości bojowej wojsk i zabezpieczenia działań bojowych; zorganizowania odpowiednio do zaistniałej sytuacji, zmasowanych uderzeń ogniowych i wykonania zadań porażenia ogniowego przeciwnika;

; planowania i organizowania odtwarzania zdolności bojowej wojsk; podejmowania działań zabezpieczających trwałość, ciągłość dowodzenia wojskami i jego odtwarzania; prowadzenia ewidencji strat w stanie osobowym, technice oraz zużycie rakiet, amunicji i innych środków materiałowych, a także organizowania ich uzupełnienia; równoległego planowania i organizowania kolejnej operacji.

Sztab w toku operacji pracuje w takiej samej strukturze organizacyjno-etatowej jak i w czasie jej przygotowania.

W wypadku zmiany sytuacji, pojawienia się nowych zadań i zniszczenia pojedynczych stanowisk dowodzenia, uaktualnia się skład bojowy organów dowodzenia, tworzy się specjalne grupy robocze do planowania działań wojsk wykonujących nowe zadania,

a skład operacyjny dzieli się na utworzone stanowiska dowodzenia. Ze składu organów dowodzenia związku operacyjnego tworzy się i wysyła grupy operacyjne na odtworzone stanowiska dowodzenia, a także do sztabów tych związków operacyjnych, z którymi należy organizować współdziałanie od nowa.

Metody pracy dowódcy, sztabu i innych organów dowodzenia mogą ulegać zmianie w toku operacji. We wszystkich wypadkach powinny one odpowiadać charakterowi wykonywanych zadań, wynikłej sytuacji, powinny zabezpieczać terminowe i zorganizowane wykonanie wszystkich, w tej liczbie wynikłych niespodziewanie zadań, z uwzględnieniem ich ważności i pilności, jednocześnie kierowanie wojskami prowadzącymi działania bojowe oraz wypracowanie /uaktualnienie/ decyzji na każdą dobę i planowanie kolejnych zadań bojowych. W tym celu jest niezbędne: dokładne rozdzielanie stanów osobowych zarządów i oddziałów i terminowe uaktualnienie zgodnie z zaistniałą sytuacją ich obowiązków; zorganizowanie pracy w sztabie i innych organach dowodzenia, zgodnie z uaktualnionym grafikiem dobowym; wcześniejsze przygotowanie materiałów, map, informacji, które mogą być potrzebne w toku działań bojowych.

Główną metodę pracy sztabów na tym etapie jest metoda pracy równoległej.

Wszystkie sztaby pracują w cyklu całodobowym, zgodnie z opracowanym i uaktualnionym w miarę potrzeb porządkiem dnia. W ramach cyklu całodobowego określa się: terminy zbierania i meldowania uogólnionych danych o sytuacji; terminy podsumowania wyników działań bojowych za dobę, powzięcia decyzji na kolejne dni walki, terminy przygotowania i podpisania meldunków, przekazanie rozkazów i zarządzeń.

W toku operacji /działań bojowych/, szczególnie w warunkach gwałtownie zmieniającej się sytuacji, sztab powinien stale utrzymywać w stanie gotowości bojowej wszystkie środki łączności i zautomatyzowane systemy dowodzenia wojskami. Każdy oficer sztabu zobowiązany jest: umieć samodzielnie prowadzić bezpośrednio rozmowy z odpowiednimi osobami funkcyjnymi sztabów podległych, współdziałających ZO/ZT/ i sąsiadów; dokładnie znać sytuację zgodnie z

rodzajami swojej działalności: w każdej chwili być gotowym do jej zameldowania z podaniem wniosków i rezultatów kalkulacji, prowadzić adnotacje o wydanych i otrzymanych zarządzeniach; wyjeżdżać do wojsk w celu wykonania określanych zadań.

2. Zbieranie, analizowanie, ocena danych o sytuacji i uaktualnianie zadań wojskom w toku operacji

Zbieranie, analizowanie i ocena danych o sytuacji w toku operacji /działań bojowych/ jest procesem ciągłym. Przy tym, ważniejsze informacje, które należy meldować niezwłocznie /miejsce rozmieszczenia i stan środków napadu jądrowego, innych ważnych obiektów przeciwnika/ zdobywane są i uogólniane w realnej skali czasu lub z minimalnym opóźnieniem w stosunku do faktycznego położenia i sytuacji. Inne informacje, w szczególności o położeniu wojsk, mogą być zbierane dopiero o ustalonych terminach. Częstotliwość zależy od szczebla dowodzenia i charakteru działania wojsk. Może ona być określana w zarządzeniu dowódcy lub sztabu nadrzędnego. W wyznaczonych terminach, uogólnioną sytuację melduje szef sztabu, szefowie zarządu operacyjnego i rozpoznawczego, a w miarę potrzeby - szefowie kierunków, rodzajów wojsk i służb. Meldunki powinny być jasne, krótkie i zawierać tylko nowe dane, oraz odpowiednie wnioski i propozycje.

Szczególnie dane o sytuacji melduje się dowódcy bezwzględnie. Zbierane w toku operacji dane o sytuacji, powinny dokładnie odpowiadać aktualnemu położeniu wojsk w danym terminie. W wypadku utracenia łączności ze ZO /ZT/ i brakiem możliwości otrzymania danych o sytuacji posiadanymi kanałami łączności - sztab robi wszystko w celu uzyskania informacji o sytuacji.

Do odtworzenia łączności może wykorzystać: sąsiadów, wojska współdziałające, może także wysłać swoich przedstawicieli i oficerów łącznikowych do odpowiednich sztabów i bezpośrednio do wojsk.

W toku operacji, dane o sytuacji przedstawia się na mapie prowadzenia działań bojowych, /tablicach informacyjnych/, mapach roboczych: dowódcy, szefa sztabu, szefa zarządu operacyjnego oraz

innych osób funkcyjnych, a także w grupie kierunków. Położenie wojsk na określoną godzinę przedstawia się we wszystkich zarządach i podległych sztabach tymi samymi znakami umownymi.

Mapy robocze osób funkcyjnych powinny odzwierciedlać położenie wojsk, dynamikę działań bojowych swojego rodzaju wojsk, z odpowiednią legendą wyjaśniającą. Sytuacja powinna być przedstawiona na mapach w taki sposób, ażeby była zrozumiała nie tylko dla ich wykonawców, ale i dla innych osób funkcyjnych.

Sztab dokonuje zbierania, analizy i oceny sytuacji, prognozuje dalszy jej rozwój, możliwe zmiany, a także określa zagrożenia, które mogą wyniknąć w toku realizacji postawionych zadań.

Szef sztabu w toku dokonywania podsumowania wyników działań za dobę, uogólnia dane o sytuacji i przygotowuje dowódcy propozycje do decyzji na kolejne dni walki. Propozycje te przedstawia się na mapie wraz z załączonymi kalkulacjami i projektami zarządzeń bojowych do wojsk. Biorąc pod uwagę prawdopodobny charakter operacji oraz wynikające z niej zadania, należy wcześniej przewidzieć przedsięwzięcia zapewniające osiągnięcie sukcesu przez wojska.

W toku operacji zadania stawia się wojskom /uaktualnia/ w formie zarządzeń bojowych. We froncie zarządzenia bojowe dla armii i innym podległym ZO i ZT przekazuje się w miarę potrzeb wynikających ze zmiany sytuacji lub do wykonania kolejnego zadania operacyjnego; w armii - codzinnie, na każdą kolejną dobę walki, a także w miarę potrzeb wynikających ze zmiany sytuacji.

Zarządzenia bojowe, przekazywane w toku działań bojowych powinny być krótkie i jasne. W swej treści powinny one zawierać: krótkie wnioski z oceny przeciwnika i prawdopodobnego charakteru jego działań; zadanie danego ZO /ZT/; zadania sąsiadów; przedsięwzięcia wykonywane w interesach danego ZO /ZT/ siłami i środkami przełożonego, a także współdziałających wojsk; czas gotowości do działań.

3. Organizacja ogniowego porażenia przeciwnika w toku operacji

W toku operacji /działań bojowych /sztaby ogólnowojskowych ZO, marynarki wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk, odpowiednio do zaistniałej sytuacji i decyzji dowódcy ciągle planują /uaktualniają plany/ i organizują porażenie ogniowe przeciwnika w celu wykonania zmasowanych uderzeń ogniowych i wykonania ważniejszych zadań operacyjnych.

Przy wykonywaniu uderzenia na obiekty pierwszej kolejności, zmasowanego uderzenia ogniowego oraz odwetowego i spotkaniowego, sztab organizuje rozpoznanie w celu potwierdzenia danych o obiektach porażenia, uogólnia jego rezultaty, uaktualnia plan porażenia ogniowego, zabezpiecza i kontroluje przekazanie rozkazu do wykonania uderzenia.

W trakcie uderzenia, szef sztabu przez grupę planowania porażenia ogniowego, sztaby rodzajów wojsk, korpusu lotniczego, kontroluje i ewidencjonuje wykonanie i niewykonanie straty rakiet i uderzenia lotnictwa; organizuje w miarę potrzeb, manewr środkami; ocenia rezultaty porażenia i melduje o nich dowódcy.

Sztab planuje i organizuje kolejne zmasowane uderzenia ogniowe zgodnie z planem operacji oraz w miarę potrzeb i gotowości sił i środków. Przed każdym zmasowanym uderzeniem ogniowym, sztab w oparciu o grupę planowania ogniowego porażenia, wspólnie ze sztabami WRiA i korpusu lotniczego określa i uaktualnia położenie celów i obiektów przewidzianych do porażenia; opracowuje grafik wykonania uderzenia; przekazuje zadania wykonawcom; zabezpiecza terminowe osiągnięcie gotowości do działania przez wojska, siły i środki.

Sztab /grupa porażenia ogniowego w trakcie organizacji kompleksowego porażenia ogniowego przeciwnika zbiera, analizuje i ocenia napływające informacje o wykrytych

w poszczególnych strefach rozpoznania i porażenia, obiektach i celach; wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk określa zakres zadań ogniowych, sposób porażenia ogniowego /jego etapy i metody wykonania zadań w każdym etapie/; dokonuje podziału zadań między środki rażenia, określa konkretne zadania dla podległych wykonawców; ustala niezbędny i prawdopodobny stopień porażenia ogniowego; opracowuje odpowiedni grafik porażenia ogniowego i organizuje jego realizację w ramach zabezpieczenia wykonania przeciwuderzeń, przełamania obrony przeciwnika, wprowadzenia do bitwy drugich rzutów, forsowania przeszkód wodnych, wysadzenia desantów i wykonania innych zadań.

W grupie planowania porażenia ogniowego przeciwnika analizuje się, uogólnia i odnotowuje w zbiorczych tablicach i na mapach rezultaty porażenia ogniowego. Ocenia się efektywność rozpoznania, użycia różnych środków i sposobów rażenia, a także określa się przedsięwzięcia zmierzające do zwiększenia jego efektywności.

/Głównymi zadaniami sztabu i innych organów dowodzenia w zakresie organizacji i wykonania jądrowego porażenia^{x/} przeciwnika w toku operacji są: planowanie i organizacja rozpoznania i potwierdzenia danych o obiektach przewidzianych do porażenia bronią jądrową, a szczególnie do wykonania pierwszego uderzenia jądrowego, ciągłe uaktualnianie tego planu; terminowe przekazanie uaktualnionych zadań do wojsk; kontrolowanie gotowości środków uderzenia jądrowego; przestrzeganie zasad uniemożliwiających niesankcjonowane użycie broni jądrowej; przekazanie sygnałów /rozkazów/ do zabezpieczenia broni jądrowej, bezpośredniego przygotowania do wykonania pierwszego i kolejnych uderzeń jądrowych, a także do przejścia w gotowość bojową pół min jądrowych; zbieranie danych o rezultatach uderzeń jądrowych i wybuchów min jądrowych; kontrolowanie wykonywania zadań porażenia jądrowego przez wykonawców i organizację dowodzenia wojskami w trakcie wykonania pierwszego i kolejnych uderzeń jądrowych.

Sztab organizuje rozpoznanie obiektów przewidzianych do porażenia bronią jądrową, które prowadzi się nieprzerwanie przy wykorzystaniu wszystkich sił i środków rozpoznania.

^{x/}W sytuacji dysponowania bronią jądrową i prowadzenia działań bojowych z jej użyciem.

Uogólnione dane o rezultatach rozpoznania przekazuje się do grupy planowania porażenia jądrowego i ogniowego, a także do sztabów wojsk raketowych i artylerii, wojsk frontu oraz do innych zainteresowanych organów. Organizuje się rozpoznanie w celu potwierdzania danych o obiektach przeznaczonych do porażenia. Rozpoznanie to realizuje się przez zmasowany wylot głównych sił lotnictwa rozpoznawczego oraz wykorzystując wszystkie siły i środki rozpoznania.

Grupa planowania porażenia ogniowego i jądrowego ciągle uaktualnia plan pierwszego uderzenia jądrowego. Biorąc pod uwagę położenie wojsk własnych i przeciwnika, rezultaty rozpoznania obiektów zniszczonych bronią klasyczną, które utraciły swoje znaczenie, lub zostały uchwycone przez nacierające wojska - przeplanowuje się wcześniej zaplanowane uderzenia na nowo odkryte obiekty, dokonuje się nowego rozdziału sił i środków, a także uaktualnia zadania wojskom raketowym i artylerii, oraz lotnictwu. Wszystkie zmiany w planie pierwszego uderzenia jądrowego przedstawia się dowódcy do zatwierdzenia.

Dowódca /z szefem sztabu, szefami zarządów operacyjnego i rozpoznawczego, WRiA, dowódcą korpusu lotniczego, szefem wojsk inżynierskich, szefem wojsk chemicznych, szefem oddziału WRE/ kieruje przygotowaniem i wykonaniem pierwszego uderzenia jądrowego z centrum dowodzenia bojowego. W tym celu wykorzystuje się wszystkie posiadane główne, zapasowe i rezerwowe sieci i kanały łączności.

Szef sztabu melduje o uaktualnieniach dokonywanych w planie pierwszego uderzenia jądrowego, o rezultatach dodatkowego rozpoznania obiektów uderzenia, a także nowe propozycje wykonania uderzenia jądrowego. Ponadto przekazuje on zadania i wytyczne dowódcy, oraz kontroluje ich wykonanie przez podległe ZO /ZT/.

Szef zarządu operacyjnego uogólnia, a następnie melduje główne dane o sytuacji, informacje o zarządzeniach /sygnałach/ otrzymanych ze sztabu nadrzędnego i wykonaniu związanych z nimi zadaniami, uczestniczy w przekazywaniu komend do podległych ZO /ZT/, kontroluje ich wykonanie.

Szef zarządu rozpoznawczego uaktualnia i melduje aktualne dane o obiektach przewidzianych do porażenia, a także o działaniach przeciwnika.

Szef wojsk raketowych i artylerii i dowódca wojsk lotniczych frontu, szefowie: wojsk inżynieryjnych, chemicznych, oddziału WRE meldują o gotowości swoich środków do działania oraz przedstawiają propozycje ich użycia, przekazują uaktualnione zadania do wykonawców, kontrolują gotowość rakiet, artylerii, samolotów - nosicieli do wykonania zadania, odpalania min jądrowych, obezwładniania, kontrolują wykonanie przekazanych zarządzeń, podejmują działania dla pełnego i terminowego wykonania postawionych zadań.

Po pierwszym starciu, sztab organizuje rozpoznanie jego skutków, uogólnia, a następnie ocenia jego efektywność i przygotowanie do drugiego startu.

Rezultaty uderzenia jądrowego ocenia się na podstawie meldunków podwładnych, danych z rozpoznania, środków wykrywania wybuchów jądrowych, a także analizy dokonanych startów rakiet, uderzeń lotnictwa, wybuchów min jądrowych i rezultatów prognozowania ich skutków, z jednoczesnym uwzględnieniem przeciwdziałania przeciwnika.

Na podstawie uogólnionej informacji ustala się, w jakim stopniu wykonano zadania pierwszego uderzenia jądrowego, jaką ilość obiektów porażono, a ile pozostało do porażenia, stopień porażenia obiektów, jakie zgrupowania przeciwnika zniszczono, a na jakie należy wykonać dodatkowe uderzenia. Jednocześnie uaktualnia się i ocenia stan wojsk własnych, a szczególnie środków przenoszenia broni jądrowej oraz dowodzenia wojskami i kierowania bronią jądrową.

Wnioski o rezultatach pierwszego uderzenia jądrowego i propozycje dotyczące porażenia nowo wykrytych obiektów melduje się dowódcy w celu powzięcia decyzji do kolejnych uderzeń.

4. Utrzymanie współdziałania w toku operacji.

W toku operacji /działań bojowych/ sztab zobowiązany jest podejmować działanie w celu ciągłego utrzymania współdziałania z ZO /ZT/, uczestniczącymi w operacji, między rodzajami wojsk, ugrupowaniem wojsk, sąsiednimi ZO, ZT, elementami ugrupowania operacyjnego, a także w celu natychmiastowego odtwarzania go w wypadku naruszenia. W tym celu sztab ciągle informuje sztaby współdziałających wojsk, o sytuacji i powziętych decyzjach, a także przekazuje uaktualnione zadania podległym, przydzielonym i wspierającym wojskom.

Do obowiązków sztabu należy także: przekazywanie dodatkowych wytycznych dotyczących współdziałania; uzgadnianie i uaktualnianie sposobu wspólnych działań w trakcie wykonywania wszystkich zadań operacyjnych; kontrolowanie ich wykonania.

W celu utrzymania współdziałania w toku operacji, sztab organizuje i kontroluje wykonanie zawartych w planie współdziałania przedsięwzięć i działań wojsk. W razie potrzeby dokonuje on korekty planu, odpowiednio do zaistniałej sytuacji, a następnie przekazuje wprowadzone zmiany do wykonawców, podległych i współdziałających ZO /ZT/. W miarę rozwijania operacji i wykonywania postawionych zadań, dowódca i sztab systematycznie analizuje sytuację, ustalając sposoby i kolejność wspólnych działań wojsk, sił i środków w każdym kolejnym zadaniu, uzgadniają wysiłki wojsk, uaktualniają wspólną łączność powiadamiania i wskazywania celów. Szczególną uwagę zwraca się na terminowe przekazywanie wojskom sygnałów i komend dotyczących współdziałania, zgodnie z grafikiem dowodzenia bojowego.

W przypadku gwałtownej zmiany w sytuacji, potrzeby wykonania nowych zadań operacyjnych, a także przy wprowadzeniu do bitwy drugich rzutów na nowych kierunkach - współdziałanie zazwyczaj organizuje od nowa. W tym celu wydaje się wytyczne do współdziałania, opracowuje się nowe plany współdziałania z grafikiem dowodzenia bojowego, a także dokonuje się uzgodnienia działania wojsk, organizuje się współdziałanie w terminie lub na mapach, organizuje się

wyjazd dowódcy i przedstawicieli sztabu do podległych wojsk.

Szczególniej kontroluje się i udokładnia sposób współdziałania w trakcie bezpośredniego przygotowania wspólnych operacji i w toku ich prowadzenia.

5. Dowodzenie wojskami w toku operacji

Operacja obronna

Dowodzenie wojskami w pierwszej operacji obronnej realizuje się z wcześniej przygotowanych stacjonarnych oraz ruchomych stanowisk dowodzenia. Praca dowódcy i sztabu jest organizowana w taki sposób, żeby można było wcześniej ustalić przygotowanie przeciwnika do natarcia, kierunki jego uderzeń, a także zorganizować działanie odwetowe, zgodnie z opracowanymi planami i konkretną sytuacją, nie dopuścić do włamania się na duże głębokości przez nacierające ugrupowania i stworzyć warunki do ich rozbicia.

W wypadku jawnego zagrożenia wybuchem wojny, sztab zwiększa wysiłki rozpoznania, a w szczególności dąży do zdobycia informacji o: przygotowaniach lotnictwa do uderzeń oraz terminach jego startu; wychodzeniu wojsk w rejony wyjściowe; położeniu ZT pierwszego rzutu, artylerii i lotnictwa na wysuniętych lotniskach, stanowisk dowodzenia i najbliższych odwodów. Po uogólnieniu tych danych, sztab opracowuje, a następnie melduje dowódcy propozycje dotyczące: organizacji wyprowadzenia własnego lotnictwa i wojsk OPL spod uderzeń; odparcia napadu powietrznego; przekazania zadań, wykorzystując do tego celu sztaby WRiA, wojsk lotniczych frontu; kontroli gotowości wojsk do odparcia natarcia i wykonania uderzeń na zaplanowane objekty.

W celu odparcia pierwszego zmasowanego lotniczo-rakietowego uderzenia przeciwnika sztab, na podstawie otrzymanych informacji z rozpoznania, przygotowuje dowódcy propozycje do użycia własnego lotnictwa; organizuje i kontroluje działanie sił i środków wojsk OPL i lotnictwa /w pierwszej kolejności dyżurnych/; uzgadnia działanie wojsk OPL i lotnictwa myśliwskiego; ustala skutki uderzenia

przeciwnika, uaktualnia stany wojsk i określa przedsięwzięcia odtworzenia systemu OPL. Na podstawie decyzji dowódcy, sztab organizuje manewr sił i środków na zapasowe pozycje i lotniska, realizuje przedsięwzięcia w zakresie przygotowania i odparcia kolejnych uderzeń przeciwnika.

W trakcie wykonywania uderzenia na obiekty przeciwnika pierwszej kolejności rażenia odwetowego /spotkaniowego/, zmasowanego uderzenia ogniowego, sztab kontroluje wykonanie postawionych zadań, zbiera dane o wykonywanych zadaniach przez wojska, przygotowuje propozycje porażenia nowo odkrytych ważnych obiektów, analizuje rezultaty uderzeń, a wnioski melduje dowódcy i do sztabu nadrzędnego.

Z chwilą rozpoczęcia agresji przez przeciwnika i działań w pasie przesłania, sztab ZO skierowuje swój wysiłek na: utrzymanie trwałej łączności z wojskami osłonowymi; organizację ich wsparcia uderzeniami lotnictwa, WR oraz ogniem artylerii; kontrolę terminowego wyprowadzania wojsk osłonowych i odtworzenie ich zdolności bojowej.

Ważniejszym zadaniem sztabu w tym okresie jest określanie kierunku głównego uderzenia przeciwnika i przyjęcie w określonym terminie przedsięwzięć w zakresie wzmocnienia obrony głównego pasa, na kierunkach i odcinkach zagrożenia.

Organizując ogniowe kontrprzygotowanie, sztab na podstawie decyzji dowódcy zwiększa intensywność rozpoznania obiektów przeciwnika w rejonach przewidzianych do jego wykonania, określa położenie /rejon rozwijania/ jego wojsk: pierwszego rzutu, artylerii, stanowisk dowodzenia i najbliższych odwodów. Dane te sztab uogólnia i melduje dowódcy propozycje dotyczące uaktualnienia planu ogniowego, kontrprzygotowania, a przez sztaby WR1A, korpusu lotniczego przekazuje zarządzenia z uaktualnionymi zadaniami, wytycznymi o początku i sposobie przeprowadzenia ogniowego kontrprzygotowania. Organizuje i kontroluje terminowe ześrodkowanie wszystkich sił i środków biorących udział w kontrprzygotowaniu, zabezpiecza ich gotowość do wykonania zadania i przekazuje

sygnał do rozpoczęcia kontrprzygotowania. W toku kontrprzygotowania zbiera dane o rezultatach wykonania przez wojska zadań, a także przedkłada propozycje o porażeniu nowo wykrytych, ważnych obiektów przeciwnika.

W toku prowadzenia działań bojowych o utrzymanie głównego pasa obrony /pierwszej rubieży obronnej/ i kolejnych rubieży obronnych, sztab na podstawie danych o działaniach przeciwnika, przygotowuje propozycje dotyczące: utrzymania najbardziej ważnych rejonów i odcinków; rozbitcia ugrupowania przeciwnika, które dokonały włamań, ich porażenia ogniowego; użycia odwodów przeciwpancernych, oddziałów zaporowych; wykonania manewru wojskami, siłami i środkami. Szczególną wagę należy zwrócić na przedsięwzięcia dotyczące: uniemożliwienia przerwania się przeciwnika na nie obsadzonych lub słabo bronionych odcinkach; likwidacji desantów powietrznych przeciwnika; organizacji rozwijania odwodów na rubieżach i w głębi obrony.

W trakcie przygotowania przeciwuderzenia, sztab realizuje następujące przedsięwzięcia: uaktualnia dane o składzie, położeniu i zdolności bojowej wojsk, które dokonały włamań, ustala miejsca zagrożenia; przygotowuje kalkulacje możliwych wariantów wykonania przeciwuderzenia; przygotowuje zarządzenia bojowe i przekazuje je wykonawcom; zabezpiecza organizację współdziałania; organizuje przygotowanie dróg marażu i rubieży rozwijania, służbę porządkowo-ochronną, organizuje przeprawy; zabezpiecza terminowe utworzenie ugrupowania wojsk do przeciwuderzenia oraz porażenie ogniowe przeciwnika, uaktualnia i organizuje wykonanie przedsięwzięć dotyczących obrony zgrupowania wykonującego przeciwuderzenie przed uderzeniami lotnictwa i kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych, a także organizuje maskowanie wojsk. Stwarza warunki do zaskoczenia przeciwnika.

Sztab, w toku wykonywania przeciwuderzenia, stwarza warunki dowódcy do dowodzenia wojskami ze stanowiska dowodzenia, zapasowego stanowiska dowodzenia, lub z wysuniętego stanowiska dowodzenia; organizuje ciągłe rozpoznanie przeciwnika, a szczególnie jego odwodów; zabezpiecza terminowe wyjście wojsk, ich rozwijanie i rozpoczęcie ogniowego przygotowania ataku; utrzymuje współdziałanie wojsk

uczestniczących w przeciwuderzeniu, organizuje i kontroluje wykonanie przedsięwzięć dotyczących zabezpieczenia skrzydeł zgrupowania uderzeniowego i utrzymania uchwyconych rubieży.

Kontrnatarcie /operacja zaczepna/

W kontrnatarciu /operacji zaczepnej/ dowodzenie wojskami realizuje się z ruchomych stanowisk dowodzenia.

Do głównych zadań sztabu w kontrnatarciu /operacji zaczepnej/ należy: prowadzenie aktywnego i ciągłego rozpoznania w celu wykrycia dokładnego położenia i możliwości przeciwnika, wszechstronna ocena sytuacji, kalkulacja czasu przejścia wojsk do kontrnatarcia, sprecyzowanie zadań na pierwszy dzień operacji; przekazanie sygnałów do rozpoczęcia rozwijania wojsk; wykonanie zmasowanego uderzenia ogniowego; rozpoczęcie przygotowania ogniowego kontrnatarcia; organizacja i wykonanie przedsięwzięć mających na celu zerwanie działań przeciwnika w wypadku wykonania uderzenia uprzedzającego.

W toku kontrnatarcia /operacji zaczepnej/, sztab związku operacyjnego biorąc pod uwagę zaistniałą sytuację, przygotowuje propozycje dotyczące uaktualnienia decyzji; organizuje wykonanie zadań dotyczących rozbicia głównych ugrupowań przeciwnika, uchwycenia z marszu lub przerwania rubieży obronnych, zabezpieczenia wprowadzenia do bitwy drugich rzutów i odwodów, utrzymania wysokiego tempa natarcia wojsk i zabezpieczenia jego ciągłości, forsowania z marszu przeszkód wodnych, organizacji i wykonania operacji desantowych /działań desantowo-szturmowych/, odparcia uderzeń z powietrza, przeciwuderzenia przeciwnika i rozwinięcia powodzenia.

Jeśli przejście do kontrnatarcia /operacji zaczepnej/, rozpoczyna się od przełamania obrony, a także w celu przełamania kolejnych rubieży obronnych, sztab związku operacyjnego określa charakter rubieży, stopień inżynieryjnej rozbudowy, ugrupowanie i skład broniących wojsk przeciwnika. Na tej podstawie, sztab przygotowuje propozycje organizacji przełamania, w których określa: odcinki dla wojsk biorących udział w przełamaniu, ich ugrupowanie; zadania wojsk;

organizację i sposób porażenia ogniowego. Na podstawie decyzji dowódcy do przełamania, sztab przekazuje zadanie wykonawcom i organizuje ich wykonanie. W toku przełamania, sztab śledzi działanie wojsk własnych i przeciwnika, zabezpiecza terminowe potęgowanie wysiłku działania; planuje uderzenia na przegrupowujące się odwoły przeciwnika; organizuje zabezpieczenie i rozwinięcie powodzenia.

Organizując w toku operacji forsowanie przeszkód wodnych, sztab związku operacyjnego zawczasu zbiera, a następnie uaktualnia i ocenia dane o przeszkodach wodnych i broniących je wojskach; określa dogodno odcinki forsowania; dokonuje podziału środków przeprawowych; ustala miejsca i terminy organizacji frontowych i armijnych przepraw. Następnie sztab związku operacyjnego wspólnie ze sztabami WRiA, korpusu WL, OPL, wojsk inżynieryjnych i chemicznych opracowuje plany grafiki forsowania; kalkuluje i określa kolejność i terminy forsowania przez pierwszy rzut, przeprawy kolejnych rzutów i innych elementów ugrupowania operacyjnego; organizuje porażenie ogniowe nieprzyjaciela, obronę przepraw przed bronią precyzyjnego rażenia, przedsięwzięcia ratunkowo-ewakuacyjne.

W toku forsowania, sztab organizuje terminowy wymarsz środków przeprawowych wojsk na przeszkodę wodną, rozwijanie WRiA, OPL; organizuje i kontroluje wykonanie zadań porażenia przeciwnika, przedsięwzięć zabezpieczenia inżynieryjnego, przeciwchemicznego forsowania oraz urządzenie i funkcjonowanie frontowych i armijnych przepraw.

W trakcie organizacji wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu /odwoły/, sztab związku operacyjnego zawczasu uaktualnia sytuację na kierunkach przyszłych działań, w tym położenie wojsk własnych, przeciwnika, a także przewiduje możliwe zmiany ich położenia do momentu wprowadzenia do bitwy drugiego rzutu; organizuje zbieranie, analizę, ocenę i uogólnianie danych o obiektach /celach/ przeciwnika, określa przedsięwzięcia dotyczące przygotowania wojsk drugiego rzutu /odwoły/ do wykonania zadania; dokonuje kalkulacji przegrupowania i przygotowuje propozycje dotyczące ugrupowania i sposobu marszu, rozwijania, wprowadzenia do bitwy, organizacji porażenia ogniowego przeciwnika, zabezpieczenia wprowadzenia do bitwy i działania wojsk; uaktualnienia systemu dowodzenia i organizacji łączności.

Po powzięciu decyzji przez dowódcę, sztab przekazuje zarządzenia bojowe do wojsk oraz opracowuje /na mapie z legendą/ plan wprowadzenia drugiego rzutu /odwołu/ do bitwy. Jednocześnie sztab ZO wspólnie ze sztabem wojsk inżynieryjnych organizuje przygotowanie dróg marszu i rubieży rozwijania, a także podejmuje działania w celu ich zwolnienia przez inne wojska; przekazuje do sztabu ZO /ZT/ drugiego rzutu /odwołu/ i wojsk działających na kierunku jego wprowadzenia, aktualne dane o sytuacji; organizuje współdziałanie między wojskami pierwszego rzutu i wprowadzonymi do bitwy; organizuje i kontroluje przybycie środków wzmocnienia, dokonuje zmiany podporządkowania wojsk, kontroluje rozpoczęcie i przebieg przegrupowania, rozwijania i wprowadzenia wojsk do bitwy; organizuje pracę WSD rozwijanego w celu bezpośredniego dowodzenia drugim rzutem w momencie wprowadzenia do bitwy.

W celu zerwania i odparcia przeciwuderzenia przeciwnika, sztab organizuje rozpoznanie jego odwołów, ześrodkowuje wysiłki na terminowym wykryciu rejonów ich ześrodkowania, kierunków przegrupowania i określeniu prawdopodobnego charakteru działań; uprzedza podległe sztaby i wojska. Jednocześnie przygotowuje propozycje dotyczące odparcia przeciwuderzenia, a następnie na podstawie decyzji dowódcy, przekazuje zarządzenia bojowe do wojsk. Sztab zwraca szczególną uwagę na przygotowanie i wykonanie uderzenia na przegrupowujące się odwoły przeciwnika, stworzenie stałej obrony przeciwpancernej, systemu zapór, a także na wzmocnienie obrony przeciwlotniczej. W toku odpierania przeciwuderzenia, sztab wojsk śledzi sytuację, podejmuje czynności zapewniające terminowe przegrupowanie wojsk i zerwanie przeciwdziałań przeciwnika.

Inne operacje

Sztab frontu, prowadząc operację przeciwdesantową, podejmuje działania w celu terminowego ustalenia /przez rozpoznanie/ rejonów ześrodkowania desantu, środków desantowo-transportowych przeciwnika, rozpoczęcia załadunku i wyjścia desantu w morze, kierunków przegrupowania sił głównych desantu, operacyjnych sił osłony, a także demonstracyjnych desantów morskich. Na podstawie analizy sytuacji sztab frontu uaktualnia plan operacji, a następnie w myśl wytycznych

dowódcy - zabezpiecza terminowe przekazanie uaktualnionych zadań do wojsk biorących udział w operacji. Z chwilą wykrycia rozpoczęcia operacji desantowej przeciwnika, sztab frontu ześrodkowuje swoje wysiłki na praktycznej organizacji porażenia ogniowego desantów, odparcia uderzeń z powietrza i morza środkami frontu i marynarki wojennej. Jednocześnie sztab organizuje manewr wojsk broniących - wybrzeża morskiego na zagrożone kierunki; uaktualnia i utrzymuje współdziałanie wojsk z marynarką wojenną w zakresie odparcia desantu. Po wysadzeniu desantu, sztab na podstawie decyzji dowódcy, organizuje wykonanie zadań zmierzających do jego zniszczenia przez borykające się wojska, uderzenia lotnictwa i marynarki wojennej.

Sztab marynarki wojennej w trakcie operacji przeciwdesantowej organizuje rozpoznanie przeciwnika, zbiera i analizuje dane o sytuacji na morskim teatrze działań i informuje o niej sztab frontu; zabezpiecza ciągłość dowodzenia wydzielonymi do operacji siłami; ich naprowadzenia na oddziały desantowe przeciwnika, organizację i wykonanie uderzeń na nie i siły osłony operacyjnej w trakcie przejścia morzem, a także organizację odpierania desantu. Szczególną uwagę zwraca na zabezpieczenie ścisłego współdziałania z lotnictwem i wojskami biorącymi udział w obronie przeciwlotniczej.

W toku operacji powietrzno-desantowej, sztab frontu, grupy operacyjne sztabów wojsk desantowych i lotnictwa transportowego, zgodnie z planem operacji oraz wytycznymi dowódcy zapewniają ciągłość łączności z wojskami, siłami i środkami biorącymi udział w operacji; przekazują uzupełniające zadania do prowadzenia rozpoznania, w celu uaktualnienia danych o sytuacji, warunkach atmosferycznych, pogodzie oraz trasach przelotu lotnictwa transportowego, rejonach desantowania i rejonach przyległych, informują dowódców desantu, ZT i oddziałów lotnictwa transportowego o wynikach rozpoznania; zabezpieczają terminowość startu śledzą za przelotem, i jeśli wymaga tego sytuacja uaktualniają trasy przelotu do rejonów desantowania, zadania dla WRiA, wojsk lotniczych oraz wojsk OPL; kierują radioelektronicznym obezwładnieniem przeciwnika. Po desantowaniu, na podstawie wytycznych dowódcy, sztaby uaktualniają zadania dla desantu powietrznego; śledzą za ścisłym przestrzeganiem ustalonego porządku współdziałania i dowodzenia, uzgadniają działania desantów zrzuconych w różnych rejonach; kierują przygotowaniem i desantowaniem wojsk drugiego i kolejnych wylotów, zabezpieczeniem desantu

w środki materiałowe, a także ewakuacji rannych i chorych z rejonów działań bojowych; przekazują do sztabu nadrzędnego meldunki o przebiegu desantowania i jego rezultatach. W końcowym etapie powietrzno-desantowej operacji, sztab związku operacyjnego oraz grupa operacyjna wojsk powietrzno-desantowych planują i organizują połączenie czołowych oddziałów nacierających wojsk z desantem powietrznym, a następnie wspólne ich działanie; uaktualniają sposoby wojskowego rozpoznania, powiadamiania, a także wymiany danych z rozpoznania oraz łączności między nimi.

W toku działań/operacji/ desantowo-szturmowych sztab organizuje i zabezpiecza wspólne działania wojsk zgodnie z opracowanym planem i wytycznymi dowódcy związku operacyjnego. Przy tym, szczególną uwagę zwraca na: organizację rozpoznania rejonów desantowania; zabezpieczenie zcentralizowanego obezwładniania głównych obiektów systemu OPL przeciwnika; zabezpieczenie ustalonej kolejności desantowania; uzgodnienie ich działań między sobą, a także lotnictwem wsparcia oraz wojskami raketowymi i artylerią. Po wysadzeniu pierwszej grupy desantowej, sztab frontu /armii/ wspólnie ze sztabem wojsk lotniczych uaktualnia kalkulacje dotyczące dokonania manewru lotnictwem i desantowania kolejnych sił. Określa przedsięwzięcia w zakresie połączenia desantów z wojskami prowadzącymi natarcie, wyrowadzenie desantów z walki po wykonaniu zadania i przygotowania ich do ponownego desantowania, a w tym: uzupełnienie stanem osobowym, oraz środkami walki. Oprócz tego sztab frontu koordynuje działania desantowymi, realizowanymi według planów dowódców ZO i ZT, a także zabezpiecza terminowe wydzielanie do tego celu środków desantowych i wsparcia.

W toku morskiej operacji desantowej, sztab frontu zabezpiecza dowodzenie wojskami, siłami i środkami; przekazuje dowódcy desantu, a także do podległych sztabów ZO i ZT, zabezpieczających desantowanie, uaktualnione zadania, a także organizuje ich wykonanie; utrzymuje ciągłość współdziałania; organizuje i kontroluje realizację zabezpieczenia wojsk.

Sztab marynarki wojennej /flotylli/ zabezpiecza dowodzenie siłami uczestniczącymi w morskiej operacji desantowej; uaktualnia ich zadania i sposób współdziałania, organizuje i zabezpiecza wsparcie desantu środkami marynarki wojennej; kontroluje terminowe rozwijanie sił przewidzianych do desantowania; uzgadnia działanie sił osłony operacyjnej z działaniem oddziałów desantowych, a także całej operacji; śledzi ruchy ugrupowań sił morskich i lotniczych przeciwnika, które są w stanie zagrozić desantowi oraz organizuje ich rozbitcie; kontroluje i zabezpiecza terminowe rozpoczęcie i realizowanie ogniowego wsparcia lądowania i działania desantu na brzegu, osłonę rejonu desantowania od uderzeń przeciwnika z morza i z powietrza, dostarczenie morzem uzupełnienia i środków materiałowych, a także ewakuację rannych i chorych.

W trakcie uczestniczenia wojsk frontu w operacji powietrznej na teatrze działań wojennych, sztab frontu organizuje i zabezpiecza współdziałanie uczestniczących w operacji wojsk, sił i środków oraz dowodzenie nimi; uaktualnia sposób użycia sił i środków frontu, w zależności od sytuacji i przyjętego wariantu rozpoczęcia i realizacji operacji powietrznej; przekazuje zadania wykonawcom; wymusza precyzyjne wykonanie uzgodnionego sposobu działań lotnictwa, WRiA, wojsk OPL, wojsk powietrzno-desantowych, oddziałów i pododdziałów WRE, utrzymuje współdziałanie między nimi; ocenia efektywność wykonania zadań przez wojska frontu.

W trakcie uczestniczenia wojsk frontu w operacji przeciwpowietrznej na teatrze działań wojennych, sztab frontu obowiązany jest w odpowiednim terminie wykryć przygotowanie i termin rozpoczęcia napaду powietrznego przeciwnika, powiadomić wojska i zabezpieczyć terminowe wprowadzenie do walki głównych sił wojsk OPL, lotnictwa myśliwskiego i oddziałów WRE w celu odparcia jego ugrupowań i wykonania odwetowego /spotkaniowego/ zmasowanego uderzenia ogniowego.

Sztab szczególną uwagę zwraca na: utrzymanie ciągłości współdziałania między uczestniczącymi w operacji wojskami i siłami, organizację terminowego potęgowania wysiłków na zasadniczych kierunkach, manewr wojskami OPL i lotnictwem myśliwskim w celu trwałej osłony głównych ugrupowań wojsk i obiektów oraz odtworzenie systemu OPL.

Przegrupowanie wojsk

W czasie przegrupowania, sztab związku operacyjnego uaktualnia plan przegrupowania i przekazuje uaktualnione zadania do wojsk na każdą dobę marszu, kontroluje realizację przegrupowania i wykonania przedsięwzięć jego zabezpieczenia.

W tym celu, sztab organizuje i realizuje ciągle zbieranie danych o wojskach własnych na drogach marszu, kieruje ich przegrupowaniem, kontroluje przekraczanie linii wyjściowych i rubieży regulowania, początek i zakończenie ześrodkowania wojsk w wyznaczonych rejonach, określa ich stan po zakończeniu przegrupowania, gotowość do działań; kieruje służbą porządkowo-ochronną; utrzymuje łączność z wojskami działającymi w przodzie; zbiera informacje o sytuacji na kierunkach przyszłych działań wojsk; informuje o niej podległe sztaby.

Kierując służbą porządkowo-ochronną, sztab w miarę przesuwania się wojsk, organizuje kolejne jej rozwinięcie o jeden - dwa odcinki przegrupowania w przód; kontroluje siłami służby porządkowo-ochronnej przegrupowanie wojsk, a w miarę potrzeb rozwija odwetowe odcinki służby porządkowo-ochronnej.

W miarę zbliżania się wojsk do przeciwnika sztab uaktualnia dane o sytuacji, uściśla rejony i terminy ześrodkowania i rozwijania wojsk oraz prawdopodobny wariant wprowadzenia ich do bitwy, organizację OPL i użycie oddziałów WRE w celu osłony głównego ugrupowania wojsk przed uderzeniami środków napadu powietrznego, opracowuje i kontroluje wykonanie przedsięwzięć ochrony wojsk, a szczególnie od uderzeń kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych; organizuje wcześniejsze rozwijanie w nowym rejonie systemu dowodzenia wojskami, oraz systemów rozpoznawczych.

W wypadku wykonania przez przeciwnika uderzeń na przegrupujące się wojska sztab obowiązany jest: zbierać dane o sytuacji, oceniać stan i możliwości zorganizowania odtwarzania zdolności bojowej wojsk, dróg marszu, a szczególnie przełęczy, węzłów dróg i przepraw na przeszkodach wodnych; ustalić drogi obejścia i określić sposób wychodzenia wojsk z rejonów zniszczeń, masowych zawałów

i zatopień, stref skażeń i pożarów; uaktualnić kalkulacje przegrupowania wojsk, zorganizować terminowy marsz wojsk do rejonów docelowych.

W wypadku przewozu wojsk transportem kolejowym, powietrznym lub morskim /rzecznym/ sztab organizuje i kontroluje: załadunki i odjazd /start, odbicie/ związków taktycznych /oddziałów/ w ustalonej kolejności i w zaplanowanych terminach; osłone siłami i środkami wojsk OPL i wojsk lotniczych /OP/ rejonów /lotnisk, portów/ załadunku i przeładunku wojsk, rejonów ich ześrodkowania; wyładunek wojsk w przypadku zniszczeń węzłów kolejowych i mostów /lotnisk, portów/, a następnie przegrupowanie własnym chodem lub kontynuowanie przewozu po przekroczeniu rubieży buforowych.

Sztab związku operacyjnego i jego grupy operacyjne, wysłane do rejonów załadowania i ześrodkowania, ciągle otrzymują od organów informacji wojskowej i sztabu wojsk lotniczych dane o sytuacji na szlakach kolejowych, o położeniu transportów, przelotach lotnictwa transportowego itp.. Na spotkanie związków taktycznych /oddziałów/ przybywających w wyznaczone rejonu wyładowania lub w rejonu zbiórki po przymusowym, awaryjnym wyładowaniu - sztab wysyła oficerów, którzy informują dowódców ZT o sytuacji, uaktualniają drogi i organizację marszu, rejonu ześrodkowania i terminy ich użycia.

6. Organizacja odtwarzania systemu dowodzenia i zdolności bojowej wojsk

W celu zabezpieczenia trwałości i ciągłości dowodzenia wojskami w toku operacji, sztab realizuje przedsięwzięcia mające na celu zabezpieczenie skutecznej ochrony stanowisk dowodzenia przed uderzeniami BMR i innych środków rażenia, a w szczególności broni precyzyjnego rażenia przeciwnika, a także ich maskowania i terminowego przemieszczania; zabezpiecza wzajemną zamienialność stanowisk dowodzenia i przewiduje możliwości przekazania dowodzenia wojskami z jednego stanowiska dowodzenia na drugie; organizuje i zabezpiecza trwałą łączność, efektywną pracę zautomatyzowanych systemów dowodzenia wojskami; realizuje przedsięwzięcia osłony radioelektronicznej systemów i środków dowodzenia oraz przeciwdziałanie

technicznym środkiem rozpoznania przeciwnika, planuje i realizuje przedsięwzięcia w zakresie odtwarzania naruszonego systemu dowodzenia.

W dowodzeniu wojskami i w kierowaniu systemem łączności sztab posiada dane o tym, jakie stanowiska dowodzenia /o jeden szczebel niżej/ pracują w wyznaczonych im rejonach, które i gdzie przemieszczają się, gdzie i w jakim czasie będą rozwinięte.

W wypadku naruszenia dowodzenia wojskami, sztab natychmiast przystępuje do jego odtworzenia. W tym celu zmienia się podporządkowanie wojsk, odtwarza się główne organy i stanowiska dowodzenia oraz łączności na głównych kierunkach. Jeśli zostanie zniszczone stanowisko dowodzenia, wówczas dowodzenie wojskami przejmuje zapasowe stanowisko dowodzenia. W wypadku zniszczenia stanowiska dowodzenia i zapasowego stanowiska dowodzenia, wówczas do czasu ich odtworzenia, okresowo przejmuje dowodzenie pomocnicze lub tyłowe stanowisko dowodzenia. W sytuacji tej, dowodzenie może być, także przekazane na jedno, z góry wyznaczone stanowisko dowodzenia podległego związku operacyjnego /taktycznego/.

Dla stworzenia możliwości przekazania dowodzenia związkami operacyjnymi z jednego stanowiska dowodzenia na drugie należy na każdym z nich posiadać: zasadnicze dokumenty dowodzenia wojskami; mapę z aktualną sytuacją operacyjną, oraz zanotowane wszystkie rozkazy i zarządzenia bojowe przekazane do wojsk. Dowódca, przejmujący dowodzenie wojskami, melduje o tym przełożonemu /sztabowi nadrzędnemu/ i informuje podległych dowódców /w rozkazie/ i dowódców współdziałających związków operacyjnych /taktycznych/. Ocalałe osoby funkcyjne i środki łączności przemieszcza się na to stanowisko dowodzenia, z którego organizuje się dowodzenie. Jednocześnie prowadzi się prace w celu odtworzenia całego systemu dowodzenia oraz systemu łączności.

Utrzymanie ciągłej łączności w toku operacji i jej odtworzenie w wypadku naruszenia, zabezpiecza się przez: terminowe rozwijanie systemu łączności, kompleksowe użycie i dublowanie na ważniejszych kierunkach różnych środków i rodzajów łączności; manewr środkami,

kanałami i częstotliwościami łączności; ściśle reglamentowanie; właściwą organizację wykorzystania, w zależności od sytuacji, różnych środków łączności utajnionych rezerwowych sieci radiowych /kierunków radiowych/; terminową i uzgodnioną realizację przedsięwzięć osłony systemów i środków łączności przed środkami WRE oraz przeciwdziałanie technicznym środkom rozpoznania przeciwnika. Ciągłość łączności, w trakcie przemieszczania stanowisk dowodzenia, osiąga się przez: kolejne przegrupowanie rzutami, oraz przez etapowe rozwijanie węzłów łączności; wykorzystanie węzłów łączności powietrznych stanowisk dowodzenia oraz węzłów retlanslacyjnych; utrzymanie w stałej gotowości węzłów łączności zapasowych stanowisk dowodzenia, a także dokładną organizację i terminowe przekazanie łączności na węzeł łączności w nowym miejscu rozwinięcia.

Odtwarzanie zdolności bojowej wojsk

Dane o stanie wojsk własnych, strefach skażeń, rejonach zatopień, pożarów, zniszczeń i zawałów sztab otrzymuje w meldunkach podległych sztabów, oddziałów wykrywania wybuchów jądrowych, rozpoznania chemicznego, radiotechnicznych środków wojsk OPL oraz wojsk lotniczych frontu, a także z meldunków załóg samolotów i śmigłowców oraz innych organów.

W miarę napływania danych o użyciu przez przeciwnika BMR lub zniszczenia potencjalnie zagrażających obiektów, sztab uaktualnia: obiekty, na które wykonano uderzenia bronią jądrową, parametry wybuchów /czas, ilość, moc i rodzaje wybuchów/; rejonu uderzeń środkami chemicznymi i biologicznymi /bakteriologicznymi/, rodzaje środków trujących; straty w stanie osobowym, uzbrojeniu i technice bojowej; faktyczną sytuację skażeń w rejonach rozmieszczenia wojsk; granicę rejonów zniszczeń, zatopień, zawałów i pożarów.

Na podstawie otrzymanych danych dokonuje się kalkulacji operacyjnych w celu określenia: strat poniesionych przez wojska, organy dowodzenia i obiekty tyłowe; stopień zdolności bojowej wojsk, szczególnie wykonujących ważne zadania /działających na kierunku głównego i drugich uderzeń/; stan systemu dowodzenia; zakres i charakter przedsięwzięć realizowanych w celu odtworzenia dowodzenia

i zdolności bojowej wojsk. Jednocześnie prowadzi się kalkulacje mające na celu określenie możliwości bojowych ocalałych wojsk; prognozuje się sytuację skażeń, zakażeń oraz inżynierską; określa się możliwości uzupełnienia strat w środkach materiałowych i zabezpieczenia dalszych działań wojsk.

Szef sztabu, szefowie rodzajów wojsk, kwatermistrz i szef służb technicznych na podstawie oceny sytuacji i dokonanych obliczeń, przedstawiają dowódcy swoje wnioski i propozycje do podjęcia decyzji do dalszego działania.

Jednocześnie, zgodnie z zamiarem dowódcy, planuje się i organizuje realizację przedsięwzięć odtwarzania zdolności bojowej wojsk.

Plan odtwarzania zdolności bojowej wojsk zawiera: zadania związane z odtworzeniem zdolności bojowej wojsk; sposób odtworzenia systemu dowodzenia, ugrupowań wojsk, lotnictwa i lotnisk jego bazowania, systemu OPL, komunikacji i tyłów; sposób i czas zmiany związków taktycznych i oddziałów pierwszego rzutu /które utraciły zdolność bojową - przez związki taktyczne ZT drugiego rzutu i odwody/; organizację likwidacji skutków uderzeń jądrowych i chemicznych, a także obiektów zagrażających działaniu wojsk. Dla każdego przedsięwzięcia określa się: siły i środki biorące udział w odtwarzaniu oraz terminy ich realizacji.

Na podstawie planu odtwarzania zdolności bojowej wojsk sztab uaktualnia sposoby kontynuowania operacji lub planuje ją na nowo; organizuje przegrupowanie wojsk, sił i środków w celu odtworzenia lub stworzenia nowych ugrupowań bojowych; dokonuje zmiany podporządkowania sił i środków ZO /ZT/; zabezpiecza organizację współdziałania i dowodzenia; kontroluje wszystkie rodzaje zabezpieczenia.

7. Przygotowanie kolejnych operacji

Równolegle z prowadzeniem pierwszych operacji, przygotowuje się kolejne operacje z takim wyliczeniem, ażeby można było je rozpocząć bez przerw operacyjnych.

W pojedynczych przypadkach, w celu dokończenia przygotowań do kolejnych operacji, wojska czasowo umacniają się na zajętych rubieżach. Stworzone w ten sposób krótkie przerwy operacyjne są wykorzystywane przez sztab do planowania i organizacji przegrupowania wojsk, odtworzenia ich zdolności bojowej i utworzenia zgrupowań uderzeniowych.

Dowódca i sztab związku operacyjnego, biorąc pod uwagę charakter przyszłych działań, już z góry przygotowuje propozycję do przyszłej operacji i melduje ją przełożonemu.

Dowódca i sztab frontu, przygotowanie kolejnych operacji rozpoczyna z chwilą otrzymania dyrektywy, a dowódca, sztab armii - dyrektywy operacyjnej lub zarządzenia bojowego /wstępnego zarządzenia bojowego/.

Zadania na kolejną frontową operację stawia się z zasady przed zakończeniem pierwszych operacji armijnych, a w armii - do czasu zakończenia wykonywania zadania bliższego przez armię pierwszego rzutu.

Organizacja, treść, kolejność i metody pracy dowódców i sztabów w trakcie przygotowania kolejnych operacji uzależnione są od sytuacji, a także od potrzeby kierowania aktualnie prowadzonymi działaniami bojowymi.

Sztab, ZO, uwzględniając otrzymane zadania, zbiera i uogólnia ostatnie dane o sytuacji, przygotowuje kalkulacje oraz warianty propozycji dotyczącej operacji.

Do zaplanowania kolejnych operacji, ze sztabu wydziela się grupę planowania operacyjnego, wzmocnioną oficerami sztabów rodzajów wojsk, kwatermistrzostwa, służb technicznych i innych służb. Dowódca, szef sztabu związku operacyjnego, zastępcy dowódcy, szefowie rodzajów wojsk i służb zgodnie z opracowanym grafikiem planują kolejną operację równoległe z dowodzeniem aktualnie prowadzonymi działaniami. Kiedy sytuacja pozwala, główne osoby funkcyjne stanowiska dowodzenia mogą zajmować się tylko planowaniem kolejnej operacji, a kierowanie bieżącymi działaniami powierza się obsadzie

zapasowego stanowiska dowodzenia, na czele którego stoi zastępca dowódcy ds. liniowych.

Plan kolejnej operacji opracowuje się w takiej samej kolejności jak i pierwszej, jednak z mniejszą dokładnością, uwzględniając prawdopodobne zmiany w sytuacji do momentu jej rozpoczęcia. Zmniejsza się ilość głównych dokumentów planistycznych.

Zadania dla wojsk, na kolejną operację, należy przekazać z takim wyliczeniem, ażeby można było pozostawić podwładnym dowódcom, sztabom i wojskom niezbędną ilość czasu na przygotowanie wojsk do działań.

Rozdział szósty

PRACA SZTABÓW W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA OPERACJI

Zabezpieczenie wojsk w operacji /operacyjne, techniczne, kwatermistrzowskie/ jest organizowane przez sztab ZO, szefów sztabów rodzajów wojsk i służb, na podstawie decyzji dowódcy, jego wytycznych, a także wytycznych nadrzędnych sztabów i szefów rodzajów wojsk i służb.

W tym celu opracowuje się plany wszystkich rodzajów zabezpieczenia. Plany te uzgadnia się z zainteresowanymi szefami rodzajów wojsk i służb. Na podstawie powziętych decyzji i opracowanych planów operacji, sztaby przekazują związkom taktycznym i oddziałom zarządzenia wszystkich rodzajów zabezpieczenia, a także zarządzenia bojowe rodzajów wojsk. Zarządzenia z zasady przekazywane są wykonawcom po postawieniu zadań operacyjnych /bojowych/.

1. Zabezpieczenie operacyjne

Zabezpieczenie operacyjne obejmuje przedsięwzięcia ukierunkowane na zwiększenie efektywności użycia wojsk własnych. Do głównych rodzajów operacyjnego zabezpieczenia zalicza się: rozpoznanie, OPBMAR, WRE, maskowania operacyjne, inżynieryjne, przeciwchemiczne, topogeodezyjne i hydrometeorologiczne /meteorologiczne/.

1.1. Rozpoznanie

Jednym z ważniejszych obowiązków sztabu jest: organizacja rozpoznania, ciągłe planowanie i kierowanie nim. Szef sztabu odpowiada bezpośrednio za kierowanie całą działalnością rozpoznawczą w związku operacyjnym. Odpowiada on za gotowość bojową organów kierowania rozpoznaniem oraz oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych, planowanie i organizację rozpoznania, efektywne wykorzystanie sił i środków rozpoznawczych, ich wszechstronne zabezpieczenie, a także terminowe wykonanie zadań rozpoznawczych i specjalnych.

Szef sztabu, kierując rozpoznaniem powinien: znać przeciwnika i przewidywać prawdopodobny charakter jego działań; określić /sprecyzować/ zadania rozpoznania, siły i środki do ich realizacji oraz sposób i terminy rozwijania oddziałów i pododdziałów rozpoznawczych; przekazywać wytyczne do organizacji rozpoznania; uzgadniać /zgrywać/ wysiłek sił i środków rozpoznania związku operacyjnego i rodzajów wojsk; ustalać terminy opracowania i przedstawienia do podpisu /zatwierdzenia/ planu rozpoznania, zarządzeń rozpoznawczych /zarządzeń bojowych/, a także zapotrzebowań na rozpoznanie do nadrzędnego i współdziałających sztabów; kontrolować wykonywanie postawionych zadań.

Szef rozpoznania jest bezpośrednim organizatorem rozpoznania związku operacyjnego. Podejmuje on decyzje do wykonania postawionych zadań i wykorzystania podległych mu związków taktycznych i oddziałów; kieruje opracowaniem planu rozpoznania; osobiście kieruje podległymi związkami taktycznymi i oddziałami rozpoznawczymi, a także organizacją i prowadzeniem informacyjnej pracy rozpoznawczej oraz kontroluje przygotowanie do działania sił i środków rozpoznania; odpowiada za wykonanie otrzymanych zadań do rozpoznania; kontroluje działalność podległych szefów rozpoznania związków operacyjnych, związków taktycznych i oddziałów, a także rodzajów wojsk.

Szefowie sztabów rodzajów wojsk ponoszą odpowiedzialność za planowanie, organizację rozpoznania i zdobywanie informacji rozpoznawczych przez podległe im wojska. Wszystkie zadania rozpoznania rozwiązuje się przy ścisłym współdziałaniu i po uzgodnieniu z szefem rozpoznania związku operacyjnego.

Plan rozpoznania związku operacyjnego opracowuje się na mapie z legendą. Opracowują go sztaby związku operacyjnego, oraz rodzajów wojsk i służb.

Na mapie przedstawia się: położenie, skład bojowy, ugrupowanie i prawdopodobny charakter przeciwnika, oraz obiekty do rozpoznania; przedni skraj wojsk własnych /rubież styczności wojsk/, linie rozgraniczenia frontu /armii/ i wchodzących w jego skład ZO /ZT/, ich stanowiska dowodzenia, rubieże obrony, pasy /zadania bliższe i dalsze/, rubieże i kierunki przeciwuderzeń

/wprowadzonego do bitwy drugiego rzutu/ i inne elementy decyzji operacji niezbędne do planowania rozpoznania; ugrupowanie i położenie frontowych /armijnych/ sił i środków rozpoznania, czas ich rozwijania /działania/, zasięgi działania, sposób przemieszczenia rozpoznawczych oddziałów i pododdziałów w toku operacji, strefy obserwacji i dokładnego rozpoznania, rejony szczególnej uwagi, terminy i sposoby wykonania zadań rozpoznawczych, pasy /rejony/ rozpoznania powietrznego, ważniejsze rejony /odcinki/, rodzaj, skalę i czas fotografowania powietrznego, fotografowania radiolokacyjnego i cieplnego terenu /rejonów działania wojsk/; miejsce rozmieszczenia i organizację przemieszczenia odwodu sił i środków rozpoznania; stanowiska dowodzenia oddziałów rozpoznawczych podległych ZO /ZT/. Oprócz tego, przedstawia się siły i środki przełożonego działające w pasie związku operacyjnego i ich zadania, rejony prowadzenia rozpoznania kosmicznego;^x strefy odpowiedzialności za prowadzenie rozpoznania przez ZO /ZT/ drugiego rzutu /odwodu/, a na kierunku nadmorskim - strefy wspólnego prowadzenia rozpoznania przez front /armię/ i marynarkę wojenną.

W legendzie podaje się: cel oraz ważniejsze zadania rozpoznania; zamiar rozpoznania, na czym i gdzie ześrodkować główny wysiłek w trakcie przygotowania, rozpoczęcia i w toku operacji /działań bojowych/; sposoby i terminy wykonania zadań rozpoznawczych; podział sił i środków na kierunki, strefy, rejony, zadania i obiekty, sposób potęgowania wysiłku rozpoznania, składu odwodu; zagadnienia organizacji współdziałania, zabezpieczenia działań sił i środków rozpoznania oraz dowodzenia nimi.

Częścią składową planu rozpoznania są plany użycia bojowego sił i środków rozpoznania agenturalnego, specjalnego i radio-technicznego /w marynarce wojennej - radioelektronicznego/; plany rozpoznania powietrznego oraz plany łączności. Mogą być także opracowywane mapy oceny sytuacji, grafiki prowadzenia rozpoznania, tablice, schematy i inne dokumenty pomocnicze.

^x/ Jeżeli takie jest realizowanie na korzyść ZO.

Zadania do rozpoznania powinny być postawione w miarę możliwości z takim wyliczeniem, ażeby oddziałom i pododdziałom rozpoznawczym pozostawić jak najwięcej czasu na przygotowanie do działań. Zadania przekazuje się w zarządzeniach rozpoznawczych oraz w zarządzeniach bojowych dla oddziałów i pododdziałów.

W zarządzeniu rozpoznawczym podaje się: krótkie informacje o przeciwniku /strefy, pasy/; kierunki, rejony, rubieże prowadzenia rozpoznania; zadania rozpoznania i terminy ich wykonania; organizację rozwijania, wprowadzenia do działań sił i środków rozpoznania oraz zabezpieczenia ich działań; organizację współdziałania z siłami rozpoznawczymi sąsiadów i współdziałającymi ZO /ZT/. W miarę potrzeb mogą być podawane informacje o rozpoznaniu prowadzonym przez przełożonego, miejscu rozmieszczenia stanowisk dowodzenia jego rozpoznawczych związków taktycznych /oddziałów/ działających w pasie ZO /ZT/, a także sposób i terminy przekazywania meldunków rozpoznawczych.

W zarządzeniu bojowym dla oddziału /pododdziału/ rozpoznawczego podaje się: krótkie informacje o przeciwniku; zadanie do rozpoznania i terminy ich realizacji; rejony rozwinięcia i rozmieszczenia; sposób /organizacja/ meldowania danych, terminy gotowości. W razie potrzeby można podawać także organizację współdziałania z innymi oddziałami /pododdziałami/ rozpoznawczymi.

Sztaby, zarządy, oddziały rozpoznawcze związku operacyjnego, w czasie przygotowania i w toku operacji organizują współdziałanie między siłami i środkami rozpoznania, przygotowują je do wykonania postawionych zadań, kontrolują terminowość ich rozwijania i gotowość do działań. Współdziałanie sił i środków rozpoznania organizuje się według kierunków, stref, rejonów /rubieży/ rozpoznania, zadań, obiektów, czasów i sposobów działań.

Organizując współdziałanie między rodzajami, siłami i środkami rozpoznania, sztab określa strefy /pasy, rejony, rubieże/, odpowiedzialności ZO /ZT/ za prowadzenie rozpoznania; rozdziela zadania /obiekty/ rozpoznania między różne rodzaje, siły i środki

rozpoznania; ustala organizację, sposób i kolejność wykonania zadań rozpoznania według miejsca i czasu; uzgadnia działanie sił i środków rozpoznania rodzajów sił zbrojnych, rodzajów wojsk; określa sposób /organizuje/ wzajemnego dublowania i zdobywanie szczególnie ważnych informacji przez siły i środki rozpoznania; organizuje łączność z sąsiadami i współdziałającymi organami /oddziałami/ rozpoznawczymi, a także określa organizację, sposoby i terminy wymiany informacji rozpoznawczej.

Dowodzenie siłami i środkami rozpoznania jest realizowane z punktu dowodzenia rozpoznaniem.

Na punkcie dowodzenia rozpoznaniem stanowiska dowodzenia rozmieszcza się: zasadniczy skład zarządu rozpoznawczego sztabu oraz centrum dowódczo-rozpoznawcze; centrum zbierania i opracowywania informacji rozpoznania powietrznego /w armii - naziemny ruchomy punkt przyjęcia i opracowania danych z rozpoznania powietrznego/ oraz węzeł łączności.

Na ZSD znajdują się: zastępca szefa zarządu rozpoznawczego z grupą oficerów /zarządu rozpoznania i centrum dowódczo-rozpoznawczego/ ze środkami dowodzenia. Jest on zobowiązany do orientowania się w sytuacji oraz być w gotowości w każdej chwili przejąć na siebie kierowanie rozpoznaniem.

Otrzymane, z różnych źródeł, informacje rozpoznawcze są systematyzowane, analizowane, uogólniane, oceniane, a następnie meldowane dowódcy, i do sztabu nadrzędnego. Szefowie rodzajów wojsk, oraz wojsk specjalnych i służb, a także podległe i współdziałające sztaby otrzymują informacje tylko w zakresie ich dotyczącym.

Wnioski o działaniach przeciwnika melduje się w zasadzie po otrzymaniu nowego zadania bojowego, w trakcie gwałtownych zmian w sytuacji lub w wyznaczonych terminach.

Natychmiast melduje się dane o: przygotowaniach przeciwnika do agresji /wykonanie zaskakującego uderzenia/; wykryciu broni

rakietowo-jądrowej i innych środków masowego rażenia; użyciu przez przeciwnika nowych środków i sposób walki; pojawieniu się wojsk i lotnictwa przeciwnika w rejonach, w których wcześniej ich nie stwierdzono, gwałtownych zmianach w charakterze działań przeciwnika.

Informacje rozpoznawcze są przekazywane do sztabów nadrzędnych, podległych i współdziałających ZO /ZT/ przez techniczne środki łączności oraz zautomatyzowane systemy dowodzenia, ustnie, a także w postaci dokumentów informacyjnych przesyłanych na zapotrzebowanie lub w ustalonych terminach.

1.2. Obrona przed bronią masowego rażenia

W trakcie organizacji obrony przed bronią masowego rażenia, sztab związku operacyjnego powinien: ocenić prawdopodobny charakter jądrowego, chemicznego i biologicznego /bakteriologicznego/ uderzenia przeciwnika, a także skutków zniszczenia elektrowni atomowych oraz zakładów przemysłu chemicznego; określić przedsięwzięcia obrony i umieścić je w części operacyjnej planu operacji; uzgodnić pracę sztabów rodzajów wojsk i służb, sztabów służb technicznych oraz kwatermistrzostwa w zakresie planowania i wykonania, określonych przedsięwzięć; zorganizować powiadamianie podległych sztabów i wojsk o bezpośrednim zagrożeniu i użyciu przez przeciwnika broni masowego rażenia; zbierać, analizować, oceniać dane o sytuacji promieniotwórczej, chemicznej, biologicznej, /bakteriologicznej/, inżynierskiej oraz hydrometeorologicznej, a także informować o niej podległe sztaby; oceniać stan systemu dowodzenia, zdolności bojowej oraz stan innych obiektów, na które wykonano uderzenia jądrowe, chemiczne i biologiczne /bakteriologiczne/; organizować realizację przedsięwzięć likwidacji skutków uderzeń.

Sztab ZO organizuje obronę przed bronią masowego rażenia całego ugrupowania bojowego wojsk. Zastępcy dowódcy, szefowie rodzajów wojsk i służb organizują obronę podległych im ZT, oddziałów i komórek. Ponoszą odpowiedzialność za wykonanie przewidzianych dla nich przedsięwzięć.

Przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia przedstawione w części operacyjnej planu operacji, planach bojowego użycia rodzajów wojsk, planach rodzajów zabezpieczenia oraz mapach roboczych zawierają: prawdopodobny charakter użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia; organizację rozpoznania i zniszczenia środków masowego rażenia przeciwnika; sposób uprzedzenia wojsk o bezpośrednim zagrożeniu ich użycia; prawdopodobne strefy zniszczeń, zatopień i pożarów; organizację wyprowadzania wojsk spod uderzeń jądrowych.

Zadania obrony przed bronią masowego rażenia dotyczące zagadnień: ugrupowania, działań i zabezpieczenia żywotności wojsk ujmują się w dyrektywach operacyjnych, pozostałe zagadnienia przedstawia się w zarządzeniach rozpoznawczych obrony przeciwchemicznej, inżynierskiej i medycznej.

Sztab związku operacyjnego, w trakcie przygotowania i w toku operacji, szczególną uwagę zwraca na: opracowanie i realizację przedsięwzięć zabezpieczających żywotność wojsk; zabezpieczenie ich działań w warunkach skażenia radioaktywnego, chemicznego, biologicznego /bakteriologicznego/ w rejonach rozmieszczenia min jądrowych i pól minowych, rejonach zniszczeń, zatopień i pożarów; odtworzenie systemu dowodzenia i zdolności bojowej ZO /ZT/. Przy tym, określa się odpowiedzialność szefów rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb za wykonanie konkretnych zadań; kolejność ich wykonania; przygotowuje propozycje utrzymania i odtworzenia zdolności bojowej wojsk; organizuje współdziałanie między siłami i środkami wydzielonymi do realizacji przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia i likwidacji skutków jej użycia, dokonuje przygotowanie tych sił; kontroluje terminowość ich rozwijania i gotowość do działań; kieruje nimi.

W sztabie związku operacyjnego dane o użyciu broni masowego rażenia przez przeciwnika, a szczególnie o wykonanych uderzeniach jądrowych - zbiera, uogólnia i analizuje grupa kierunków oraz centrum informacyjne.

Dane o sytuacji skażeń promieniotwórczych, /bakteriologicznych/ a także o sytuacji inżynieryjnej zbierają, analizują, uogólniają i meldują dowódcy /szefowi sztabu/ - szefowie wojsk chemicznych i inżynieryjnych.

Na mapy robocze dowódcy, szefów rodzajów wojsk i służb, sztabów kwatermistrzowskich, technicznych nanosi się wykonane uderzenia jądrowe, strefy skażenia promieniotwórczego i rejony skażenia chemicznego, rejony zniszczeń, zatopień i pożarów. Na podstawie tych danych określa się drogi wyprowadzenia wojsk ze stref skażeń, a także rejony odtwarzania zdolności bojowej podległych związków taktycznych i oddziałów.

Informacje o użyciu przez przeciwnika broni masowego rażenia i jego skutkach przekazuje się do podległych, współdziałających sztabów i wojsk w części ich dotyczącej, wykorzystując do tego centrum informacji i odpowiednie kierunki, sztaby rodzajów wojsk i służb oraz tyłów.

1.3. Walka radioelektroniczna

Walkę radioelektroniczną planuje i organizuje sztab związku operacyjnego wspólnie ze sztabami rodzajów wojsk i służb, na podstawie decyzji dowódcy i wytycznych sztabu nadrzędnego. Szef sztabu ponosi odpowiedzialność za ogólną organizację i prowadzenie WRE, zaś bezpośrednim organizatorem jest szef oddziału walki radioelektronicznej. Sztaby rodzajów wojsk i szefowie służb uczestniczą w planowaniu WRE, organizują rozpoznanie, porażenie ogniowe, radioelektroniczne obezwładnienie systemów i środków dowodzenia wojskami i kierowania środkami walki oraz sił i środków rozpoznania i WRE przeciwnika; planują i realizują swoimi środkami przedsięwzięcia obrony radioelektronicznej i przeciwdziałanie technicznym środkom rozpoznania przeciwnika w związku operacyjnym i w podległych wojskach.

W celu organizacji walki radioelektronicznej zbiera się dane, o sytuacji radioelektronicznej, prowadzi się analizę i ocenę sytuacji. Przy tym ocenia się systemy dowodzenia wojskami i środkami

walki przeciwnika, jego siły i środki rozpoznania i WRE; wykrywa się słabe, narażone na oddziaływanie elementy systemów dowodzenia; określa się główne obiekty, których obezwładnienie może zapewnić dezorganizację dowodzenia wojskami i środkami walki przeciwnika w toku wykonywania najbardziej ważnych zadań w operacji.

Dowódca na podstawie tych danych, określa w swojej decyzji kierunki ześrodkowania głównego wysiłku WRE w operacji; organizację i sposoby dezorganizacji dowodzenia wojskami i środkami walki przeciwnika.

Szef sztabu, na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, określa konkretne zadania walki radioelektronicznej, sposób jej organizacji i prowadzenia w toku operacji.

Szef oddziału WRE podejmuje decyzje do wykonania postawionych zadań i użycie w walce podległych oddziałów, opracowuje plan WRE oraz organizuje jego wykonanie.

Przedsięwzięcia WRE są przedstawiane w części operacyjnej planu operacji, planie rozpoznania, planie maskowania operacyjnego, planach użycia rodzajów wojsk, planach zabezpieczenia /inżynierskiego, przeciwchemicznego/, planach współdziałania, planie łączności, a najbardziej szczegółowo - w planie walki radioelektronicznej.

Plan walki radioelektronicznej opracowuje się na mapie z legendą oraz z garfikiem prowadzenia WRE. Na mapie przedstawia się: najbardziej ważne obiekty systemu dowodzenia wojskami i środkami walki, ugrupowanie sił i środków rozpoznania i WRE przeciwnika oraz granice stref rozpoznania i obezwładniania radioelektronicznego; główne dane o sytuacji operacyjnej; radioelektroniczne obiekty systemu dowodzenia przeciwnika, planowane do porażenia środkami ogniowymi i zniszczenia przez grupy /oddziały/ rozpoznawcze specjalnego przeznaczenia; zadania obezwładniania radioelektronicznego przeciwnika; ugrupowanie oddziałów WRE; główne przedsięwzięcia obrony radioelektronicznej i przeciwdziałania technicznym środkom rozpoznania przeciwnika.

W legendzie przedstawia się: wnioski z oceny sytuacji radioelektronicznej; zadania WRE związku operacyjnego; zamiar prowadzenia WRE; skład bojowy i możliwości sił i środków WRE; zadania i organizację działań oddziałów WRE w zakresie dezorganizacji systemu dowodzenia przeciwnika według zadań wojsk w operacji; odwód sił i środków WRE; przedsięwzięcia koordynacji obrony radioelektronicznej i zabezpieczenia wzajemnego współdziałania elektromagnetycznego, przeciwdziałanie technicznym środkom rozpoznania przeciwnika; organizację współdziałania WRE; terminy gotowości wykonania zadań.

W grafiku prowadzenia walki radioelektronicznej przedstawia się: terminy i kolejność działań wojsk w zakresie porażenia ogniowego i niszczenia obiektów systemu dowodzenia, sił i środków rozpoznania WRE i przeciwnika według etapów operacji, lub zadań wojsk; terminy i kolejność wykonania zadań obezwładnienia radioelektronicznego przez oddziały WRE; organizację działań węzłów kompleksowej kontroli technicznej.

W planach użycia bojowego rodzajów wojsk, planach rozpoznania, maskowania operacyjnego, współdziałania, łączności, inżynieryjnego, przeciwchemicznego zabezpieczenia odzwierciedlane są przedsięwzięcia wykonywane przez siły i środki rodzajów wojsk, a dotyczące: dezorganizacji dowodzenia wojskami i środkami walki przeciwnika; obrony radioelektronicznej systemów i środków dowodzenia przed zakłóceniami radiowymi, a także przed bronią samonaprowadzającą; zabezpieczenie współpracy elektromagnetycznej oraz przedsięwzięcia przeciwdziałania technicznym środkom rozpoznania przeciwnika.

Zadania do walki radioelektronicznej, związkom operacyjnym /taktycznym/ przekazywane są w formie zarządzenia WRE, a bezpośrednio do oddziałów WRE w formie zarządzeń bojowych.

Zarządzenie walki radioelektronicznej dla związku operacyjnego /taktycznego/ zawiera: dane o wykrytych stanowiskach dowodzenia i obiektach radioelektronicznych systemu dowodzenia, siłach i środkach rozpoznania i WRE przeciwnika; zadania obezwładnienia radioelektronicznego realizowanego siłami i środkami przełożonego w interesach ZO /ZT/ i współdziałających ZO, ZT; zadania ZO /ZT/

związku operacyjnego /taktycznego/ w zakresie dezorganizacji dowodzenia wojskami i środkami walki przeciwnika, zabezpieczenia obrony radioelektronicznej i przeciwdziałanie technicznym środkom rozpoznania; przydzielane związkom operacyjnym /taktycznym/ oddziały i pododdziały WRE; czas i rejony ich przejęcia; wyszczególnienie zakresów częstotliwości, na których zakresie prowadzić obezwładnienie radioelektroniczne; sposób organizacji współdziałania; terminy składania meldunków.

Do zarządzenia może być dołączony załącznik z wykazem stanowisk dowodzenia i obiektów radioelektronicznych zaplanowanych do porażenia ogniowego, a także uaktualnienia lub dodatkowego uzupełnienia wykazanych częstotliwości chronionych przed obezwładnieniem radioelektronicznym.

Zarządzenie bojowe dla oddziałów /pododdziałów WRE/ zawiera: informacje o przeciwniku, jego środkach radioelektronicznych i systemach dowodzenia; zadania do rozpoznania i obezwładnienia radioelektronicznego oraz kompleksowej kontroli technicznej; główne i zapasowe rejony rozwinięcia do działań, drogi marszu i organizację wyjścia z rejonu i przemieszczenia; organizację współdziałania i zabezpieczenia; terminy gotowości do wykonania zadań oraz składania meldunków. Jednocześnie do oddziałów WRE przekazuje się wykaz częstotliwości, w których zabrania się prowadzić obezwładnienie radioelektroniczne.

Szef sztabu jest odpowiedzialny za współdziałanie wojsk, sił i środków WRE. Organizuje je według zadań, miejsca i czasu uzgadniając: działania WR1A, kompleksów rozpoznawczo-uderzeniowych i rozpoznawczo-ogniowych, lotnictwa i oddziałów WRE, grup /oddziałów/ rozpoznawczych przeznaczonych do zabezpieczenia porażenia ogniowego, zniszczenia i obezwładnienia radioelektronicznego stanowisk dowodzenia oraz obiektów radioelektronicznych przeciwnika; organizację osłony przez środki WRE lotnictwa w czasie przelotu oraz wykonania zadań przez oddziały WRE i wojsk OPL w zakresie osłony wojsk i obiektów przed uderzeniami przeciwnika powietrznego; wspólne użycie środków WRE współdziałających ZO i ZT. Ponadto uzgadnia się użycie środków WRE, rozpoznania radiotechnicznego; przedsięwzięcia rodzajów wojsk, wojsk specjalnych, ZO /ZT/ dotyczące obrony radioelektronicznej własnych systemów i środków dowodzenia, elektromagnetycznego współdziałania oraz przeciwdziałania technicznym środkom

rozpoznania przeciwnika; sposoby i terminy otrzymania informacji rozpoznawczej o systemach dowodzenia wojskami i środkami walki, siłach i środkach rozpoznania WRE i przeciwnika, organizację wymiany informacji o sytuacji radioelektronicznej oraz utrzymanie łączności współdziałania.

Dowodzenie WRE realizowane jest z punktu rozwiniętego na stanowisku dowodzenia związku operacyjnego.

Na punkcie dowodzenia WRE organizowany jest dobowy dyżur w celu ciągłego zbierania, analizowania danych o sytuacji radioelektronicznej oraz dowodzenia oddziałami WRE. Łączność szefa oddziału WRE z podległymi oddziałami organizuje się w wydzielonych kanałach łączności związku operacyjnego oraz kierunkach radioliniowych.

1.4. Maskowanie operacyjne

W celu wprowadzenia przeciwnika w błąd:

- sztab związku operacyjnego na podstawie decyzji dowódcy, jego wytycznych, a także zarządzeń sztabu nadrzędnego planuje i organizuje maskowanie operacyjne;

- dowódca określa przedsięwzięcia związane z wprowadzeniem przeciwnika w błąd, zamiar maskowania operacyjnego, oraz stawia zadania do jego realizacji;

Bezpośrednim organizatorem maskowania operacyjnego, jest szef sztabu, który określa konkretne przedsięwzięcia maskowania, siły i środki przewidziane do jego realizacji.

Pod jego kierownictwem sztab, studiuje i analizuje możliwości wszystkich rodzajów rozpoznania nieprzyjaciela, stopień jego możliwości rozpoznania naszych wojsk, przygotowuje dowódcy propozycje o organizacji maskowania operacyjnego; opracowuje plan oraz zarządzenie o maskowaniu operacyjnym; organizuje wykonanie ustalonych przedsięwzięć; prowadzi kontrolę i ocenia efektywność maskowania operacyjnego.

Zarząd operacyjny ponosi odpowiedzialność za maskowanie operacyjne, organizację współdziałania między sztabami i dowództwami rodzajów wojsk oraz za kontrolę jego realizacji.

Szefowie rodzajów wojsk, ich wydziały i służby uczestniczą w planowaniu operacyjnym; planują, realizują i kontrolują wykonanie przedsięwzięć maskowania operacyjnego przez podległe wojska.

Plan maskowania operacyjnego opracowuje się na mapie z legendą. Podstawę planu stanowi zamiar pozorowania operacji.

Na mapie przedstawia się: prawdopodobny charakter działania wojsk przeciwnika, miejsca /rejon/ rozmieszczenia, strefy, zasięgi zasadniczych sił i środków rozpoznania; drogi marszu wojsk własnych, rejon ich rozmieszczenia /bazowanie/ oraz obiekty przewidziane do zamaskowania /zaznacza się czerwoną linią przerywaną/, pozorne kierunki ześrodkowania głównego wysiłku w obronie, oraz wykonanie uderzenia /przeciwuderzeń/, rejon /rubież/ działań demonstracyjnych wojsk /oznacza się kolorem zielonym/ z przedstawieniem składu wydzielonych sił, środków i czasu realizacji przedsięwzięć; miejsca /rejon/ rozmieszczenia /pododdziałów/ inżynieryjno-maskujących; rejon /obiekty/, przewidziane do skontrolowania oraz rodzaje kontroli, czas jej prowadzenia, a także wykorzystywane w tym celu siły i środki; rejon rozmieszczenia punktów /węzłów/ kompleksowej kontroli technicznej oraz kontroli zabezpieczenia łączności.

W legendzie przedstawia się: cel, zamiar, główne zadania maskowania operacyjnego i sposoby ich realizacji zgodnie z etapami przygotowania i prowadzenia operacji; przedsięwzięcia zabezpieczenia skrytego działania wojsk i wprowadzenia przeciwnika w błąd; wykonawców, wydzielone siły i środki, organizacja ich wykorzystania oraz terminy wykonania zadań; organizację kontroli.

W zarządzeniu do maskowania operacyjnego podaje się: na wykonaniu jakich przedsięwzięć i w jakim czasie skupić główny wysiłek; czas, miejsce oraz organizację wykonania zasadniczych przedsięwzięć maskowania operacyjnego; siły i środki wydzielone

do wykonania zadań; termin gotowości; organizację kontroli; sposób i terminy składania meldunków.

W zarządzeniu nie należy podawać ogólnej treści zamiaru do maskowania operacyjnego. Dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych przez wojska przygotowuje się odpowiednio sprecyzowaną legendę, a zadania dla wojsk prowadzących działania demonstracyjne przekazuje się w formie dyrektyw operacyjnych /zarządzeń bojowych/.

1.5. Zabezpieczenie inżynieryjne

Sztab związku operacyjnego na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, określa zadania zabezpieczenia inżynieryjnego oraz terminy ich wykonania. Szef wojsk inżynieryjnych wraz ze swoim sztabem odpowiada za organizację zabezpieczenia inżynieryjnego. Do ich obowiązków należy: utrzymanie gotowości bojowej wojsk inżynieryjnych oraz dowodzenie nimi; studiowanie i uogólnianie danych o ugrupowaniu wojsk inżynieryjnych przeciwnika, wykorzystywanych przez nie środków uzbrojenia inżynieryjnego, minach jądrowych i ładunkach oraz rozbudowie inżynieryjnej rejonów i pozycji przeciwnika; zdobywanie, zbieranie i uogólnianie danych o dostępności terenu, jego charakterystyk obronnych i maskujących, zaporach, zniszczeniach, a także ich analiza i ocena; powzięcie decyzji do wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego i użycia podległych ZT i oddziałów; opracowanie planu zabezpieczenia inżynieryjnego oraz zarządzeń dla ZO /ZT/; postawienie zadań podległym ZT /oddziałom/; organizacja wykonania zadań zabezpieczenia inżynieryjnego oraz udziału w maskowaniu operacyjnym; organizacja współdziałania ZT i oddziałów inżynieryjnych między sobą oraz zabezpieczanymi wojskami, oddziałami rodzajów wojsk i służb; kontrolowanie wykonania zadań oraz udzielanie pomocy; terminowe przedstawianie meldunków zabezpieczenia inżynieryjnego, studiowanie i przekazanie wojskom doświadczeń zabezpieczenia inżynieryjnego; zabezpieczenie ZO /ZT/ w środki uzbrojenia inżynieryjnego, ich remont oraz odtworzenie.

Plan zabezpieczenia inżynieryjnego opracowuje się na mapie z legendą.

Na mapie przedstawia się: dane o wojskach inżynieryjnych przeciwnika, charakter rozbudowy inżynieryjnej terenu, główne przeszkody wodne /górskie/, odcinki ich pokonania, charakterystyki rzek i przełęczy; linie rozgraniczenia między ZO /ZT/, stanowiska dowodzenia, rubieże rozwinięcia wojsk do przeciwuderzeń, odvodu przeciwpancernego oraz oddziału zaporowego; ugrupowanie wojsk inżynieryjnych przed i w toku operacji oraz ich zadania; najbardziej ważne przedsięwzięcia zabezpieczenia inżynieryjnego i terminy ich realizacji; rejonny i czasy otrzymania na wzmocnienie sił i środków inżynieryjnych, a także inne dane.

Legenda zawiera: wnioski z oceny sytuacji inżynieryjnej; główne zadania zabezpieczenia inżynieryjnego oraz sposób ich wykonania; skład, podział i wykorzystanie bojowe wojsk inżynieryjnych; inne siły i środki wykorzystywane do realizacji zadań zabezpieczenia inżynieryjnego; organizację współdziałania, a w tym i ze związkami taktycznymi /oddziałami/ tyłowymi; organizację dowodzenia wojskami inżynieryjnymi; organizację zabezpieczenia inżynieryjno-technicznego.

Na szczeblu frontu /armii/ opracowuje się plan zapór inżynieryjnych. W miarę potrzeb mogą być także opracowane, jako załączniki do planu zabezpieczenia inżynieryjnego, następujące plany szczegółowe: rozpoznania inżynieryjnego; rozbudowy fortyfikacyjnej rubieży, rejonów i pozycji obronnych; przygotowania do obrony dużych miast; zabezpieczenia forsowania przeszkód wodnych.

Planując zabezpieczenie inżynieryjne dokonuje się: kalkulacji potrzeb i możliwości; podejmuje się decyzje inżynieryjno-techniczne w zakresie pokonania przez wojska zapór inżynieryjnych; rozbudowy fortyfikacyjnej pasów obrony /rejonu ześrodkowania/, urządzeń i utrzymania dróg marszu i manewru wojsk; przedsięwzięć zabezpieczających forsowanie przeszkód wodnych, obrony wojsk i obiektów przed uderzeniami broni precyzyjnego rażenia oraz zabezpieczenia inżynieryjno-technicznego.

W zarządzeniu bojowym przeznaczonym dla związków taktycznych /oddziałów/ wojsk inżynieryjnych podaje się: informacje o przeciwniku i działaniach wojsk własnych; zadania dla związku taktycznego /oddziału/, rejony i terminy ich wykonania; rejon rozwinięcia stanowiska dowodzenia i sposób jego przemieszczenia; przedsięwzięcia technicznego i kwatermistrzowskiego zabezpieczenia; termin gotowości do wykonania zadań; sposób i terminy składania meldunków. W razie potrzeby mogą być przedstawiane i inne dane.

Między związkami taktycznymi /oddziałami/ wojsk inżynieryjnych i zabezpieczanymi przez nie ZO /ZT/ organizuje się i stale utrzymuje ścisłe współdziałanie. W trakcie tego uzgadnia się: skład sił i środków biorących udział w zabezpieczeniu inżynieryjnym wojsk; organizację rozbudowy inżynieryjnej rejonów i pozycji, postawienie i pokonanie zapór, /użycie min jądrowych/, pokonanie rubieży jądrowych; przygotowanie i utrzymanie dróg manewru, dowozu i ewakuacji; urządzenie przepraw i zabezpieczenie wprowadzenia do bitwy drugich rzutów; umocnienie uchwyconych rubieży; rozbudowę rejonów rozmieszczenia stanowisk dowodzenia i ich maskowanie.

1.6. Zabezpieczenie przeciwchemiczne

Sztab związku operacyjnego na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, określa zadania zabezpieczenia przeciwchemicznego i terminy ich wykonania. Szef wojsk chemicznych i jego sztab są bezpośrednimi organizatorami zabezpieczenia przeciwchemicznego. Do ich obowiązków należy: zabezpieczenie i utrzymanie gotowości bojowej i mobilizacyjnej wojsk przeciwchemicznych oraz trwałego dowodzenia nimi; ciągłe studiowanie i uogólnianie danych o ugrupowaniu wojsk chemicznych przeciwnika, jego środkach przenoszenia broni jądrowej i chemicznej; rozmieszczenie obiektów zagrażających wojskom w pasie działania związku operacyjnego /elektrownie atomowe, zakłady przemysłu chemicznego itp./, ciągłe zbieranie i ocenianie danych o uderzeniach jądrowych i chemicznych, skażeniach promieniotwórczych oraz o sytuacji słażeń i zakazów;

powzięcie decyzji do wykonania zadań zabezpieczenia przeciwochemicznego oraz wykorzystania w walce podległych związków taktycznych i oddziałów; opracowanie planu zabezpieczenia przeciwochemicznego, opracowanie zarządzeń zabezpieczenia przeciwochemicznego i przekazanie ich wykonawcom; postawienie zadań podległym związkom taktycznym /oddziałom/ oraz organizacja ich wykonania; organizacja współdziałania według zadań zabezpieczenia przeciwochemicznego; kontrolowanie wykonania przedsięwzięć zabezpieczenia przeciwochemicznego oraz okazanie pomocy wojskom; terminowe składanie meldunków o zabezpieczeniu przeciwochemicznym; studium i zapoznanie wojsk z doświadczeniami z realizacji zadań zabezpieczenia przeciwochemicznego; organizacja zabezpieczenia ZO /ZT/ w środki obrony przeciwochemicznej, a także ich remont i odtworzenie.

Plan zabezpieczenia przeciwochemicznego opracowuje się na mapie wraz z legendą /w formie pisemnej/.

Na mapie przedstawia się: informacje o przeciwniku /wykryte środki przenoszenia broni masowego rażenia i rubieże ich zasięgów, skład wojsk chemicznych, rozmieszczenie zakładów przemysłowych, elektrowni atomowych i zakładów chemicznych; sytuację skażeń promieniotwórczych, skażeń i zakazań w pasie działania ZO/; krótkie informacje o sytuacji operacyjnej /przedni skraj, ugrupowanie wyjściowe wojsk, linie rozgraniczenia ZO /ZT/; stanowiska dowodzenia, rubieże rozwijania odwodów przeciwpancernych i oddziałów zaporowych, drogi marszu i rubieże do wykonania przeciwuderzeń lub wprowadzenia do bitwy drugich rzutów/; przeprawy, przełęcze, stacje i porty załadowania /wyładowania/; ugrupowanie związków taktycznych i oddziałów wojsk przeciwochemicznych/; główne przedsięwzięcia zabezpieczenia przeciwochemicznego; miejsca i terminy ich wykonania - strefy wykrywania wybuchów jądrowych, strefy odpowiedzialności za rozpoznanie sytuacji promieniotwórczej, skażeń i zakazań; rejony prowadzenia zabiegów specjalnych, rubieże i rejony użycia środków zapalających, rejony i obiekty maskowania aerozolami /dymami/; przedsięwzięcia zabezpieczenia przeciwochemicznego wykonywane siłami i środkami przełożonego; rejony i terminy podporządkowania sił i środków wzmocnienia;

dane meteorologiczne.

Legenda zawiera: wnioski z oceny sytuacji chemicznej; główne zadania zabezpieczenia przeciwichemicznego i użycia wojsk przeciwichemicznych; skład, podział i możliwości bojowe wojsk przeciwichemicznych; zabezpieczenie w środki przeciwichemiczne i środki ochrony; planowany zakres dostaw i środków przeciwichemicznych i środków ochrony; organizacja dowodzenia wojskami chemicznymi.

W zarządzeniu do zabezpieczenia przeciwichemicznego podaje się: krótkie informacje o przygotowaniach przeciwnika do użycia broni masowego rażenia, dane o zakładach przemysłu atomowego i chemicznego, sytuacji skażeń i zakażeń; zadania zabezpieczenia przeciwichemicznego wykonywane siłami i środkami przełożonego na korzyść ZO; rejony i terminy podporządkowania otrzymanych na wzmocnienie oddziałów /pododdziałów/ wojsk przeciwichemicznych; organizacja analizy otrzymywanych danych o parametrach wybuchów jądrowych, sytuacji skażeń i zakażeń oraz warunkach meteorologicznych.

W zarządzeniu bojowym dla związku taktycznego /oddziałów/ wojsk przeciwichemicznych podaje się: informacje o przeciwniku i wojskach własnych, sytuacji skażeń i zakażeń; charakter działań bojowych ZO; rejony rozwinięcia stanowiska dowodzenia i sposób utrzymania łączności; zabezpieczenie bojowe, techniczne i kwatermistrzowskie; termin gotowości do wykonania zadań.

W toku przygotowania i w czasie realizacji zadań zabezpieczenia przeciwichemicznego organizuje się: współdziałanie między związkami taktycznymi /oddziałami/ wojsk przeciwichemicznych, a ZO /ZT/ w interesie których one działają. W tym celu uzgadnia się: przedsięwzięcia do wykonania, strefy wykrywania wybuchów jądrowych, rejony rozpoznania skażeń i zakażeń, sposób przekazywania danych z rozpoznania; rejony i organizację prowadzenia zabiegów specjalnych, ich ochronę i obronę; rejony i obiekty przewidziane do maskowania aerozolami; organizację zadymiania, w tym określenie terminu rozpoczęcia i zakończenia zadymiania; rubieże i cele rażone środkami zapalającymi.

Szczególną uwagę należy zwrócić na współdziałanie oddziałów zadymiania z oddziałami wojsk OPL w zakresie wymiany informacji o zbliżaniu się lotnictwa i rakiet przeciwnika do obiektów maskowanych.

1.7. Zabezpieczenie topogeodezyjne

Szef sztabu związku operacyjnego na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, określa główne zadanie zabezpieczenia topogeodezyjnego i terminy ich wykonania.

Szef oddziału topograficznego związku operacyjnego jest bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia topogeodezyjnego. Odpowiada on za zabezpieczenie wojsk w mapy topograficzne i specjalne, dane wyjściowe astronomiczno-geodezyjne i grawimetryczne oraz ciągle ich uaktualnianie, a także za organizację i ukierunkowanie działalności podległych oddziałów /pododdziałów/.

W trakcie przygotowania i w toku operacji szef oddziału topograficznego określa na podstawie wytycznych szefa sztabu związku operacyjnego oraz zarządzenia sztabu nadrzędnego, zakres i terminy wykonania zadań specjalistycznych; uzgadnia przedsięwzięcia w zakresie dostarczenia map, wykonanie zdjęć lotniczych w celu zabezpieczenia oddziałów /pododdziałów/ i służby w specjalne przybory i materiały; podejmuje decyzje do zabezpieczenia topogeodezyjnego i użycia podległych oddziałów /pododdziałów/; opracowuje plan i zarządzenia do topogeodezyjnego zabezpieczenia; stawia zadania podległym oddziałom /pododdziałom/, kontroluje ich wykonanie i składa meldunki do sztabu nadrzędnego.

Plan zabezpieczenia topogeodezyjnego opracowuje się na mapie wraz z legendą. Na mapie przedstawia się: przedni skraj wojsk własnych; zadania, linie rozgraniczenia oraz stanowiska dowodzenia związku operacyjnego, a także wchodzących w jego skład ZO /ZT/; oddziały /pododdziały/ służby topograficznej, rejony ich rozmieszczenia i drogi przemieszczenia; rejony, rodzaje, zakres i terminy wykonania prac specjalistycznych.

Legenda zawiera: krótką charakterystykę zabezpieczenia topogeodezyjnego pasa operacji; główne zadania zabezpieczenia topogeodezyjnego; wykaz zapasów map topogeodezyjnych i specjalnych, katalogów współrzędnych i ich rozdzielanie na składy, a także organizację i terminy ich uzupełnienia; terminy zabezpieczenia wojsk w mapy topograficznej specjalne, katalogi współrzędnych w toku operacji; rozliczenie stanu, podział i organizację pracy sił i środków służby; przedsięwzięcia rozpoznania topograficznego; organizację współdziałania ze służbami topograficznymi sąsiednich ZO; organizację dowodzenia i łączności z podległymi oddziałami.

W zarządzeniu zabezpieczenia topogeodezyjnego podaje się: organizację i terminy zabezpieczenia wojsk w mapy topograficzne i specjalne, oraz katalogi współrzędnych; przedsięwzięcia zabezpieczenia topogeodezyjnego wykonywane na korzyść ZO /ZT/ siłami i środkami przełożonego; główne zadania zabezpieczenia topogeodezyjnego, wykonywane siłami i środkami związku operacyjnego; zadania rozpoznania topograficznego; sposób składania meldunków.

W zarządzeniu bojowym podległym oddziałom podaje się: krótkie informacje o sytuacji w rejonach wykonywanych prac, zadania, organizację i terminy ich wykonania, a także dostarczenia materiałów z wykonywanych prac; rejonny ześrodkowania, drogi i organizację przemieszczania oddziałów; sposób i terminy składania meldunków.

1.8. Zabezpieczenie hydrometeorologiczne /meteorologiczne/

Szef sztabu związku operacyjnego, na podstawie decyzji i wytycznych dowódcy, określa główne zadania zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/.

Szef służby hydrometeorologicznej jest bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/. Organizuje on i kieruje działalnością wszystkich pododdziałów hydrometeorologicznych wchodzących w skład związku operacyjnego.

W trakcie przygotowania i w toku operacji, szef służby: przygotowuje dane i propozycje zabezpieczenia hydrometeorologicznego dla dowódcy; organizuje zbieranie i przekazywanie informacji hydrometeorologicznych; opracowuje plan i zarządzenie zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/; przekazuje zadania wykonawcom.

W planie zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/ opracowywanego na mapie lub w formie tekstowej przedstawia się: zadania zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/, siły i środki wydzielone do wykonania tych zadań, ich położenie i kierunki przemieszczenia w toku operacji; zakres i organizację prowadzenia obserwacji hydrometeorologicznej /meteorologicznej/; organizację rekonesansów i rozpoznania hydrometeorologicznego, a także współdziałania ze służbami hydrometeorologicznymi sąsiadów ZO /ZT/, rodzajów sił zbrojnych oraz państwową służbą hydrometeorologiczną; organizację zbierania i przekazywania informacji hydrometeorologicznych z wykorzystaniem różnych środków łączności, a w tym zakresie i terminy składania meldunków dowództwu o faktycznej i prawdopodobnej sytuacji hydrometeorologicznej /meteorologicznej/; sposób i terminy składania meldunków,

W zarządzeniu zabezpieczenia hydrometeorologicznego /meteorologicznego/ podaje się: zabezpieczenie hydrometeorologiczne /meteorologiczne/; zakres i terminy prowadzenia obserwacji hydrometeorologicznej /meteorologicznej/; drogi marszu; terminy przybycia pododdziałów w wyznaczone rejony oraz kierunki ich przemieszczenia w toku operacji; siły i środki wydzielone do odvodu; organizację meldowania danych dowództwu oraz składania meldunków.

2. Zabezpieczenie techniczne

Zabezpieczenie techniczne organizuje się i realizuje we wszystkich rodzajach działalności operacyjnej, bojowej i codziennej w celu utrzymania w gotowości i zdolności bojowej wojsk.

Realizuje się je poprzez zabezpieczenie wojsk w uzbrojenie, technikę bojową, rakiety, amunicję, środki pomiaru i kontroli, części zapasowe; utrzymanie w sprawności technicznej i gotowości do użycia w walce; odtwarzanie środków walki i techniki bojowej do ponownego użycia na polu walki.

Głównymi rodzajami zabezpieczenia technicznego są: artylerijsko-techniczne, raketowo-techniczne, czołgowo-techniczne, samochodowo-techniczne, lotniczo-inżynieryjne, inżynieryjno-techniczne, techniczne zabezpieczenie łączności i środków automatyzacji dowodzenia, techniczne zabezpieczenie tyłów oraz zabezpieczenie metrologiczne.

Szef służb technicznych - zastępca dowódcy, jest bezpośrednim organizatorem zabezpieczenia technicznego. Sztab służb technicznych związku operacyjnego jest głównym organem dowodzenia siłami i środkami zabezpieczenia technicznego. Do jego obowiązków należy: orientować się w sytuacji operacyjnej, technicznej i tyłowej oraz informować o niej szefów podległych służb; w każdej chwili być w gotowości do przedstawienia zastępcy dowódcy oraz do sztabu związku operacyjnego - danych o zabezpieczeniu wojsk w środki walki, technikę bojową, rakiety, amunicję, środki pomiaru i kontroli, części zapasowe oraz o stanie i możliwościach związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; opracowywać i meldować propozycje, dyrektywy, rozkazy /zarządzenia/ organizacji zabezpieczenia technicznego; przekazywać zadania zabezpieczenia technicznego wykonawcom; planować zabezpieczenie techniczne; kontrolować wykonanie zadań oraz terminowe przekazywanie podległym służbom danych o stanie i potrzebach dowozu rakiet, amunicji i innych środków materiałowych; organizować rozmieszczanie i przemieszczanie, osłonę, ochronę i obronę związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego oraz dowodzenie nimi w jednolitym systemie dowodzenia zabezpieczenia logistycznego.

Na podstawie decyzji dowódcy związku operacyjnego, jego wytycznych w zakresie zabezpieczenia technicznego, dyrektyw /rozkazów/, zarządzeń wyższych przełożonych oraz wniosków z oceny

sytuacji, szef służb technicznych - zastępca dowódcy podejmuje decyzję do zabezpieczenia wojsk w operacji, w której określa: zadania na których ześrodkować główny wysiłek; ugrupowanie związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; zadanie poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego; główne zagadnienia współdziałania służb; organizację dowodzenia.

Na podstawie decyzji, sztab służb technicznych przy udziale szefów służb planuje zabezpieczenie techniczne wojsk. Planowanie kończy się opracowaniem planu zabezpieczenia technicznego wojsk w operacji. Jego podstawę stanowi operacyjna część planu /detailednie rozpracowana decyzja na mapie wraz z legendą/. Częściami składowymi planu są plany rodzajów zabezpieczenia technicznego /rakietowo-techniczny, artyleryjsko-techniczny, czołgowo-techniczny, samochodowo-techniczny, lotniczo-inżynierski, inżyniersko-techniczny, chemiczno-techniczny, zabezpieczenia technicznego łączności i środków automatyzacji dowodzenia, zabezpieczenia technicznego tyłów, zabezpieczenie meteorologiczne i inne dokumenty/.

Na mapie planu technicznego zabezpieczenia przedstawia się: dane w wojskach własnych i przeciwnika, linie rozgraniczenia związków taktycznych, pasów tyłowych oraz zadania wojsk; ugrupowanie sił i środków zabezpieczenia technicznego związku operacyjnego /o jeden szczebel w dół/ oraz wyższego przełożonego /o jeden szczebel w zwyż/; rejony, czas rozwijania, organizacja i drogi przemieszczenia związków taktycznych /oddziałów/ zabezpieczenia technicznego w czasie przygotowania i w toku operacji; rejony i terminy przybycia na wzmocnienie związku operacyjnego - związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; stacjonarne zakłady remontowe, bazy i składy; drogi oraz punkty dowożenia rakiet i amunicji do broni precyzyjnego rażenia; rubieże, rejony obsługi technicznej uzbrojenia i techniki bojowej; miejsca i czas organizacji punktów zbiórki uszkodzonego sprzętu oraz siły i środki zabezpieczające te punkty; drogi ewakuacji uzbrojenia i techniki bojowej, rejony przekazywania środków remontowych; stacje rozdzielcze i wyladowcze /porty, przystanki/, lotniska zabezpieczenia materiałowego, rejony przeładunkowe, szlaki komunikacyjne /koleje, wojskowe drogi samochodowe/; miejscowe zakłady przemysłowe

mogące być wykorzystane do zabezpieczenia technicznego; miejsca i czas rozwijania stanowiska i logistycznego stanowiska dowodzenia.

Legenda zawiera: główne zadania zabezpieczenia technicznego; skład sił i środków zabezpieczenia technicznego /ilość i stan związków taktycznych i oddziałów, terminy ich przybycia lub formowania/; tworzone zgrupowania związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego, ich możliwości oraz sposoby wykorzystania w operacji; ilość oraz stan techniczny uzbrojenia i techniki bojowej; organizację zabezpieczenia wojsk w rakiety, amunicję w trakcie przygotowania i w toku operacji; zabezpieczenie wojsk w uzbrojenie i technikę bojową; organizację odtwarzania uzbrojenia i techniki bojowej; zabezpieczenie wojsk w części zapasowe; organizację zabezpieczenia metrologicznego; przedsięwzięcia osłony, ochrony i obrony ZT i oddziałów zabezpieczenia technicznego; organizację dowodzenia zabezpieczeniem technicznym.

Szefowie służb, podlegli szefowi służb technicznych - zastępcy dowódcy, opracowują plany poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego /raketowo-technicznego, artyleryjsko-technicznego, czołgowo-technicznego, samochodowo-technicznego i metrologicznego/ w formie tekstowej wraz z załącznikami na mapie.

W planach zabezpieczenia przedstawia się: główne zadania i terminy ich wykonania; skład sił i środków, ich możliwości, miejsca rozwijania i przemieszczenia; główne przedsięwzięcia i organizacja ich wykonania w trakcie przygotowania i w toku operacji; organizacja odtwarzania i inne zagadnienia. Plany podpisuje szef sztabu służb technicznych oraz odpowiedni szef służby, a zatwierdza - szef służb technicznych- zastępca dowódcy.

W celu zapewnienia terminowego i bezkolizyjnego zabezpieczenia wojsk w rakiety i amunicję, sztab ZO wspólnie ze sztabami WRiA i OPL oraz służby uzbrojenia raketowo-artyleryjskiego opracowują rozliczenie rakiet i amunicji dla wojsk i na poszczególne zadania operacji. Rozliczenie podpisują: szef sztabu związku operacyjnego, szef zarządu /oddziału/ operacyjnego,

szeffowie rodzajów wojsk, służby uzbrojenia raketowo-artyleryjskiego, a zatwierdza - dowódca. Wypisy z rozliczenia stanowią załączniki do dyrektywy operacyjnej /rozkazu bojowego/.

Służba uzbrojenia raketowo-artyleryjskiego, na podstawie rozliczenia rakiet i amunicji na operację, opracowuje koncepcję zabezpieczenia wojsk w rakiety i amunicję.

Wszyscy szefowie służb technicznych, a także szefowie rodzajów wojsk, przygotowują i przekazują do odpowiednich służb transportowych zapotrzebowanie na przewozy amunicji, uzbrojenia, techniki i części zapasowych na każdy dzień operacji.

Zadania dotyczące zabezpieczenia technicznego stawia się wojskom w formie dyrektyw /we froncie/ i rozkazów /w armii/ oraz zarządzeń poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego.

W dyrektywie /rozkazie/ zabezpieczenia technicznego podaje się: terminy i zakres przygotowania do operacji uzbrojenia i techniki bojowej; ustalone rezerwy kilometrów techniki bojowej /czołgi, transportery, BWP/ oraz współczynnik techniczny gotowości sprzętu samochodowego; skład i zadania ugrupowań związków taktycznych oraz oddziałów zabezpieczenia technicznego, terminy ich gotowości, rejony rozwijania, a także organizację przemieszczania w toku operacji; organizację dowozu rakiet, amunicji, części zapasowych; miejsca rozwijania punktów uszkodzonego sprzętu, wydzielane do tego celu siły i środki i terminy gotowości; zadanie rozpoznania technicznego, drogi, organizację ewakuacji i remontu uzbrojenia i techniki bojowej; rejony i organizację przekazania sprzętu do remontu przez siły i środki przełożonego; stacje /porty/ załadowania /wyładowania/ uzbrojenia i techniki wymagającej remontu kapitalnego w zakładach przemysłowych, sposób wykorzystania miejscowej bazy przemysłowej do technicznego zabezpieczenia wojsk w operacji; organizację osłony, ochrony i obrony związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego organizację dowodzenia zabezpieczeniem technicznym; termin gotowości sił i środków zabezpieczenia technicznego.

Szefowie poszczególnych rodzajów zabezpieczenia technicznego przekazują do wojsk zarządzenia. Zarządzenia te podpisuje szef służb technicznych - zastępca dowódcy oraz odpowiedni szef służby.

W zarządzeniach dla związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego podaje się krótkie informacje o charakterze działań wojsk własnych przeciwnika; zadanie, rejony i terminy rozwijania, drogi i organizację przemieszczania; związki taktyczne i oddziały zabezpieczenia technicznego wyższego przełożonego działające w pasie ZO /ZT/; organizację dowodzenia i łączności.

Sztab związku operacyjnego i sztab zabezpieczenia technicznego oraz sztaby rodzajów wojsk i tyłów, na podstawie wytycznych dowódcy, organizują różne rodzaje zabezpieczenia technicznego.

Sztab służb technicznych uzgadnia ze sztabem związku operacyjnego prawdopodobne rejony masowych strat w uzbrojeniu i technice bojowej; ilość i terminy uzupełnienia uzbrojenia i techniki bojowej, ich podział i ukompletowanie wojsk; rejony rozwijania, organizację przemieszczenia związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego oraz ich osłonę; organizację ich uczestnictwa w likwidacji skutków użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia i broni precyzyjnej; zapotrzebowanie na amunicję czołgową, BWP i strzelecką na operację oraz podział jej na zadania; rozmieszczenie i organizację pracy operacyjnych grup dowodzenia środkami walki na stanowisku i zapasowym stanowisku dowodzenia związku operacyjnego.

Ze sztabami WR1A oraz OPL uzgadnia się: zapotrzebowanie na rakiety i amunicję na operację, podział ich na zadania oraz dla ZO /ZT/; możliwość stworzenia dodatkowych zapasów i wyposażenie wojsk w rakiety, amunicję; prawdopodobne straty w uzbrojeniu i techniki WR1A, środków OPL, oraz prawdopodobne rejony ześrodkowania sprzętu przewidzianego do remontu; organizację odtwarzania uzbrojenia i techniki bojowej związków taktycznych w oddziałach wojsk raketowych, przeciwlotniczych, artyleryjskich oraz rakietowo-technicznych; organizację zabezpieczenia w uzbrojenie rakietowo-artyleryjskie oraz technikę bojową.

Oprócz tego, ze sztabem wojsk OPL uzgadnia się sposób osłony rejonów rozmieszczenia i rozwijania związków taktycznych i oddziałów raketowo-technicznych oraz remontowych.

W toku operacji, okresowo uzgadnia się ze sztabami WRiA i wojsk OPL; zabezpieczenie potrzeb w zakresie rakiet oraz amunicji; organizację; terminy uzupełniania i stworzenia zapasów; rejon rozmieszczenia związków taktycznych i oddziałów raketowych i OPL; ilość uszkodzonych jednostek uzbrojenia, techniki bojowej oraz rejon ich ześrodkowania; sposób wykorzystania organów zabezpieczenia technicznego na korzyść WRiA oraz OPL.

Ze sztabem wojsk lotniczych uzgadnia się: rejon bazowania lotnictwa i organizację odtworzenia uzbrojenia i techniki bojowej /oprócz techniki lotniczej/; zapotrzebowanie i organizację zabezpieczenia w rakiety i amunicję /oprócz lotniczej/ w trakcie przygotowania i w toku operacji; organizację wykorzystania lotnictwa do realizacji zadań zabezpieczenia technicznego wojsk /dowóz rakiet, amunicji, części zamiennych, prowadzenia rozpoznania technicznego, manewru środkami remontowymi itp./.

Ze sztabami wojsk specjalnych uzgadnia się prawdopodobne straty w uzbrojeniu, technice bojowej oraz organizację ich ewakuacji i odtworzenie.

Oprócz tego uzgadnia się:

- ze sztabem wojsk inżynierskich: zakres i organizację wykonania przedsięwzięć inżynierskich, maskowanie i rozbudowę inżynierską rejonów rozmieszczenia i rozwijania związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego, siły i środki wojsk inżynierskich wydzielone do tego celu; organizację obrony przed bronią masowego rażenia i broni precyzyjnej; organizację rozbudowy źródeł wody dla związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; siły i środki wydzielane do rozminowania terenu i prowadzenia prac inżynierskich w rejonach masowych strat uzbrojenia, techniki bojowej i na drogach ewakuacji; organizację przepraw związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego;

siły i środki wojsk inżynieryjnych do technicznego zabezpieczenia forsowania przeszkód wodnych;

- ze sztabem wojsk przeciwchemicznych: przedsięwzięcia rozpoznania skażeń i zakażeń na drogach marszu, dróg ewakuacji, rejonów rozmieszczenia i rozwijania związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; zagadnienia zabiegów specjalnych uszkodzonego i niesprawnego uzbrojenia oraz techniki bojowej; przedsięwzięcia odtwarzania ich zdolności bojowej w wypadku użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia;

- ze sztabem kwatermistrzostwa: planowanie i organizację dowozu rakiet, amunicji, uzbrojenia i techniki, części zamiennych; rozmieszczenie, osłonę, obronę i ochronę związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego i sprzętu przeznaczonego do remontu; wykorzystanie środków transportu do przewozu i przemieszczenia związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; zagadnienia zabezpieczenia technicznego związków taktycznych, oddziałów i urzędzeń tyłowych, organizację zabezpieczenia materiałowego i medycznego związków taktycznych i oddziałów zabezpieczenia technicznego; prawdopodobne zużycie paliw i organizację jego uzupełnienia; wykorzystanie środków łączności w interesach zabezpieczenia technicznego; stacje /porty, przystanie/ rozdzielcze i wyładunkowe; rozmieszczenie organów dowodzenia na logistycznym /tyłowym/ stanowisku dowodzenia; sposób ich przemieszczenia oraz organizacja łączności.

Dowodzenie zabezpieczeniem technicznym realizowane jest z centrum dowodzenia zabezpieczeniem technicznym, które rozmieszcza się na logistycznym /tyłowym/ stanowisku dowodzenia związku operacyjnego.

Główny skład szefostwa służb technicznych związku operacyjnego rozmieszcza się na centrum dowodzenia zabezpieczeniem technicznym. Oprócz tego, do pracy na centrum wysyła się przedstawicieli wojsk inżynieryjnych, przeciwchemicznych i łączności, a także służby lotniczo-inżynieryjnej.

Na stanowisku dowodzenia i zapasowym stanowisku dowodzenia związku operacyjnego rozmieszcza się grupy operacyjne, w skład których wchodzi oficerowie sztabu służby technicznej, służby uzbrojenia, raketowo-artyleryjskiego, samochodowej oraz innych służb.

3. Zabezpieczenie kwatermistrzowskie .

Zabezpieczenie kwatermistrzowskie operacji organizuje się i realizuje w celach utrzymania wojsk w stanie gotowości bojowej i stworzenia im warunków do wykonania zadań.

Rozróżnia się następujące rodzaje zabezpieczenia kwatermistrzowskiego: transportowe, lotniskowo-techniczne, lotniskowo-inżynierskie, medyczne, weterynaryjne, handlowo-socjalne, mieszkaniowe /kwaterunkowe/ i finansowe.

Kwatermistrz - zastępca dowódcy związku operacyjnego odpowiada za organizację zabezpieczenia kwatermistrzowskiego. Do jego zadań należy: zabezpieczenie gotowości bojowej; zbieranie, studiowanie i ocena danych o sytuacji; prowadzenie rozliczenia stanu operacyjnego, kwatermistrzowskiego, oraz zapasów środków materiałowych; przygotowanie dla kwatermistrza kalkulacji i propozycji do zabezpieczenia kwatermistrzowskiego wojsk; planowanie zabezpieczenia kwatermistrzowskiego; opracowanie projektów dyrektyw /rozkazów/ i zarządzeń kwatermistrzowskich; terminowe przekazanie zadań wykonawcom i kontrolowanie ich wykonania; organizacja współdziałania ZT, oddziałów i służb kwatermistrzowskich; organizacja osłony, obrony i ochrony; meldowanie do sztabu związku operacyjnego oraz nadrzędnego sztabu kwatermistrzowskiego o sytuacji kwatermistrzowskiej oraz powziętych decyzjach; informowanie współdziałające organy dowodzenia i podległe sztaby kwatermistrzowskie, a także podległych kwatermistrzowi-szefów wojsk specjalnych i służb o zmianach w sytuacji ich dotyczących; organizacja systemu dowodzenia kwatermistrzowstwem i całością logistyki /tyłów/.

Kwatermistrz podejmuje decyzję do zabezpieczenia kwatermistrzowskiego na podstawie decyzji oraz wytycznych dowódcy związku operacyjnego, a także dyrektyw /rozkazów/ kwatermistrzowskich i własnych wniosków z oceny sytuacji.

Sztab kwatermistrzostwa, przy współudziale przedstawicieli rodzajów wojsk, związku operacyjnego, opracowuje plan zabezpieczenia kwatermistrzowskiego. Główną częścią składową jest jego część operacyjna. Plan zabezpieczenia kwatermistrzowskiego składa się z: kalendarzowego planu przygotowania; planu dowozu środków materiałowych; planu zabezpieczenia / w paliwo rakietowe; medycznego; weterynaryjnego; zabezpieczenia drogowego/; planu organizacji dróg dowozu i transportów wojskowych, przewozów transportem samochodowym/ plan osłony, obrony i ochrony/; plan łączności. Inne dokumenty opracowuje się w miarę potrzeb.

Plan zabezpieczenia kwatermistrzowskiego jest głównym dokumentem dowodzenia kwatermistrzostwem związku operacyjnego. W planie tym uzgadnia się działania wszystkich rodzajów wojsk i służb związku operacyjnego w zakresie wykonania zadań zabezpieczenia kwatermistrzowskiego przed i w toku operacji.

Operacyjną część planu zabezpieczenia kwatermistrzowskiego opracowuje się na mapie wraz z legendą. Na mapie przedstawia się: dane o przeciwniku; położenie i zadania wojsk własnych i sąsiadów; linie rozgraniczenia związku operacyjnego /strefy zabezpieczenia/; rejony, czas rozwijania, terminy, organizację i drogi przemieszczenia podległych wojsk kwatermistrzowskich /o dwa szczeble w dół/, przed i w toku operacji; skład, rejony i czas rozwijania, organów kwatermistrzowskich przełożonego; rejony i terminy przybycia /formowanie, zmiany podporządkowania/ do związku operacyjnego, -związków taktycznych i oddziałów kwatermistrzowskich; linie komunikacji, sposób ich odtwarzania, możliwości przepustowe, obejścia, mosty, stacje rozdzielcze /porty/, stacje wyładownicze /porty, przystanie/, lotniska zabezpieczenia materiałowego; rejony przekazywania środków materiałowych, punkty wydawania paliwa na polowych magistralach rurociągowych, planowane /działające/ tymczasowe rejony przeładunkowe, przygraniczne rejony przeładunkowe, stacjonarne obiekty

kwatremistrzowskie, zakłady przemysłowe i miejscowe bazy wykorzystywane w ramach zabezpieczenia wojsk oraz ich możliwości; punkty przyjęcia jeńców wojennych; skład, rejon, czas rozwijania i przemieszczania organów kwatermistrzowskich związków operacyjnych / taktycznych / innych rodzajów sił zbrojnych działających w strefach zabezpieczenia kwatermistrzowskiego; związki taktyczne, oddziały zabezpieczenia technicznego; miejsca i czas rozwijania logistycznego / tyłowego / stanowiska dowodzenia związku operacyjnego i kierunek jego przemieszczenia, a także logistycznych stanowisk dowodzenia nadrzędnego, ZO, współdziałających i podległych ZO / ZT /, podległe logistyczne stanowiska dowodzenia ZT i oddziałów oraz organizację ich przemieszczenia w toku operacji.

Legenda zawiera: zadanie; skład i czas rozwijania sił i środków kwatermistrzowskich; ugrupowanie; przydział wojsk na zabezpieczenie przez odpowiednie organy kwatermistrzowskie; organizację zabezpieczenia materiałowego / stan, urzutowanie, zużycie środków materiałowych, potrzeby i ich realizacja oraz organizacja zabezpieczenia wojsk w trakcie przygotowania i w toku operacji; przedsięwzięcia osłony / w tym i przeciwpożarowej /, ochrony i obrony / zadania, skład sił i środków do ich realizacji /; organizacja dowodzenia.

Oprócz tego, w planach zabezpieczenia kwatermistrzowskiego wojsk OPL i lotnictwa, a także lotnictwa marynarki wojennej, przedstawia się przedsięwzięcia zabezpieczenia w rakiety, amunicję i specjalistyczną technikę naziemną, a w marynarce wojennej - przedsięwzięcia zabezpieczenia poszukiwawczo-ratunkowego.

Sztab kwatermistrzostwa - uwzględniając zapotrzebowanie sztabu zabezpieczenia technicznego, szefów rodzajów wojsk, wojsk specjalnych i służb - wspólnie ze służbami transportowymi opracowuje plan dowodzu środków materiałowych. W planie tym podaje się: ogólny zakres dowodzu środków materiałowych w całej operacji, a także w poszczególnych zadaniach, a szczegółowo - w toku prowadzenia walki o utrzymanie głównego pasa obrony, / wykonanie zadania bliższego / z uwzględnieniem rejonów ześrodkowania głównego wysiłku / kierunku głównego uderzenia /; podział zakresu dostaw według

rodzajów transportu, rejonów, a także terminów dostaw; przynależność środków transportu; organizację łączności i sposób kierowania dostawami. Z planu dokonuje się wyciągów, w których przedstawia się: zadania, zakres, terminy dowodzu środków materiałowych i ewakuacji odpowiednimi rodzajami transportu, a następnie przekazuje je wykonawcom, Zadania mogą być przekazywane także w formie rozkazów /zarządzeń/.

Do postawienia zadań wojskom, a także związkom taktycznym i oddziałom kwatermistrzowskim w zakresie zabezpieczenia kwatermistrzowskiego opracowuje się: we froncie - dyrektywę kwatermistrzowską; w armii - rozkaz /zarządzenie/ kwatermistrzowskie.

W dyrektywie kwatermistrzowskiej podaje się: kierunek /rejon/ ześrodkowania głównego wysiłku kwatermistrzostwa; kwatermistrzowskie pasy podległych ZO /ZT/; stacje rozdzielcze i wyładownicze /porty, przystanie/; punkty i czas wydawania paliwa na polowych magistralach ropociągowych; tymczasowe rejonu przeładunkowe; zadania do przygotowania i utrzymania szlaków komunikacyjnych i lotnisk; ugrupowanie kwatermistrzowskie frontu /armii/, rejonu ich rozmieszczenia i przesunięcia w toku operacji; organizacja dowodzu środków materiałowych; zadania do zabezpieczenia według jego rodzajów transportu /inżynieryjno-lotniskowe, lotniczo-techniczne, techniczne, medyczne i inne/; zadania do rozpoznania kwatermistrzowskiego, osłony, ochrony i obrony; czas, miejsce rozwinięcia i kierunek przemieszczania logistycznego stanowiska dowodzenia związku operacyjnego oraz organizację przekazania dowodzenia w wypadku jego zniszczenia. Opracowuje się także załącznik do dyrektywy, w którym podaje się uzgodnione z szefami rodzajów wojsk i służb, normy zapasów i zużycia wszystkich środków materiałowych /wyluczając rakiety i amunicję specjalną/. Dokument ten zatwierdza dowódca związku operacyjnego.

Sztab, organy dowodzenia wojsk specjalnych i służb kwatermistrzowskich opracowują dla podległych związków operacyjnych, /oddziałów/rozkazy /zarządzenia/, a także zarządzenia odpowiednich rodzajów zabezpieczenia.

W trakcie przygotowania i w toku operacji organizuje się współdziałanie między organami dowodzenia kwatermistrzostwem frontu /armii/, ZO /ZT/, związków operacyjnych i taktycznych rodzajów sił zbrojnych i wojskami według zagadnień zabezpieczenia kwatermistrzowskiego. W trakcie tego uzgadnia się: rejony rozmieszczenia wojsk i elementów kwatermistrzowskich; ilość, terminy i organizację wydawania i dowozu środków materiałowych; stacje /porty/ rozdziału transportu oraz stacje /porty, przystanie/ wyładownicze; organizację wykorzystania lotnisk i szlaków komunikacyjnych, zakładów produkcyjnych i innych obiektów miejscowej bazy przemysłowo-technicznej, a także szpitali; zagadnienia zabezpieczenia technicznego kwatermistrzostwa; organizację zabezpieczenia kwatermistrzowskiego lotnictwa na lotniskach współdziałających związków operacyjnych, a także związków taktycznych i oddziałów w toku przegrupowania; sposób i czas przygotowania rejonów /punktów/ załadowania /wyładowania/ środków materiałowych na transport morski /rzeczny/; przedsięwzięcia wzajemnej osłony, ochrony obiektów kwatermistrzowskich /logistycznych/.

Współdziałanie w związku operacyjnym między związkami i oddziałami kwatermistrzowskimi, organizowane jest przez szefa, któremu zostały one podporządkowane, natomiast organami dowodzenia logistyką - przez kwatermistrza - zastępcę dowódcy.

Współdziałanie między organami dowodzenia logistyką sąsiadujących związków operacyjnych oraz ZO /ZT/ sił zbrojnych organizują wyżsi przełożeni. Współdziałające organy dowodzenia związków taktycznych i oddziałów logistycznych powinny mieć trwałą łączność, a w razie potrzeby - wymienić się grupami operacyjnymi, a także systematycznie informować o sytuacji.

Dowodzenie związkami taktycznymi i oddziałami kwatermistrzowskimi związku operacyjnego odbywa się z logistycznego /tyłowego/ stanowiska dowodzenia. Głównym elementem tego stanowiska jest centrum dowodzenia kwatermistrzostwem, gdzie pełnione są całodobowe dyżury.

Jeśli zostanie zniszczone logistyczne /tyłowe/ stanowisko dowodzenia, wówczas dowodzenie może czasowo przyjąć jedno z podległych lub jedno wcześniej przygotowane do tego celu logistyczne /tyłowe/ stanowisko dowodzenia.

W celu zabezpieczenia dowódcy i sztabu ZO w odpowiednie informacje oraz informowania kwatermistrza-zastępcy dowódcy o sytuacji i powziętych decyzjach - na stanowisko dowodzenia wysyła się kwatermistrzowską grupę operacyjną. Takie same grupy, w zależności od sytuacji, wysyła się w celu kierowania oddziałami /pododdziałami/kwatermistrzowskimi działającymi na samodzielnych kierunkach, a także w celu przyjęcia sił i środków wzmocnienia oraz wykonania innych zadań.

S P I S T R E Ś C I

	Str.
Rozdział pierwszy. PRZEZNACZENIE I OBOWIĄZKI SZTABÓW	3
1. Przeznaczenie sztabów	3
2. Podział obowiązków w sztabie	6
3. Współpraca /współzależność/.....	16
4. Gotowość bojowa sztabów	17
Rozdział drugi. ORGANIZACJA DOWODZENIA WOJSKAMI.	21
1. Udział sztabów w organizacji dowodzenia	21
2. Tworzenie stanowisk dowodzenia i organizacji pracy na nich	22
3. Łączność i zautomatyzowane systemy dowodzenia	33
4. Zabezpieczenie tajnego dowodzenia	37
Rozdział trzeci. ZASADY PRACY SZTABÓW	41
1. Organizacja pracy w sztabach	41
2. Zbieranie, analiza i ocena danych o sytuacji	49
3. Przygotowanie i prowadzenie kalkulacji operacyjnych	55
4. Dokumenty opracowywane w sztabach	58
5. Organizacja procesu wymiany informacji.	60
6. Praca organizatorska w wojskach i kontrola jej realizacji	66
7. Organizacja służby porządkowo-ochronnej	69
8. Uogólnianie doświadczeń działań bojowych	73
Rozdział czwarty. PRACA SZTABU W CZASIE PRZYGOTOWYWANIA OPERACJI	76
1. Organizacja i metody pracy sztabów w czasie przygotowywania operacji	76

2. Praca sztabu w czasie podejmowania decyzji do operacji	78
3. Stawianie wojskom zadań bojowych w operacji	83
4. Planowanie operacji	88
5. Organizacja współdziałania wojsk	117
6. Praktyczne przygotowanie operacji	120
 Rozdział piąty. PRACA SZTABÓW W TOKU OPERACJI.	122
1. Organizacja pracy sztabów w toku operacji	122
2. Zbieranie, analizowanie, ocena danych o sytuacji i uaktualnianie zadań wojskom w toku operacji	124
3. Organizacja ogniowego porażenia nieprzyjaciela w toku operacji	126
4. Utrzymanie współdziałania w toku operacji	130
5. Dowodzenie wojskami w toku operacji.	131
6. Organizacja odtwarzania systemu dowodzenia i zdolności bojowej wojsk	141
7. Przygotowanie kolejnych operacji.....	144
 Rozdział szósty. PRACA SZTABÓW W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA OPERACJI	147
1. Zabezpieczenie operacyjne	147
2. Zabezpieczenie techniczne	167
3. Zabezpieczenie kwatermistrzowskie....	175

Wydrukowano w 6 egz.
Egz. nr 1-6 Bibl. Gł. DZN
Wyk. płk Tarasiuk

Druk K.D. dnia 15.01.90r.
Druk AON nr pf-339/WW
Korekta autorska

